

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM
VÝROČNÍ ZPRÁVA
2016

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

OBSAH

ÚVOD	4
VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ROKU 2016	5
1. CHARAKTERISTIKA A POSLÁNÍ INSTITUCE	7
SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM.....	7
CHARAKTERISTIKA INSTITUCE	7
POSLÁNÍ INSTITUCE.....	7
ŽÁDOST DLE ZÁKONA Č. 106/1999 O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	8
OBJEKTY VE SPRÁVĚ.....	8
SBÍRKA SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA.....	9
DALŠÍ INFORMACE O SZM NAJDETE ZDE:	9
2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	10
ÚTVAR ŘEDITELE	11
ÚTVAR NÁMĚSTKA PRO EKONOMIKU A PROVOZ	12
ÚTVAR NÁMĚSTKA PRO ODBORNÉ ČINNOSTI	12
3. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI	14
PARTNEŘI A SPOLUPRACUJÍCÍ ORGANIZACE	14
4. PREZENTAČNÍ ČINNOST	18
EXPOZICE.....	18
HISTORICKÁ VÝSTAVNÍ BUDOVA, KOMENSKÉHO 10, OPAVA	18
ARBORETUM NOVÝ DVŮR, NOVÝ DVŮR, 746 01 OPAVA	19
NÁRODNÍ PAMÁTNÍK II. SVĚTOVÉ VÁLKY, 747 63 HRABYNĚ.....	19
AREÁL ČS. OPEVNĚNÍ HLUČÍN-DARKOVIČKY, 748 01 HLUČÍN-DARKOVIČKY	20
PAMÁTNÍK PETRA BEZRUČE, OSTROŽNÁ 35, 746 01 OPAVA	20
SRUB PETRA BEZRUČE, 739 14 OSTRAVICE.....	20
VÝSTAVY	20
VÝSTAVY MIMO SZM:.....	25
AKCE	26
PŘEDNÁŠKY PRO VEŘEJNOST	35
DOPROVODNÉ PROGRAMY	38
NÁVŠTĚVNOST	47
OHLASY V MÉDIÍCH	51
5. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST	55
CHARAKTERISTIKA SBÍRKY SZM.....	55

AKVIZICE	56
ODBORNÉ ZPRACOVÁNÍ SBÍRKY	61
DIGITALIZACE	62
OCHRANA A OŠETŘENÍ SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ.....	64
VYBRANÉ KONZERVÁTORSKO-RESTAURÁTORSKÉ ZÁSAHY	65
DISLOKACE SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ	68
6. PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY	70
7. VĚDA A VÝZKUM.....	71
INTERNÍ GRANTOVÝ SYSTÉM (IGS)	71
8. PROJEKTY	76
KULTURNÍ AKTIVITY.....	76
INTEGROVANÝ SYSTÉM OCHRANY MOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY ...	79
RETROKATALOGIZACE PŘÍRŮSTKŮ Z LET 1948-1952	80
9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST.....	81
PERIODICKÉ PUBLIKACE	81
MONOGRAFIE	82
STUDIE.....	85
KATALOGY	87
PROPAGAČNÍ MATERIÁLY	87
10. KONFERENCE A SEMINÁŘE.....	88
11. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE	90
VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT	90
ÚDAJE O MAJETKU A ZÁVAZCÍCH	93
ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE	94
PŘÍLOHY	96

ÚVOD

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou výroční zpráva Slezského zemského muzea za rok 2016. Byl to rok v mnoha ohledech velmi úspěšný. Důležitým mezníkem v organizaci muzea bylo v první řadě zavedení nové organizační struktury a s ní související systemizace pracovních míst, která vešla v platnost začátkem roku 2016. Dále se nám podařilo navázat významná partnerství nejen s českými kolegy, ale i se zahraničními partnery. Připravili jsme pro veřejnost řadu atraktivních výstav a akcí. Naši archeologové objevili v rámci záchranného archeologického průzkumu Müllerova domu v Opavě původní zeď opavského středověkého hradu. A zoologickou oborovou část sbírky našeho muzea obohatil unikátní dermoplastický preparát slona indického – jediný svého druhu v České republice. O těchto a dalších událostech se můžete podrobně dočíst na následujících stránkách.

Všem kolegyním a kolegům bych chtěla poděkovat za dobře odvedenou práci. Především jejich zásluhou je Slezské zemské muzeum organizací, která se podílí nejen na kvalitní a erudované vědecko-výzkumné činnosti, ale hlavně na rozvoji kulturního života v Opavě a širokém okolí. Ačkoli se může zdát, že kultura je v dnešní době oblast, která stojí mimo hlavní zájem lidí, naši návštěvníci jsou názorným příkladem toho, že tomu tak není. A také jim patří mé poděkování, a to za jejich přízeň a podporu. Vidět v jejich tvářích úsměv, radost, někdy ale i drobnou nespokojenost je pro nás velmi důležité, protože ani my nejsme dokonalí a pozitivní i negativní zpětná vazba od návštěvníků nás posouvá vpřed. V neposlední řadě bych ráda poděkovala také našemu zřizovateli, kterým je Ministerstvo kultury České republiky.

Přestože úvody podobných dokumentů slouží hlavně ke shrnutí toho nejdůležitějšího, co obsahují, v tomto případě bych ráda udělala výjimku a vyslovila zde jedno přání. Tím přáním je, aby se nejen naše muzeum, ale i další muzea v regionu stala místem, kam se budou návštěvníci rádi vracet nejen s pocitem, že se dobře pobavili a něco nového se dozvěděli, ale především proto, že budou tyto kulturní instituce sami považovat za součást svého života. Života plného kultury, vzdělání a odpočinku.

Jana Horáková
ředitelka

VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ROKU 2016

MAGIČTÍ LUCEMBURKOVÉ

Slavnostní vernisáž výstavy Magičtí Lucemburkové. Foto: Archiv SZM

Rok 2016 byl ve znamení oslav 700 let od narození českého krále, římského císaře a jednoho z nejznámějších Lucemburků – Karla IV. Slezské zemské muzeum jako jedna z prvních kulturních organizací připravilo společně s partnery, Společností MARIE z.s. a Opavskou kulturní organizací, výstavu Magičtí Lucemburkové, věnovanou tomuto významnému panovnickému rodu. Návštěvníci, kteří zavítali na výstavu, mohli zhlédnout například sochy známého sochaře Igora Kitzbergera, modely impozantních českých středověkých staveb nebo faksimile dobových rukopisů. Prezentovány byly rovněž dokonalé repliky svatováclavské koruny a císařské koruny Svaté říše římské zpracované Jiřím Urbanem.

ARCHEOLOGOVÉ SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA OBJEVILI POZŮSTATKY OPAVSKÉHO STŘEDOVĚKÉHO HRADU

Pohled na hradní zeď bez pažení a trasírek. Foto: Archiv SZM.

Archeologům Slezského zemského muzea se v rámci rekonstrukce Müllerova domu v Opavě podařilo objevit mohutné zdivo, které bylo později identifikováno jako původní zeď opavského hradu. Ten byl vystavěn vévodou Přemkem I. Opavským přibližně v letech 1383/85–1404. V průběhu archeologického průzkumu, který probíhal ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, se podařilo zachytit čelní stranu zdi gotického hradu, který tvořil jádro pozdějšího zámku. Tento výjimečný nález potvrdil také informace z písemných pramenů o tom, že zdivo přemyslovského hradu bylo kamenné. Vrcholně středověkému stáří nasvědčuje rovněž celkový charakter a způsob struktury zdi. Význam objevu tkví především v tom, že doposud nebyla zkoumána ani sebemenší část opavského zámku, resp. hradu.

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM SE PŘIPOJILO K MEMORANDU VYDANÉMU U PŘÍLEŽITOSTI 100. VÝROČÍ VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

Ředitelka Slezského zemského muzea, Jana Horáková, při podpisu memoranda. Foto: Archiv SZM.

Ačkoli sté výročí vzniku Československa připadá až na rok 2018, již na podzim roku 2016 se v Bratislavě sešli zástupci významných českých a slovenských kulturněhistorických institucí, aby společně podepsali memorandum o spolupráci při realizaci projektu „Připomenutí výročí vzniku Československa v roce 1918“. V pondělí 26. září 2016 se v prostorách Slovenského národního múzea sešli představitelé Národního muzea, Moravského zemského muzea, Slezského zemského muzea, Vojenského historického ústavu, Slovenského národního múzea a Slovenské

národní galérie. Všechny tyto instituce se budou v následujících letech podílet na přípravě společného projektu, prostřednictvím kterého připomenou sté výročí vzniku Československa.

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM ZÍSKALO DO SBÍRKY UNIKÁTNÍ PREPARÁT SLONA INDICKÉHO

V úterý 13. prosince 2016 byl veřejnosti slavnostně představen unikátní preparát slona indického – jediný svého druhu v České republice. Na jeho vytvoření se podílela celá řada odborníků v čele s preparátorem Milošem Maluchou. Kůži slona věnovala muzeu Zoologická zahrada Ostrava po uhynulém samci, který musel být ze zdravotních důvodů utracen. Přípravné práce na zhotovení preparátu začaly na jaře 2016 a spočívaly převážně ve vyčinění kůže (fyzikálně-chemický proces, jehož cílem je zajištění stability a odolnosti činěného materiálu proti působení mikroorganismů).

Unikátní preparát slona indického v Historické výstavní budově Slezského zemského muzea. Foto: Archiv SZM.

Neméně složité bylo také vyhotovit dermoplastickou formu pro tento živočišný druh. Jelikož originální model slona indického na trhu neexistuje, bylo nutné podle fotodokumentace a rozměrů daného zvířete upravit dostupný model slona afrického. Vše se nakonec podařilo, a tak se návštěvníci mohli těšit nejen na nový edukační program, ale i na výtvarnou soutěž, odborné přednášky a mnoho dalšího.

1. CHARAKTERISTIKA A POSLÁNÍ INSTITUCE

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Sídlo organizace a kontaktní adresa:

Nádražní okruh 669/31
746 01 Opava
Česká republika

Ostatní údaje:

Tel.: +420 553 622 999
ID datové schránky: 6nwqxf7
Elektronická adresa podatelny: szm@szm.cz
www.szm.cz

Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR

Právní postavení: Státní příspěvková organizace dle zákona číslo 219/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Statutární orgán: Mgr. Jana Horáková

CHARAKTERISTIKA INSTITUCE

Slezské zemské muzeum (dále jen SZM), nejstarší muzeum na území České republiky (založeno 1814), je třetím největším veřejným muzeem vedle Národního muzea v Praze a Moravského zemského muzea v Brně. Slezské zemské muzeum plní funkci muzea ve smyslu ustanovení § 10 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Dle Zřizovací listiny Slezského zemského muzea vydané rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 27. 12. 2000 č. j. 17 473/2000 ve znění pozdějších rozhodnutí MK plní funkci sbírkotvornou, vědeckou, kulturní a metodickou.

POSLÁNÍ INSTITUCE

Muzeum shromažďuje sbírku hmotných dokladů vývoje přírody, včetně živých rostlin a živočichů, prehistorie, historie české i zahraniční provenience, zejména však z území historického Slezska, severní a severovýchodní Moravy, především v oborech muzeologie, mineralogie, geologie, paleontologie, botanika, dendrologie, entomologie, zoologie, archeologie, etnologie, numismatika, historie, dějiny umění včetně dějin hudby, literatury, divadla, fotografie a nových médií a dějiny vojenství. Svůj sbírkový fond spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Sbírkové předměty a poznatky získané jejich zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a výstav, vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v rámci ČR i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost s přihlédnutím k dětem a mládeži, seniorům a návštěvníkům se speciálními potřebami. Umožňuje studium sbírky badatelům, vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace

a tiskoviny. Na základě zvláštních předpisů zapůjčuje své sbírkové předměty k účelům studijním a prezentačním, a to i do zahraničí.

Rovněž spravuje historický knižní fond, veřejnou vědeckou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy. Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR a v kontextu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, realizuje archeologické výzkumy a dohled v Moravskoslezském kraji, případně na dalším území vymezeném vzájemnou dohodou. Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty dle příslušného zákona a eventuálně podává návrhy na prohlášení těchto předmětů za kulturní památky. Jako vědecko-výzkumná organizace provádí základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií.

ŽÁDOST DLE ZÁKONA Č. 106/1999 O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

V roce 2016 byla Slezskému zemskému muzeu doručena jedna žádost o informace. Žádosti bylo vyhověno a informace byla žadateli poskytnuta.

OBJEKTY VE SPRÁVĚ

SZM má ve správě celkem 37 objektů, z nichž je stále převážná část ve špatném technickém stavu. V minulých letech byla dokončena rekonstrukce Památníku II. světové války, depozitáře v Arboretu Nový Dvůr, došlo rovněž k částečné opravě Památníku Petra Bezruče, k rekonstrukci budovy paláce Razumovských a k odstranění havarijního stavu objektů na Ostrožné 42. V květnu roku 2012 byla ukončena generální rekonstrukce Historické výstavní budovy a v lednu roku 2013 rekonstrukce Janottovy vily. V průběhu roku 2016 pokračovala rekonstrukce Müllerova domu v Opavě včetně rozsáhlého archeologického průzkumu. V Arboretu Nový Dvůr byla dokončena I. etapa revitalizace historického alpina.

Historická výstavní budova

Komenského 419/10, 746 01 Opava

Müllerův dům

Komenského 1/8, 746 01 Opava

Blücherův palác

Masarykova 345/35, 746 01 Opava

Bývalý františkánský klášter

Ostrožná 234/42, 746 01 Opava

Památník Petra Bezruče

Ostrožná 11/35, 746 01 Opava

Janottova vila

Tyršova 705/1, 746 01 Opava

Grauerova vila

Nádražní okruh 700/33, 746 01 Opava

Muzeologické centrum

Nádražní okruh 700/33 B, 746 01 Opava

Arboretum Nový Dvůr

Nový Dvůr, 746 01 Opava

Národní památník II. světové války

Hrabyně 192, 747 63 Hrabyně

Bunkr MO-S 17 Štípký – Šilheřovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr MO-S 18 Obora – Šilheřovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr MO-S 19 Alej – Darkovičky

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr LO VZ. 37 - Darkovičky

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr MO-S 20 Orel – Darkovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Srub Petra Bezruče

Ostravice č. e. 1175, 739 14 Frýdek-Místek

Palác Razumovských

Nádražní okruh 669/31, 746 01 Opava

Slezský ústav

Nádražní okruh 670/29, 746 01 Opava

Výzkumná stanice

Domašov 28, 790 01 Bělá pod Pradědem

Ostrava (Pracoviště novodobých dějin)

Palackého 776/23, 702 00 Ostrava-Přívoz

SBÍRKA SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA

Sbírka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy ČR pod číslem ZMO/002–05–07 /150002. Informace o sbírce SZM jsou k dispozici na webových stránkách CES (<http://ces.mkcr.cz/>). Sbírka SZM má celkem 21 oborových částí, nejnovější z nich Živé dřeviny byla zapsána v roce 2014.

Archeologická oborová část sbírky (CES: 9 – archeologická)

Botanická oborová část sbírky (CES: 5 – botanická)

Dendrologická oborová část sbírky (CES: 24 – další – dendrologická)

Divadelní oborová část sbírky (CES: 24 – další – divadelní)

Entomologická oborová část sbírky (CES: 7 – entomologická)

Etnografická oborová část sbírky (CES: 11 – etnografická)

Oborová část sbírky Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média (CES: 21 – fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média)

Geologická oborová část sbírky (CES: 1 – geologická)

Historická oborová část sbírky (CES: 10 – historická)

Oborová část sbírky Knihy (CES: 18 – knihy)

Muzeologická oborová část sbírky (CES: 24 – další – muzeologická)

Muzikologická oborová část sbírky (CES: 24 – další – muzikologická)

Oborová část sbírky Novodobé dějiny (CES: 24 – další – novodobé dějiny)

Numismatická oborová část sbírky (CES: 13 – numismatická)

Paleontologická oborová část sbírky (CES: 4 – paleontologická)

Oborová část sbírky Památník II. světové války (CES: 24 – další – Památník II. světové války)

Oborová část sbírky Písemnosti a tisky (CES: 19 – písemnosti a tisky)

Oborová část sbírky Slezský ústav (CES: 24 – další – sbírka Slezského ústavu)

Oborová část sbírky Výtvarné umění (CES: 15 – výtvarné umění)

Zoologická oborová část sbírky (CES: 8 – zoologická)

Oborová část sbírky Živé dřeviny (CES: 24 – další – živé dřeviny)

DALŠÍ INFORMACE O SZM NAJDETE ZDE:

Tištěný program expozic a výstav

Webové stránky www.szm.cz

Webové stránky www.mkcr.cz

Webové stránky www.cz-museums.cz

Facebook www.facebook.com/szmopava

Twitter www.twitter.com/szmopava

Instagram www.instagram.com/slezskezemskemuzeum

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

V rámci organizačních změn byly v roce 2016 zrušeny některé pracovní pozice, jiné byly naopak nově vytvořeny, a to v několika útvarech a odděleních. V roce 2016 byly zrušeny tři útvary – přírodních věd, společenských věd a muzeologie. Tyto útvary byly následně sloučeny do nově vzniklého útvaru náměstka pro odborné činnosti. Útvar provozní řídil náměstek pro ekonomiku a provoz. Pod tento útvar přešel také areál Arboreta Nový Dvůr. V rámci dalších změn došlo k zařazení muzeologického pracoviště pod Oddělení společenských věd, nově vzniklo Oddělení fotodokumentace a digitalizace a Oddělení vnějších vztahů. Pracoviště právní bylo zrušeno, právní služby byly poskytovány externě. K dalším změnám patří zrušení pracoviště tajemníka, pracoviště na útvaru ředitele a oddělení produkce (jehož činnost přešla pod Oddělení vnějších vztahů).

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA

ÚTVAR ŘEDITELE

Ředitel je statutárním orgánem Slezského zemského muzea. Řídí činnost celého muzea ve smyslu zřizovací listiny a zastupuje ho navenek. V přímé podřízenosti ředitele jsou dva náměstci (vedoucí ostatních útvarů), dále pak vedoucí Knihovny SZM, vedoucí Oddělení vnějších vztahů. Do útvaru ředitele je organizačně zařazena také Kancelář SZM, Pracoviště vnitřního auditu a pracoviště BOZP a PO.

Knihovna Slezského zemského muzea

Oddělení pod tímto názvem vzniklo k 1. květnu 2012 přeměnou z názvu Ústřední knihovna Slezského zemského muzea. Knihovní fond Knihovny SZM zahrnuje více než 295 000 svazků literatury. Základem knihovního fondu je literatura vztahující se k regionu. Knihovna umožňuje přístup k veřejným knihovnickým a informačním službám a poskytuje výpůjční a meziknihovní výpůjční služby. Zaměstnanci knihovny knihovní fond soustavně doplňují, zpracovávají a ochraňují.

Oddělení vnějších vztahů

Oddělení vzniklo v roce 2016 přeměnou a sloučením Oddělení marketingu a komunikace a Oddělení produkce. Zahrnuje čtyři pracoviště. Pracoviště komunikace a marketingu rozvíjí povědomí veřejnosti o činnosti SZM, což zahrnuje komunikaci s médii, přípravu propagačních materiálů, aktualizaci webových stránek a vyhledání nových příležitostí k prezentaci SZM. Pracoviště muzejní pedagogiky se primárně zabývá tvorbou edukačních programů, podílí se však i na přípravě akcí pro širokou veřejnost. Na pracovišti realizace výstav pracuje grafik a výstavař, kteří zajišťují výrobu tiskovin a instalaci výstav. Pracoviště prezentační – Historická výstavní budova je samostatné pracoviště, v rámci jehož činnosti probíhají v tomto expozičním areálu SZM výstavy, doprovodné akce, semináře, konference apod.

Kancelář SZM

Zabezpečuje administrativní agendu ředitele SZM, běžnou úřední agendu pro jednotlivé odborné útvary a poskytuje servisní činnost všem pracovištím SZM v oblasti obecných informací. Vytváří informační servis pro zaměstnance týkající se SW spisové služby. Koordinuje a kontroluje vydávání všech vnitřních předpisů, podílí se na propagaci výstav a akcí SZM.

Pracoviště IT

Spravuje a udržuje v bezpečném provozu veškeré počítačové sítě, spravuje software a všechny databázové systémy. Pracoviště rovněž dohlíží na zabezpečení všech objektů SZM prostřednictvím kamerových systémů a monitoruje události spojené se zabezpečením objektů a požární bezpečností. Organizačně je zahrnuto pod Kancelář SZM.

Pracoviště vnitřního auditu

Pracoviště vnitřního auditu provádí plánované i mimořádné audity SZM, navrhuje opatření k nápravě zjištěných nedostatků a spolupracuje s externími auditory a kontrolory.

BOZP, PO

Zajišťováno externě, v kompetenci Oddělení provozně-investičního.

ÚTVAR NÁMĚSTKA PRO EKONOMIKU A PROVOZ

Útvar náměstka pro ekonomiku a provoz vznikl v roce 2016, a to přeměnou z útvaru provozního. Koordinuje především ekonomickou a investiční činnost SZM, pečuje rovněž o správu majetku SZM. Je řízen náměstkem, v jehož kompetenci jsou tři oddělení.

Oddělení ekonomicko-správní

Zajišťuje činnost SZM v oblasti hospodářské, finanční a správní. Vede kompletní účetnictví, administrativu projektů financovaných ze strukturálních fondů, zpracovává evidenci majetku a zboží, personální agendu, činnost pokladny a mzdové účtárny.

Oddělení provozně-investiční

Jako centrální pracoviště zabezpečuje provozně-technickou činnost. Zodpovídá za technický stav všech objektů SZM, koordinuje a řídí realizaci všech veřejných zakázek, připravuje a dohlíží na realizaci investičních záměrů, nakládá s projektovou a technickou dokumentací SZM, zajišťuje provoz automobilového parku.

Arboretum Nový Dvůr

Pracovníci Arboreta Nový Dvůr zajišťují budování kolekce sbírek živých rostlin, jejich výzkum a prezentaci v expozici. Zabezpečují rovněž získávání, shromažďování, trvalé uchování, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových fondů veřejnosti, kulturně vzdělávací, prezentační i vědecko-výzkumnou činnost v oboru dendrologie.

ÚTVAR NÁMĚSTKA PRO ODBORNÉ ČINNOSTI

Útvar vznikl v roce 2016 sloučením útvaru přírodních věd, společenských věd a muzeologie. V jeho čele stojí náměstek, který koordinuje především vědeckou, sbírkotvornou a investiční činnost několika oddělení a pracovišť.

Oddělení přírodních věd

Pracovníci Oddělení přírodních věd zajišťují získávání, shromažďování, trvalé uchování, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových fondů veřejnosti, kulturně vzdělávací, prezentační i vědecko-výzkumnou činnost v přírodovědných oborech se specializací botanickou, entomologickou, mineralogickou, petrografickou, paleontologickou a zoologickou.

Oddělení ochrany sbírkových předmětů

Oddělení bylo vytvořeno organizační změnou v roce 2010 jako centrální pracoviště konzervace a restaurování. Pracovníci oddělení zpracovávají, aktualizují a realizují strategii ochrany sbírky SZM v oblasti preventivní konzervace, sanační konzervace, restaurování předmětů a technologie konzervace.

Oddělení společenských věd

Pracovníci Oddělení společenských věd zajišťují trvalé uchování, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti, kulturněvzdělávací, prezentační i vědecko-výzkumnou činnost ve společenskovědních oborech se specializací

na archeologii, dějiny umění, historii, etnografii, numismatiku, muzikologii a teatrologii. V roce 2016 bylo pod toto oddělení zařazeno muzeologické pracoviště.

Oddělení fotodokumentace a digitalizace

Oddělení fotodokumentace a digitalizace vzniklo jako samostatné oddělení v roce 2016. Slouží jako centrální pracoviště pro dokumentaci a digitalizaci sbírkových předmětů SZM. Zajišťuje správu sítě a aplikace pro dokumentaci sbírkových předmětů, realizuje digitalizaci vybraných předmětů. Zajišťuje trvalé uchování, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti, kulturně vzdělávací, prezentační i vědecko-výzkumnou činnost se specializací na fotografii.

Oddělení historického výzkumu

Pracovníci Oddělení historického výzkumu zajišťují vědecký výzkum a kulturně vzdělávací činnost se zaměřením na dějiny Slezska a problematiku vývoje a postavení národnostních menšin v českých zemích. Oddělení se dále podílí na realizaci výstav a spravuje oborovou část sbírky Novodobé dějiny.

Národní památník II. světové války

Pracovníci Národního památníku II. světové války zajišťují trvalé uchování, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti, kulturně vzdělávací, prezentační i vědecko-výzkumnou činnost v oblasti dějin druhé světové války a nejnovějších dějin.

Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky

Pracovníci oddělení zajišťují provoz pevnostního areálu v Hlučíně-Darkovičkách. Vedle toho provádí kulturně vzdělávací a prezentační činnost.

Památník Petra Bezruče

Pracovníci Památníku Petra Bezruče tvoří a spravují oborovou část sbírky Písemnosti a tisky a dále zajišťují kulturně vzdělávací i prezentační činnost. Vedle Památníku Petra Bezruče je součástí oddělení také expoziční areál Srub Petra Bezruče.

3. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

PARTNEŘI A SPOLUPRACUJÍCÍ ORGANIZACE

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polsko
Akademie věd České republiky
Anima Viva z.s.
Archeologický ústav AV ČR v Brně a Praze, v.v.i.
Armáda ČR
Asociace muzeí a galerií v České republice
Astra State Museum Complex Sibiu, Rumunsko
Biskupství ostravsko-opavské
Bludný kámen, o.s.
Celní muzeum – Celní úřad pro Plzeňský kraj
Centrum experimentální archeologie a ekologické výchovy Villa Nova Uhřínov
Centrum nanotechnologií Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
Conservation Centre in Vejle, Dánsko
Česká společnost pro ochranu netopýrů
Česká obec legionářská
Český svaz bojovníků za svobodu
Český úřad zeměměřický a katastrální v Praze
Český výbor Mezinárodní rady muzeí (ICOM)
Dogma, o. s.
Ekocentrum OVALAB s.r.o. v Ostravě
European Museum Forum
Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě
Galerie umění Karlovy Vary
Great Lakes Forestry Centre, Canadian Forest Service, Natural Resources Canada, Sault Ste. Marie, Ontario, Kanada
Hungarian Natural History Museum, Budapest, Maďarsko
CHKO Jeseníky
CHKO Poodří
Institut umění – Divadelní ústav
International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property – ICCROM
Jagello 2000
Janáčkova akademie múzických umění v Brně
Klášter minoritů v Opavě
Klub českých turistů
Klub sběratelů Vladyka
Kluby vojenské historie
Konfederace politických vězňů
Konvent Hospitálského řádu svatého Jana z Boha-Milosrdných bratří v Brně
Krajské vojenské velitelství Ostrava
Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí

KUMU – Art Museum of Estonia, Tallinn, Estonsko
Laboratoř fyziologie a genetiky vláknitých hub Mikrobiologického ústavu AV ČR, Katedra botaniky UK
Landek Park – Hornické muzeum
Literárne muzeum Slovenské národnej knižnice, Slovensko
Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola v Opavě
Masarykova univerzita
Masarykovo muzeum v Hodoníně
Matice slezská
Mendelova univerzita v Brně
Mendelovo gymnázium v Opavě
Město Budišov nad Budišovkou
Město Dolní Benešov
Město Karviná
Město Kravaře
Městské informační a kulturní středisko Krnov
Metodické centrum muzejní pedagogiky
Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví
Místní akční skupina Opavsko
Moravská galerie v Brně
Moravská zemská knihovna v Brně
Moravské zemské muzeum
Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
Museum Fotoateliér Seidel
Muzeum a galerie v Prostějově
Muzeum Beskyd Frýdek-Místek
Muzeum Hlučínska
Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
Muzeum Komenského v Přerově
Muzeum Kroměřížska
Muzeum Narodowe w Krakowie, Polsko
Muzeum narodowe w Warszawie, Polsko
Muzeum Nowojičínska
Muzeum Oderska
Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, Polsko
Muzeum Śląskie, Katowice, Polsko
Muzeum Slezského venkova Holasovice
Múzeum školství a pedagogiky Bratislava, Slovensko
Muzeum Tatranského národného parku Tatranská Lomnica, Slovensko
Muzeum Těšínska
Muzeum Třineckých železáren a města Třince
Muzeum umění Olomouc
Muzeum v Bruntále
Muzeum Vsetínska
Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Muzeum w Nysie, Polsko
Muzeum w Raciborzu, Polsko

Muzeum zimních sportů, turistiky a řemesel v Deštném v Orlických horách

Národní muzeum

Národní památkový ústav

Státní hrad Pernštejn

Státní zámek Hradec nad Moravicí

Státní zámek Jánský Vrch

Státní zámek Raduň

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Natura Opava, o. s.

Občanské sdružení Pant

Obec Velké Hoštice

Oberschlesisches Landesmuseum, Ratingen, Německo

Oblastní galerie v Liberci

Olpas moravia s.r.o.

Olympus Czech Group spol. s r.o. – člen koncernu

Opavská kulturní organizace

Ostravská univerzita v Ostravě

Ostravské muzeum

Österreichische Staatarchiv, Rakousko

Památník Lidice

Památník národního písemnictví

Památník Tereziín

Post bellum, o. p. s.

Poštovní muzeum

Regionální muzeum v Mikulově

Římskokatolická farnost Budišov nad Budišovkou

Římskokatolická farnost Panny Marie Opava

Severočeské muzeum, Liberec

School of Environmental Sciences, University of Guelph, Ontario, Kanada

Slezská tvorba, výrobní družstvo, Opava

Slezská univerzita v Opavě

Slovenská policajno-historická spoločnosť

Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s.

Správa jeskyní České republiky

Správa Národního parku Muránska planina, Revúca

Státní okresní archiv Jeseník

Státní zdravotní ústav v Praze, NRL pro *E.coli* a shigely a NRL pro stafylokoky

Statutární město Opava

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy

Tatranský národný park, Slovensko

The Natural History Museum, London, Velká Británie

TQM-holding s.r.o.

Trojhalí Karolina

Universität Leipzig, Německo

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Univerzita obrany, ÚDV

Univerzita Palackého v Olomouci

University of Northampton, Velká Británie
Uniwersytet Opolski, Polsko
Ústav pro studium totalitních režimů
Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
Vědecká knihovna v Olomouci
Vlastivědné muzeum Jesenicka
Vlastivědné muzeum v Šumperku
Vodní mlýn Wesselsky
Vojenský historický ústav Praha
Vorarlberg Landesarchiv, Rakousko
Vorarlberg Museum, Rakousko
Východoslovenské múzeum, Slovensko
Vyšší odborná škola restaurátorská, Brno
Wikimedia Česká republika
Za Opavu, o. s.
Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Nyctalus
Zámek muzeum Kravaře ve Slezsku
Zámek Fryštát, Karviná
Zemský archiv v Opavě
ZOO Ostrava
Zoological Institute, Russian Academy of Sciences, St Petersburg, Rusko
Zoologická zahrada Košice, Slovensko
Živá paměť, o. p. s.

4. PREZentační činnost

EXPOZICE

SZM má ve správě šest expozičních budov a areálů, které nabízejí expozice různého zaměření zachycující vývoj ve Slezsku jak v oblasti přírodního, tak kulturního bohatství. Expozice procházejí postupnou aktualizací v závislosti na možnostech SZM. V roce 2009 byla zpřístupněna nová expozice *Doba zmaru a naděje* v Národním památníku II. světové války. Její podobu oceňují nejen návštěvníci, ale rovněž odborná veřejnost. V květnu roku 2012 byla slavnostně otevřena rekonstruovaná Historická výstavní budova s novou expozicí *Slezsko*. Obě zmiňované expozice byly oceněny odbornou veřejností a obdržely cenu Gloria Musaealis.

HISTORICKÁ VÝSTAVNÍ BUDOVA, KOMENSKÉHO 10, OPAVA

Expozice Slezsko

Expozice Slezsko je zaměřena na přírodní a kulturněhistorické fenomény v současnosti nejmenší historické země České republiky – Slezska. S ohledem na velmi bohatý sbírkový fond Slezského zemského muzea a vzhledem k omezenému prostoru je zvolený koncept řešení, které umožňuje seznámit návštěvníky s co nejširším spektrem sbírkových předmětů a témat vztahujících se k přírodnímu a kulturnímu bohatství Slezska. Expozice Slezsko zahrnuje všechna tři podlaží Historické výstavní budovy. Vůbec poprvé v historii jsou zpřístupněny i sklepní prostory. První oddíl expozice nese název PŘÍRODA SLEZSKA, druhá část KŘÍDLA MYŠLENEK byla v roce 2014 reinstalována a v roce 2016 byl její prostor využit pro výstavu *Čas dětství a her a Spolkový život ve Slezsku*. Část třetí se jmenuje ENCYKLOPEDIE SLEZSKA a závěrečný oddíl je nazvaný HISTORIE SLEZSKA.

Příroda Slezska

Hlavní úlohou expozice Příroda Slezska je přiblížení přírodních podmínek a biodiverzity našeho regionu s přesahy do dalších evropských a světových oblastí. Krajina Slezska skýtá velké množství dokladů historie přírody. Geologická část ukazuje ve zkratce nejstarší historii a geologický vývoj na exponátech ze Slezska a severní Moravy. V botanické části jsou prezentovány exempláře mechorostů, lišejníků a hub v kombinaci s herbárií významných zástupců rostlinných čeledí se zaměřením na botanicky zajímavá chráněná území, endemity a relikty Slezska a severní Moravy. V zoologické části expozice jsou zdůrazněny především druhy žijící ve Slezsku. Vychází se od vývojově nejjednodušších forem jednobuněčných přes měkkýše a členovce až k obratlovcům.

Encyklopedie Slezska

Myšlenkou Encyklopedie Slezska, části expozice přibližující kaleidoskopickým, výběrovým, tematickým způsobem české Slezsko od pravěku do 20. století s nezbytnými přesahy za tuto časovou hranici směrem k dnešku, je představit zemi Slezsko, její dějiny, kulturu a obyvatelstvo v příkladech.

Historie Slezska

Závěrečná část expozice Slezsko vyplňuje prostor vloženého ochozu v prvním patře a je věnována stručnému nástinu dějin celého historického Slezska, ne tedy pouze jeho dnešní

české části. Textové, obrazové a grafické informace jsou obohaceny výběrem předmětů stejného typu, opakujících se od pravěku po současnost. Výběr exponátů ilustruje například to, čím se v různých obdobích platilo, čím se lidé zdobili, jakými nástroji se bojovalo nebo pracovalo. Procházka po ochozu umožňuje návštěvníkovi pohled shora a rekapitulaci celé předchozí expoziční části – Encyklopedie Slezska.

ARBORETUM NOVÝ DVŮR, NOVÝ DVŮR, 746 01 OPAVA

Vznik arboreta je úzce spjat s majitelem novodvorského panství Quidem Riedlem (1878 – 1946), který za svého působení v Novém Dvoře (1906 – 1928) vytvořil na ploše 1,8 hektaru unikátní přírodně krajinářský park. Ten se stal posléze základem arboreta a dnes tvoří historickou část dendrologické expozice. V současné době arboretum spravuje na ploše 23 hektarů jednu z nejbohatších sbírek dřevin ČR. V části pěstebních skleníků, na ploše zhruba 220m², je také od roku 2010 veřejnosti přístupná malá expozice subtropických a tropických rostlin, včetně kaktusů a sukulentů.

Dřeviny pěti světadílů

Dendrologická podsběrka čítá cca 18 tisíc herbářových dokladů, 600 položek šišek a 300 položek dřev. V dendrologické expozici parku a ve skleníku je v současnosti evidováno bezmála 7 000 taxonů. Evidence o těchto rostlinách jsou průběžně digitalizována. Dendrologická/parková expozice „Dřeviny pěti světadílů“ je členěna na historický a nový park. Informační a orientační systém je zatím řešen individuálně, rozmístěním cca 100 kusů informačních tabulí u vybraných dřevin. Pro veřejnost je k dispozici vícejazyčný průvodce arborem. K prezentaci živé sbírky dřevin přispívá pravidelné publikování Indexu Seminum Novodvorensis (každoročně jej obdrží více jak 300 botanických zahrad a arboret celého světa). Dendrologická podsběrka je průběžně doplňována o nové herbářové doklady. Novými výsadbami do prakové expozice je rozšiřována živá sbírka dřevin. Většina dřevin a rostlin byla vypěstována přímo v arboretu, a to generativní cestou, ze semen získaných z Indexu Seminum jiných botanických zahrad celého světa. Obdobně je tomu také u skleníkových rostlin.

Tropické a subtropické rostliny

Expozice tropických a subtropických rostlin si klade za cíl zpřístupnit široké veřejnosti část z rozsáhlých skleníkových sbírek Arboreta Nový Dvůr. V expozici je soustředěno bezmála 280 druhů rostlin ze 70 čeledí. Na nevelké ploše čítající zhruba 220 m² lze vedle sebe zhlédnout geograficky svébytné rostlinné formace americké, africké, australské a asijské flóry tropických deštných, tropických poloopadavých a opadavých lesů.

NÁRODNÍ PAMÁTNÍK II. SVĚTOVÉ VÁLKY, 747 63 HRABYNĚ

Doba zmaru a naděje

Stálá expozice památníku připomíná v chronologickém sledu nejdůležitější vojenské a politické události II. světové války s ohledem na české a československé dějiny. Expozice je rozčleněna do několika tematických celků – vznik a bojová činnost československých jednotek na území Sovětského svazu, boje československých vojáků a letců v Polsku, Francii, na Středním východě a ve Velké Británii, osvobozovací boje na území Československa, holocaust a koncentrační tábory a všední život obyvatelstva. Cílem

expozice je nejen poskytnout návštěvníkům základní informace o období II. světové války, ale v osobních příbězích pamětníků zprostředkovat i emocionální prožitek, umocněný autentickými předměty, které pro expozici věnovali přímí účastníci bojů. Další části expozice jsou umístěné v klínech památníku. Nesou název *Oběti a vrazi a Lidické děti*. První z nich přibližuje život v koncentračním táboře Mauthausen, ve druhé je představena sádrová předloha lidických dětí od Marie Uchytlové.

AREÁL ČS. OPEVNĚNÍ HLUČÍN-DARKOVIČKY, 748 01 HLUČÍN-DARKOVIČKY

Pevnostní areál je dnes evropsky vysoce ceněnou prezentací ojedinělého fortifikačního systému naší republiky, který vznikl v letech 1935–1938. Tvoří jej pěchotní sruby MO-S 18, MO-S 19, MO-S 20 a lehký objekt LO vz. 37A. Objekty areálu představují různé odlišnosti po stránce projekční i palebně taktické a rovněž různé stupně odolnosti. Interiér expozice nabízí k vidění originální výzbroj, kterou disponovala československá armáda před II. světovou válkou. Návštěvníci se tak mohou seznámit s podmínkami života vojáků v opevnění. Součástí venkovní expozice je i těžká bojová technika.

PAMÁTNÍK PETRA BEZRUČE, OSTROŽNÁ 35, 746 01 OPAVA

Život a dílo Petra Bezruče

Expozice *Život a dílo Petra Bezruče* je instalována v budově Památníku Petra Bezruče, která se nachází v místě, kde stával rodný dům básníka. Expozice byla otevřena v roce 1967 pod záštitou organizace UNESCO v rámci oslav 100. výročí narození Petra Bezruče. Expozice prezentuje vstup básníka do českého literárního prostředí a míst, z nichž čerpal inspiraci pro své dílo. Neopomíná také osobnosti, které Bezruče ovlivnily. Závěr expozice tvoří ukázky jednotlivých vydání Slezských písní včetně cizojazyčných překladů.

SRUB PETRA BEZRUČE, 739 14 OSTRAVICE

Krajem Petra Bezruče

Srub Petra Bezruče na Ostravici získalo Slezské zemské muzeum jako součást dědictví po básníku Petru Bezručovi. Obytná část srubu byla ponechána v původní podobě i se zařízením interiéru, který si Bezruč sám navrhl. V přilehlém dřevníku byla v roce 1983 zbudována expozice s názvem *Krajem Petra Bezruče*. Návštěvník srubu zde nalezne nejen autentické prostředí letního příbytku básníka, ale nutně chodí v jeho stopách, dotýká se životních příběhů básníka a především může poznat prostředí kraje pod Beskydem, jehož osud, v minulosti tak svízelný, zachytil básník ve svém stěžejním díle – ve Slezských písních.

VÝSTAVY

V roce 2016 nabídlo Slezské zemské muzeum návštěvníkům celkem 22 výstav s různorodou tematikou. Mimo expoziční areály SZM byly široké veřejnosti prezentovány 2 výstavy. Zajímavá a návštěvnicky úspěšná byla zejména výstava *Čas dětství a her*.

FRANZ JOSEF MUSEUM. 120 LET OD OTEVŘENÍ VÝSTAVNÍ BUDOVY.

Termín konání: 27. 10. 2015 – 4. 1. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Výstava byla uspořádána u příležitosti 120 let od okamžiku, kdy byly v prostorách Historické výstavní budovy návštěvníkům poprvé nabídnuty hodnoty, jež jedinečným způsobem zprostředkovávají muzejní sbírky, tedy poučení, estetický i emotivní zážitek a inspiraci. Návštěvníky jsme prostřednictvím výstavy provedli minulostí výstavní budovy i muzea, které pod tímto názvem fungovalo až do roku 1921 a v jehož stopách pak pokračovalo dnešní Slezské zemské muzeum.

NEKLIDNÉ STOLETÍ

Termín konání: 2. 9. 2015 – 31. 1. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Výstava, prezentující Slezsko ve 20. století z mnoha úhlů pohledu, zavedla návštěvníky zpátky do doby, kdy se lidé museli vypořádat se dvěma válkami, nástupem komunismu, obdobím normalizace i sametovou revolucí. Prezentovala nejen osudové okamžiky, které se na území Slezska udály, ale také každodennost všedního života. K vidění byly jednak zajímavé předměty ze sbírek Slezského zemského muzea, jednak zápůjčky z partnerských institucí a samozřejmě také exponáty, které nám někteří návštěvníci věnovali na tzv. Sběrných dnech.

ABECEDA LITERATURY

Termín konání: 16. 9. 2015 – 29. 2. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Koho můžeme zařadit vedle Petra Bezruče nebo Joy Adamsonové mezi přední osobnosti slezského literárního života? A jak se podařilo těmto autorům uchovat literární obraz zdejšího kraje příštím generacím? Odpovědi na tyto otázky přinesla výstava věnovaná významným slezským autorům. Ať už to byli učitelé, novináři nebo úředníci, všichni měli jeden společný cíl – reagovat na zkušenosti své domoviny a předat tento odkaz dalším pokolením. Do jaké míry se jim to skutečně povedlo, se návštěvníci mohli přesvědčit v Památníku Petra Bezruče.

MŮJ SVĚT

Termín konání: 22. 2. – 9. 3. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Ve spolupráci s Charitou ČR se uskutečnil již 8. ročník výstavy oceněných fotografií mezinárodní fotosoutěže MŮJ SVĚT pro zaměstnance, dobrovolníky a klienty charit z celé České republiky. Pod záštitou prof. Jindřicha Štreita se soutěže účastní každoročně velké množství fotografů. Také letos proběhlo slavnostní vyhlášení výsledků celé soutěže v Historické výstavní budově. Výstava vítězných fotografií zde zahájila svou cestu po celé republice.

KRAJINOU SLEZSKA

Termín konání: 2. 4. 2015 – 17. 5. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Prostřednictvím ukázek vybraných druhů biotopů, dobových i současných fotografií jsme návštěvníkům představili, jak se měnila slezská krajina ve 20. století. Výstava nabídla také ukázky hmyzu, minerálů a rostlin z depozitářů Slezského zemského muzea. Říši zvířat prezentovali živočichové, které pro další generace uchoval legendární preparátor Vilém Borůvka.

ČAS DĚTSTVÍ A HER

Termín konání: 1. 3. – 30. 8. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Výstava byla tematicky rozdělená do tří částí. První nesla název **Pohádkové putování** a byla zaměřena především na dětské návštěvníky. Skrze literaturu a divadlo jim představila pohádkový svět princezen, vodníků, čertů a jiných postav provázejících pohádkovou tvorbu od nepaměti. Druhá část výstavy – **Zvířata a jejich děti** – přiblížila mláďata nejrůznějších druhů zvířat. Nejpočetněji byla zastoupena mláďata obratlovců, především savců. Závěrečná část výstavy s titulem **Když přiletěl čáp** nabídla pohled na život dítěte v období od 19. století až po 70. léta 20. století. Vystavené předměty seznámily návštěvníky s rituály spjatými s narozením dítěte, křtem i obdobím šestinedělí, jež byly praktikovány v lidovém prostředí. Nechyběly doklady vztahující se k životu dětí ve společnosti šlechtické, měšťanské, venkovské, ale také v dobách nedávno minulých. K výstavě byl připraven bohatý doprovodný program včetně dětského koutku a atraktivních edukačních programů.

KRÁSA A TAJEMSTVÍ STARÉHO NIZOZEMÍ. STARÉ TISKY ZE SBÍREK SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA.

Termín konání: 15. 3. – 20. 9. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Výstava nabídla ke zhlédnutí bohatství nizozemských tisků ze sbírek Slezského zemského muzea. Návštěvníkům jsme představili knihy s působivými ilustracemi, které doplnila díla soudobého malířství, grafiky a předměty uměleckého řemesla.

SURREALISTICKÉ NOVOROČENKY ENTOMOLOGA SZM

Termín konání: 18. 3. – 10. 10. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Jindřich Roháček – celosvětově uznávaný odborník na některé skupiny dvoukřídlého hmyzu a entomolog Slezského zemského muzea, který dosud objevil a popsal více než 200 druhů těchto živočichů, vystavoval v Historické výstavní budově soubor surrealistických a ilustračních kreseb. Výstava prezentovala novoročenky v surrealistickém stylu z let 1979–2001 a tematicky související ilustrace much, včetně ukázek jejich uplatnění v odborné literatuře zabývající se dvoukřídlým hmyzem.

ODCHODY A NÁVRATY

Termín konání: 14. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Cílem výstavy bylo upozornit na téma odchodů mužů a žen do východního i západního odboje a připomenout především ty osobnosti zahraničního odboje, které byly spjaty s regionem

severní Moravy a Slezska, např. Mikuláš Končický, Vilém Dvořák, Boleslav Ivánek či Jan Kubiš. Prezentovány byly i osudy lidí z pohraničí, kteří narukovali do německé armády a poté se rozhodli dezertovat k nepříteli.

HRABYNĚ VČERA A DNES

Termín konání: 14. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Výstava prezentovala základní nástin dějin obce Hrabyně od její první písemné zmínky v roce 1377 až do roku 2016 s důrazem na období druhé světové války. Byly zde představeny klíčové mezníky historie Hrabyně, instituce nacházející se v obci a významné osobnosti spjaté s touto slezskou vsí.

KVETOUČÍ RODODENDRONY

Termín konání: 1. 5. – 31. 5. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Nádherně zbarvené květy se staly balzámem na duši pro mnoho návštěvníků, kteří navštívili výstavu kvetoucích rododendronů. Zájemci z řad široké veřejnosti mohli zhlédnout desítky těchto keřů nejrůznějších barev a vůní a obdivovat jejich kouzlo.

ARCHIVNÍ KNIHVAZAČSKÁ SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKA 2015

Termín konání: 23. 5. – 24. 6. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Po třech úspěšných soutěžích v letech 2004, 2007 a 2011 se v roce 2015 uskutečnila v pořadí již čtvrtá archivní knihvazačská soutěžní přehlídka. Restaurátoři, knihaři, ale také odborní archiváři v ní měli možnost předvést své knihvazačské dovednosti a svou uměleckou invenci. Výsledky jejich práce byly v létě 2016 prezentovány v Historické výstavní budově.

KOUZLO ŽIVÝCH MOTÝLŮ

Termín konání: 1. 6. – 30. 6. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Již od prvních dnů výstavy se z kulek líhli krásní tropičtí motýli, kteří v přítomnosti banánovníků, fíkusů, bambusů či jiných tropických a subtropických rostlin vytvořili návštěvníkům neopakovatelnou atmosféru. Zájemci si mohli prohlédnout například krásná morfa, původem ze Střední a Jižní Ameriky, oslňující svými blankytně modrými křídly a další jejich zajímavé příbuzné z čeledi babočkovitých. K vidění však byli také danajdy, atlasí, batolci, bělásci či další druhy tropických motýlů.

BALKÓNOVÉ ROSTLINY

Termín konání: 13. 6. – 31. 8. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Výstava se zaměřila především na použití a ukázkou tradičních i méně známých druhů balkónových rostlin. K vidění bylo velké množství odrůd pelargoníí, petúnií, fuchsií, lobelek, verben, vitálek, gazáníí a dalších pestrobarevných letniček.

CESTA KOLEM SVĚTA

Termín konání: 1. 8. 2016 – 31. 3. 2017

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Nová výstava v Arboretu Nový Dvůr představila základní charakteristiky čtyř kontinentů: Afriky, Eurasie, Ameriky a Austrálie. K vidění byly exotické exponáty ze zoologické a entomologické sbírky SZM, doplněné vzorky minerálů a hornin ze světových nalezišť a ukázkami rostlinných společenstev. Z výstavy mohli návštěvníci pokračovat do přilehlého skleníku arboreta, kde se seznámili s dalšími zástupci exotické flóry.

PROSÍM, VYBERTE SI...

Termín konání: 24. 8. 2016 – 27. 11. 2017

Místo konání: Historická výstavní budova

Tak zněl název putovní výstavy, která byla k vidění v Historické výstavní budově. Autoři výstavy se touto formou snažili přispět k lepší orientaci v globalizovaném světě. Zájemci se mimo jiné dozvěděli například to, jak v současné době funguje obchodování s textilem, květinami, mořskými rybami nebo zbožím pocházejícím z tropických deštných lesů.

SPOLKOVÝ ŽIVOT VE SLEZSKU

Termín konání: 21. 9. 2016 – 24. 2. 2017

Místo konání: Historická výstavní budova

Výstava Spolkový život ve Slezsku představila spolky a jejich činnost v celé jejich šíři a rozmanitosti. Časově zahrnovala především druhou polovinu 19. a první půli 20. století s důrazem na kontinuitu vybraných spolkových aktivit do dnešních dní. Velká pozornost proto byla věnována záslužným sborům dobrovolných hasičů, sportovním jednotám či turistickým spolkům. Zastoupeny byly jak české, tak německé spolky zasahující svým vlivem území českého Slezska. Mezi zábavnými a recesistickými spolky vynikla například stolní společnost Schlaraffia, jejíž členové na schůzky nosili výstřední kostýmy, řídili se vlastním kalendářem a užívali prvky vymyšlené řeči. Výstavu obohatily zápůjčky z kulturních institucí v širokém okolí i od soukromých osob.

POCTA KARLU ČERNOHORSKÉMU

Termín konání: 21. 9. 2016 – 24. 2. 2017

Místo konání: Historická výstavní budova

Výstava uspořádaná ke 120. výročí narození Karla Černoorského (1896–1982) prezentovala aktivity tohoto historika umění, etnografa a organizátora kulturního života v českém Slezsku, spolkového činovníka, redaktora a muzejníka, kterého jsme veřejnosti připomněli jako osobnost, jež opavské zemské muzeum obnovila po ničivém konci druhé světové války.

JUBILANT VÁCLAV KÁLIK

Termín konání: 18. 10. 2016 – 20. 1. 2017

Místo konání: Památník Petra Bezruče

V roce 2016 si hudební svět připomněl hned dvě výročí jedné z nejdůležitějších hudebních osobností Opavy – skladatele Václava Kálíka. A to jeho 125. výročí narození

a 65. výročí úmrtí. Na výstavě se návštěvníci dozvěděli fakta o umělcově životě, studiích, kompozičním stylu, sbormistrovské činnosti a především zhlédli autentické věci osobní povahy. Zájemci nebyli ochuzeni ani o poslech Mistrových nejlepších děl.

25 LET SLEZSKÉ UNIVERZITY V OPAVĚ

Termín konání: 20. 10. – 20. 11. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Prostřednictvím dokumentů, fotografií i trojrozměrných předmětů se návštěvníci výstavy přenesli do konce minulého století, kdy se touha po českém vysokém učení ve Slezsku složitě měnila ve skutečný vznik univerzity. Připomenout si mohli také historii budování odpovídajícího místa na slunci v devadesátých letech až po současnost, ve které se Slezská univerzita v Opavě těší pověsti respektované a uznávané instituce, poskytující vysokou úroveň vzdělávání v široké řadě prestižních oborů. Výstava byla připravena ve spolupráci se Slezským zemským muzeem.

VŮŇ PURPURY, PACH VÁLKY

Termín konání: 8. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Minivýstava v objektu památníku, která přiblížila návštěvníkům oslavu Vánoc v období II. světové války ve Slezsku, na frontách války či v koncentračních táborech. Nechyběly ukázky zdobení stromečků či pečiva, které lidé za války pekli z válečných přídělů.

MATICE OPAVSKÁ A SPOLKOVÝ ŽIVOT VE SLEZSKU

Termín konání: 6. 12. 2016 – 24. 2. 2017

Místo konání: Historická výstavní budova

Historii a široké spektrum činností tohoto záslužného, národně obranného spolku, jenž je v transformované podobě pod názvem Matice slezská činný dodnes, představila samostatná výstava, která doplnila výstavu o spolkovém životě ve Slezsku. Výstava byla uspořádána ke 140. výročí založení Matice opavské (dnes Matice slezské).

VÝSTAVY MIMO SZM:

MAGIČTÍ LUCEMBURKOVÉ

Termín konání: 13. 1. – 28. 2. 2016

Místo konání: Dům umění, Opava

Co všechno přinesla vláda Lucemburků v českých zemích? Jak významný byl tento panovnický rod a kteří z jeho členů dosáhli největších úspěchů? Nejen na tyto otázky přinesla odpovědi zapůjčená výstava od Společnosti Marie, z.s., která byla věnovaná jedné z nejvlivnějších královských dynastií naší historie. K vidění byly například sochy známého sochaře Igora Kitzbergera, dřevěné modely impozantních českých středověkých staveb nebo vzácné repliky svatováclavské koruny a koruny Svaté říše římské, tzv. císařské koruny, zpracované mistrem šperkařem Jiřím Urbanem.

DNY NATO

Termín konání: 16. – 18. 9. 2016

Místo konání: Letiště Leoše Janáčka, Ostrava-Mošnov

Prezentace NPDSV na akci Dny NATO. V areálu letiště byly postaveny panely s výstavou o Heliodoru Píkovi. Pro návštěvníky byly připraveny také letáčky s informacemi o SZM.

AKCE

V roce 2016 připravilo Slezské zemské muzeum celkem 47 akcí pro malé i velké návštěvníky. Největší zájem byl především o Vzpomínkovou akci Hlučín-Darkovičky, kterou navštívily tisíce lidí. Návštěvnicky úspěšné však byly i další kulturní programy – například Víkend ve znamení retra, Jaro v arboretu, Slezská muzejní noc, Vyřež/š si svou dýni nebo tradiční adventní akce Malování baněk. V celkovém počtu akcí pro veřejnost nejsou započítány přednášky našich odborných pracovníků, které uvádíme v samostatné kapitole.

WORKSHOP K 70. VÝROČÍ SLEZSKÉHO ÚSTAVU

Termín konání: 11. 1. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V lednu roku 2016 jsme si připomněli 70 let od vzniku Slezského studijního ústavu, pozdějšího Slezského ústavu ČSAV. Tato vědecká instituce, jejímž cílem bylo zabývat se výzkumem „kraje mezi Odrou a Ostravicí“, se později přičlenila ke Slezskému zemskému muzeu. Workshop prezentoval dějiny ústavu a některé významné osobnosti historické, literární a etnografické vědy, jejichž působení je se Slezským ústavem spojeno.

VÍKEND VE ZNAMENÍ RETRA

Termín konání: 30. – 31. 1. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Poslední lednový víkend byl v Historické výstavní budově ve znamení retra. Návštěvníci si mohli vyzkoušet volnočasové aktivity 60. a 70. let minulého století nebo si vyrobit jedinečné upomínkové předměty. Připraveny byly také poslední komentované prohlídky výstavy Neklidné století. Pro děti byl připraven netradiční edukační program, hry i drobné odměny.

KŘEST KNIHY – RENESANČNÍ DOMY MORAVSKO-SLEZSKÉHO POMEZÍ

Termín konání: 3. 2. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Křest knihy Ondřeje Haničáka, jenž ve své publikaci představil doposud opomíjenou část kulturního dědictví specifického regionu na hranici dnešní České republiky a Polska, kterou je měšťanský dům v období renesance.

HVĚZDICOVÝ POCHOD

Termín konání: 16. 4. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

V pořadí 2. ročník pochodu, který organizoval Český svaz bojovníků za svobodu společně se Slezským zemským muzeem, se uskutečnil v sobotu 16. dubna 2016. Účastníci pochodu, jenž se skládal ze tří různě dlouhých tras, ukončili svůj pochod u památníku, kde pro ně bylo připraveno malé občerstvení a komentované prohlídky expozice památníku.

DEN ZEMĚ

Termín konání: 22. 4. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V rámci oslav tohoto mezinárodního svátku jsme připravili pro zájemce z řad široké veřejnosti netradiční komentované prohlídky zaměřené na zajímavosti z oblasti ekologie a ochrany životního prostředí. Na konkrétních příkladech jsme jim přiblížili, jak jednoduše mohou přispět k ochraně naší planety.

OSVOBOZENÍ MĚSTA OPAVY

Termín konání: 23. 4. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Již tradiční akce organizovaná ve spolupráci se statutárním městem Opavou. Z Opavy byly vypraveny čtyři autobusy, které zdarma přivezly návštěvníky do památníku v Hrabyni. Zde pro ně zaměstnanci připravili komentované prohlídky spojené s prohlídkou symbolického hřbitova a s výstupem na vyhlídku.

KONCERT PRIMA PRIMAVERA

Termín konání: 25. 4. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Členové Komorního pěveckého sboru Slezské univerzity pod vedením Josefa Kostřiby vystoupili v Historické výstavní budově Slezského zemského muzea. Koncert s názvem Prima Primavera byl mimo jiné také generální zkouškou na mezinárodní festival pěveckých sborů v rakouském Bad Ischlu, na který se členové sboru usilovně připravovali řadu měsíců. Na opavském koncertě posluchači uslyšeli skladby z pokladnice našich i zahraničních autorů, nechyběly ani písně, se kterými sbor vstoupil na mezinárodní pole světové soutěže.

PIETNÍ AKT – OSVOBOZENÍ HRABYNĚ

Termín konání: 27. 4. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Pietní akt u příležitosti osvobození obce Hrabyně nejprve u památníku v obci, poté také v památníku. Po ukončení následovalo přátelské posezení s příslušníky Svazu čs. zahraničních letců – Východ.

SETKÁNÍ VETERÁNŮ

Termín konání: 29. 4. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Jako každý rok se sešli v památníku příslušníci 1. čs. samostatné tankové brigády, jejich rodinní příslušníci, vedení Slezského zemského muzea, představitelé samosprávy a státní správy, školní mládež a široká veřejnost, aby si připomněli tvrdé boje v rámci ostravsko-opavské operace na konci II. světové války. Památku obětí války uctili položením věnců a květin u sarkofágu s prstí v pietním sále památníku a prohlédli si také symbolický hřbitov s 13 000 destičkami se jmény padlých.

JARO V ARBORETU

Termín konání: 30. 4. – 1. 5. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Víkend plný zábavy a dobrého jídla se uskutečnil na přelomu dubna a května v Arboretu Nový Dvůr. Návštěvníci si mohli vyzkoušet práci na hrnčířském kruhu nebo se zblízka podívat na ptačí dravce. Nechyběly ani soutěže nebo přehlídka drobného zvířectva. Pro mlsné jazýčky byla připravena ochutnávka regionálních potravin.

DEN VÍTĚZSTVÍ

Termín konání: 8. 5. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

V rámci oslav ukončení II. světové války se konal dne 8. května pietní akt v sále památníku. Ještě předtím odstartoval před budovou památníku **Běh osvobození** a po něm si mohli účastníci aktu i ostatní návštěvníci prohlédnout bojovou techniku z II. světové války a ukázky výstroje a výzbroje, kterou předvedli členové klubů vojenské historie z našeho regionu. Celý den byl vstup do areálu zdarma a odpoledne se konala komentovaná prohlídka expozice památníku.

MEZINÁRODNÍ DEN MUZEÍ

Termín konání: 21. – 22. 5. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova, Památník Petra Bezruče, Arboretum Nový Dvůr

U příležitosti Mezinárodního dne muzeí jsme pro návštěvníky připravili atraktivní doprovodný program k výstavě Čas dětství a her. Během obou víkendových dní si návštěvníci mohli vyzkoušet tradiční i méně známé dětské hry, vyrobit si originální suvenýr nebo se zúčastnit komentovaných prohlídek. V Památníku Petra Bezruče se zájemci mohli **v sobotu 21. května 2016** zúčastnit workshopu k výstavě Krása a tajemství starého Nizozemí. Pro milovníky přírody a architektury byly připraveny muzejní procházky, které je provedly zahradami Janottovy vily, Grauerovy vily, paláce Razumovských a Hötzenedorfova domu. Sraz zájemců byl **v sobotu 21. května 2016 v 17 a 18 hodin** před Janottovou vilou. V Arboretu Nový dvůr byl po oba dny vstup zdarma.

KONCERT SBORU LIDOVÉ ŠKOLY UMĚNÍ V OPAVĚ

Termín konání: 26. 5. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Ke konci školního roku se v Historické výstavní budově uskutečnil koncert dětí ze ZUŠ Václava Kálíka. Malí hudebníci předvedli své umění nejen rodičům, ale také zájemcům z řad široké veřejnosti.

VZPOMÍNKOVÁ AKCE HLUČÍN-DARKOVIČKY

Termín konání: 28. 5. 2016

Místo konání: Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

Slezské zemské muzeum ve spolupráci s Krajským vojenským velitelstvím, městem Hlučín a kluby vojenské historie připravilo vzpomínkovou akci k 71. výročí ukončení II. světové války a výročí mobilizace v květnu roku 1938. Akce připomněla nejen události roku 1938, ale také významnou úlohu československého opevnění na konci války, kdy pevnosti využívala německá armáda k obraně před postupujícími vojáky 4. ukrajinského frontu. Pro návštěvníky byl připraven zajímavý program zaměřený především na statické a dynamické ukázky bojových akcí.

VYHLÁŠENÍ FOTOGRAFICKÉ SOUTĚŽE PRO ŽÁKY SŠ

Termín konání: duben-květen 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Fotografie do soutěže zaslali především žáci Střední školy služeb a podnikání z Ostravy-Poruby. Byli vybráni 3 vítězové, kteří byli odměněni upomínkovými předměty SZM a byl jim umožněn volný vstup do památníku.

DEN DĚTÍ

Termín konání: 4. 6. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Den plný zábavy a her se uskutečnil v areálu Národního památníku II. světové války v Hrabyni. Jak uvnitř památníku, správní budovy, tak i venku na ploše před památníkem bylo pro děti připraveno bohaté vyžití za sladké odměny.

DEN DĚTÍ

Termín konání: 5. 6. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V neděli 5. června 2016 byl připraven program pro děti v Historické výstavní budově. Tentokrát byl tematicky spjat s výstavou Čas dětství a her, se kterou se mohli malí návštěvníci v doprovodu rodičů hravou formou seznámit prostřednictvím speciálního dětského notýsku. V prostředí Dětského muzea probíhalo čtení pohádek a nechyběly ani hry a odměny nebo výroba drobných upomínkových předmětů a zvířecích masek. To vše za přítomnosti pohádkových postav.

SLEZSKÁ MUZEJNÍ NOC 2016

Termín konání: 10. 6. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova, Národní památník II. světové války, Arboretum Nový Dvůr, Památník Petra Bezruče, Knihovna SZM

Ani v roce 2016 si návštěvníci nenechali ujít neopakovatelnou atmosféru, kterou muzeum vykouzlí ve večerních hodinách. Brány Slezského zemského muzea se večer otevřely v Historické výstavní budově, Arboretu Nový Dvůr, Národním památníku II. světové války a v Památníku Petra Bezruče. Zpřístupněna byla rovněž Knihovna SZM a objekty Opavské kulturní organizace. Pro návštěvníky byl připraven netradiční kulturní zážitek v podobě hudebních vystoupení, divadelních představení, komentovaných prohlídek nebo animačních programů. Velkým lákadlem muzejní noci bylo slavnostní odhalení sádrového sousoší lidických dětí. Nové místo našly předlohy sousoší v Národním památníku II. světové války, kam se přesunuly z Mariánské Týnice. Zde v jednom ze dvou klínů tvoří emotivní závěr celé expozice památníku. Celou kompozici doplňují čtené nahrávky posledních korespondenčních lístků, které děti mohly poslat svým příbuzným. Nechybí také panely objasňující lidickou tragédii.

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD

Termín konání: 11. – 12. 6. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Akce se konala ve spolupráci se Společností pro zahradní a krajinářskou tvorbu a Národním památkovým ústavem. Jejím cílem bylo rozšířit návštěvníkům povědomí o kráse a rozmanitosti přírody. Po oba dny se v arboretu konaly komentované prohlídky.

PIETNÍ AKT – VÝROČÍ ÚMRTÍ K. ENGLIŠE

Termín konání: 13. 6. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Významný hrabyňský rodák Karel Engliš zemřel v roce 1961. V roce 2016 tak uplynulo 55 let od jeho úmrtí. Obyvatelé obce Hrabyně i zástupci SZM se zúčastnili pietního aktu u pomníku v obci a poté uctili jeho památku u hrobu na zdejším hřbitově.

POŽÁRNÍ OCHRANA OČIMA DĚTÍ

Termín konání: 16. 6. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Slavnostní vyhlášení výsledků krajského kola umělecké soutěže s hasičskou tematikou.

DNY RUSKA

Termín konání: 22. 6. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Připomenutí zásadního okamžiku II. světové války – vstupu SSSR do bojů války. Akce se konala v součinnosti s honorárním konzulátem Ruské federace v Ostravě.

SRAZ AUTOMOBILOVÝCH VETERÁNŮ

Termín konání: 5. 7. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Setkání automobilových nadšenců a jejich automobilů – veteránů na ploše u památníku, kterou si nenechalo ujít 120 návštěvníků.

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR: PO STOPÁCH VÁLKY

Termín konání: 4. – 5. 8. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Celodenní program pro děti do 15 let. Na programu bylo nejen seznámení účastníků s památníkem a jeho expozicemi, ale také edukační program Zvířata ve válkách, výtvarná dílna, dobrodružná výprava na Bezručovu vyhlídku s plněním úkolů aj.

MEZINÁRODNÍ NOC PRO NETOPÝRY

Termín konání: 24. 8. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Slezské zemské muzeum si pro malé i velké návštěvníky připravilo již tradiční Mezinárodní noc pro netopýry. V rámci 21. ročníku se návštěvníci seznámili prostřednictvím audio- a videoukázek s nejnovějšími poznatky o těchto nočních tvorech opředených mnoha mýty. Zblízka si mohli prohlédnout mj. také vzácné preparáty ze sbírek Slezského zemského muzea a nechyběla ani ukázka techniky, která se využívá při výzkumech netopýrů. Pro děti byly připraveny omalovánky nebo skládání z papíru, vše samozřejmě s netopýří tematikou.

SEMINÁŘ PRO PEDAGOGY

Termín konání: 26. 8. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Muzejní pedagogové uspořádali seminář pro učitele z Moravskoslezského kraje. Cílem semináře bylo mimo jiné představit edukační programy SZM na nový školní rok 2016/2017.

FAJNE LÉTO

Termín konání: 27. 8. 2016

Místo konání: Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

Slezské zemské muzeum společně s Moravskoslezským krajem uspořádalo v roce 2016 další ročník Fajneho léta. Areál opevnění byl zařazen do tzv. Technotrasy, jejímž cílem je zatraktivnit technické památky pro veřejnost. Letní víkendový program byl určen pro všechny návštěvníky, kteří se rádi baví. Připraveny byly soutěže pro děti, focení v uniformách II. světové války, laserová střelnice, jízda na koni, cimbálová muzika, prohlídka opevnění a také malé dárky či sladkosti pro děti.

INDIÁNSKÉ LÉTO

Termín konání: 27. – 28. 8. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

V průběhu obou víkendových dnů byl připraven doprovodný kulturní program s indiánskou tematikou pro malé i velké návštěvníky. Tradiční rozloučení s prázdninami probíhalo formou soutěží pro děti, rodiče se mohli občerstvit u stánků s regionálními potravinami.

VZPOMÍNKOVÁ AKCE K 70. VÝROČÍ NÁVŠTĚVY PREZIDENTA EDVARDA BENEŠE NA OPAVSKU

Termín konání: 6. 9. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Dne 6. září 2016 se v prostorách Kulturního domu v Hrabyni uskutečnila vzpomínková akce věnovaná 70. výročí návštěvy prezidenta Edvarda Beneše na Opavsku a zahájení partnerství obce Hrabyně a města Hradce Králové v rámci poválečné charitativní akce Budujeme Slezsko. Součástí akce byla série přednášek historiků. Po skončení akce se účastníci přesunuli do Národního památníku II. světové války, kde si prohlédli výstavu Hrabyně včera a dnes a expozici památníku.

DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ

Termín konání: 10. 9. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova/Památník Petra Bezruče

U příležitosti Dnů evropského dědictví uspořádalo Slezské zemské muzeum v Historické výstavní budově netradiční komentované prohlídky zaměřené na tuto neorenesanční budovu. Návštěvníci se mohli seznámit s jejím vznikem, pohnutými osudy a zajímavostmi za více než 120 let její existence. V rámci tohoto významného dne se uskutečnila také komentovaná procházka muzejními zahradami. V Památníku Petra Bezruče měli zájemci v tento den také poslední možnost zúčastnit se workshopu k výstavě Krása a tajemství starého Nizozemí.

VZPOMÍNKA NA PETRA BEZRUČE

Termín konání: 15. 9. 2016

Místo konání: Městský hřbitov Opava

Zástupci odborné i laické veřejnosti se sešli, aby uctili památku významného literáta a opavského rodáka Petra Bezruče. K jeho památce promluvili mimo jiné literární vědci Michal Kosák a Jiří Flaišman.

SLEZSKÉ PÍSNĚ V PROMĚNÁCH ČASU

Termín konání: 15. 9. 2016

Místo konání: Klub Art, Opava

Beseda o proměnách kompozice sbírky, která v prvním knižním vydání obsahovala méně než tři desítky básní a ve své konečné podobě se rozrostla takřka trojnásobně. Přednášeli Michal Kosák a Jiří Flaišman.

POCHOD PO LINII ČS. OPEVNĚNÍ MO-S 6 ODRA AŽ MO-S 19 ALEJ

Termín konání: 17. 9. 2016

Místo konání: Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

Trasa 23. ročníku pochodu vedla od pěchotního srubu MO-S 6 Odra po pevnostní linii až k pěchotnímu srubu MO-S 19 Alej. Zájemci, kteří se vydali na trasu dlouhou 7,5 km, se mohli těšit na odborný výklad a užít si prohlídku všech pevností, do kterých byl pro ně zajištěn vstup zdarma. Od 11 hodin byla v pevnosti MO-S 19 Alej vystavena zástava slavného Hraničářského pluku 4 s velitelstvím v Hlučíně.

DEN EVROPSKÉ MOBILITY

Termín konání: 17. 9. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Den věnovaný ekologii pořádaný společně s MAS Opavsko, který měl vzbudit v návštěvnicích zájem o zdravý životní styl a ochranu životního prostředí. Na ploše před památníkem bylo možno obdivovat elektromobily, elektrokola, sluneční kolektory či ochutnat bio-potraviny.

MEZINÁRODNÍ DEN SENIORŮ

Termín konání: 30. 9. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války/Historická výstavní budova

V roce 2016 jsme oslavili Mezinárodní den seniorů hned ve dvou areálech Slezského zemského muzea. Již podruhé v Národním památníku II. světové války, kde se senioři mohli zúčastnit bohatého programu připraveného přímo jim na míru i s výtvarnou dílnou, fotokoutkem či pohoštěním. V Historické výstavní budově byly připraveny edukační programy za zvýhodněné vstupné 10 Kč pro osoby nad 65 let.

VYŘEŽ/Š SI SVOU DÝNI

Termín konání: 1. – 2. 10. 2016

Místo konání: Arboretum Nový Dvůr

Dýně mnoha velikostí a tvarů byly připraveny pro návštěvníky, kteří se rozhodli zavítat do Arboreta Nový Dvůr během prvního říjnového víkendu. Děti i dospělí si mohli vyzkoušet svou dovednost a vyřezat si originální halloweenskou dýni. Jedinečným a nezapomenutelným zážitkem pak byl tradiční lampionový průvod.

SVAZ BOJOVNÍKŮ ZA SVOBODU

Termín konání: 10. 10. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Seminář pro pedagogy pořádal Svaz bojovníků za svobodu ve spolupráci se Slezským zemským muzeem. Přednášející Ing. Jaromír Breuer hovořil na téma *Politické rozložení sil, přehled situace v Evropě v r. 1938 a mezinárodní politické postavení ČSR*. Druhý přednášející PhDr. Petr Petružela představil téma *Mnichov, okupace a vznik protektorátu*.

STRACH JAKO NEMOC DNEŠNÍ DOBY

Termín konání: 13. 10. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednáška kravašského duchovního správce dr. Daniela Víchy.

OSLAVA VÝROČÍ VZNIKU REPUBLIKY

Termín konání: 28. 10. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Významný den našeho státu jsme uctili na symbolickém hřbitově slavnostním odhalením deseti nových destiček se jmény padlých, kteří zemřeli v období II. světové války a jejichž jména byla vypátrána teprve nedávno. Jednalo se o devět sovětských vojáků a jednoho obyvatele Ostravy. Po celý tento den byl symbolický hřbitov se 13 000 destičkami se jmény obětí II. světové války zpřístupněn veřejnosti, která tak mohla rovněž uctít Památku zesnulých.

DEN VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ

Termín konání: 11. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

V tento den se mohly kolektivy zájemců po předchozí rezervaci zúčastnit edukačního programu Velká válka a české země, jenž připomněl zásadní okamžiky tohoto válečného konfliktu.

MEZINÁRODNÍ DEN STUDENTVA

Termín konání: 17. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Jako upomínku na tento významný den měli všichni studenti středních a vysokých škol, kteří se prokázali studentským průkazem, vstup do celého areálu Národního památníku II. světové války za 10 Kč.

VYSTOUPENÍ ŠTĚPÁNA RAKA A ALFREDA STREJČKA

Termín konání: 28. 11. 2016

Místo konání: Kostel sv. Václava

Sérii adventních koncertů zahájili v pondělí 28. listopadu 2016 v 18 hodin kytarový virtuos Štěpán Rak a herec a recitátor Alfred Strejček. Jejich společný koncertní projekt s názvem Vivat Carolus Quartus si zájemci mohli poslechnout v prostorách kostela sv. Václava v Opavě.

MALOVÁNÍ BANĚK

Termín konání: 1. – 22. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V době adventu jsme pro návštěvníky připravili již tradiční malování baněk ve spolupráci se Slezskou tvorbou. Zájemci z řad široké veřejnosti si tak sami mohli namalovat baňky a vyrobit originální dárek pro své nejbližší.

ADVENTNÍ KONCERT ZUŠ VÁCLAVA KÁLIKA

Termín konání: 5. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V pondělí 5. prosince 2016 vystoupil v Historické výstavní budově dětský sbor ze Základní umělecké školy Václava Kálíka.

ADVENTNÍ KONCERT CÍRKEVNÍ KONZERVATOŘE OPAVA

Termín konání: 12. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V pondělí 12. prosince 2016 se konal poslední adventní koncert, tentokrát v podání studentů a pedagogů Církevní konzervatoře Opava.

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ SLONA INDICKÉHO

Termín konání: 12. a 13. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Unikátní exponát slona indického – jediného svého druhu v České republice, byl odhalen odborníkům, ale také zájemcům z řad široké veřejnosti.

LÁSKA BRÁNY OTEVÍRÁ

Termín konání: 17. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Koncert Komorního pěveckého sboru Slezské univerzity v Opavě pod vedením Vladimíry Vašinkové a Josefa Kostříby.

PŘEDNÁŠKY PRO VEŘEJNOST

V roce 2016 uspořádali zaměstnanci SZM celkem 23 přednášek na témata z nejrůznějších oblastí. Přednášky se konaly nejen v rámci Slezského zemského muzea, ale také v dalších kulturních a jiných institucích.

EVROPSKÉ KRÁLOVSKÉ RODY

Termín konání: zimní a letní semestr 2016

Místo konání: Univerzita třetího věku Ostravské univerzity v Ostravě

Přednášející: Kamil Rodan (SZM)

RENASANČNÍ DOMY MORAVSKO-SLEZSKÉHO POMEZÍ. NĚKOLIK POSTŘEHŮ Z VÝZKUMU „RENASANČNÍ“ ARCHITEKTURY VE SLEZSKU.

Termín konání: 17. 2. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Ondřej Haničák (SZM)

STŘEDOVĚKÉ HRAČKY A SOUČÁSTI HER V ARCHEOLOGICKÉ SBÍRCE SZM

Termín konání: 9. 3. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Hana Kartousová (SZM)

KONZERVACE OSOBNÍ ZBRANĚ GEN. HELIODORA PÍKY

Termín konání: 23. 3. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Oldřich Schejbal (SZM)

STOLETÍ NIZOZEMSKÝCH KRÁLOVEN

Termín konání: 6. 4. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Přednášející: Kamil Rodan (SZM)

OPAVA – MORAVSKÁ OSTRAVA

Termín konání: 12. 4. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Pavel Šopák (SZM)

HISTORIE LOUTKOVÉHO DIVADLA V OPAVĚ

Termín konání: 20. 4. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Sylva Pracná (SZM)

MÍŠEŇSKÝ PORCELÁN VE SBÍRCE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA

Termín konání: 27. 4. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Martin Janák (SZM)

OPAVA V ROCE 1945

Termín konání: 18. 5. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Zdeněk Jirásek (SZM)

MONITOROVÁNÍ ŠKODLIVÝCH LÁTEK V MUZEJNÍCH DEPOZITÁŘÍCH

Termín konání: 25. 5. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Martin Polášek (SZM)

POPULÁRNÍ HUDBA V KRIZOVÝCH LETECH 1968/1969 V ČESKOSLOVENSKU

Termín konání: 8. 6. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Kamil Rodan (SZM)

KRIMINALITA A KRIMINALISTIKA NA OPAVSKU V LETECH 1938-1945

Termín konání: 13. 7. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Ondřej Kolář (SZM)

JARNÍ EXPEDICE DO ŘECKA 2015

Termín konání: 3. 8. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Pavel Petr a Michal Jakubec (SZM)

ZNEUŽITÍ SVATOVÁCLAVSKÉ TRADICE V PROTEKTORÁTĚ ČECHY A MORAVA

Termín konání: 21. 9. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Pavel Březinský (SZM)

NAROZENÍ A KŘEST V ŽIVOTĚ EVROPSKÝCH PANOVNICKÝCH RODIN 19. A 20. STOLETÍ

Termín konání: 5. 10. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Kamil Rodan (SZM)

RENEŠANČNÍ DOMY V TĚŠÍNĚ. TĚŠÍNSKÁ RANĚ NOVOVĚKÁ ARCHITEKTURA VE SVĚTLE SOUDOBÉ STAVEBNÍ PRODUKCE MORAVSKO-SLEZSKÉHO POMEZÍ.

Termín konání: 6. 10. 2016

Místo konání: Muzeum Těšínska

Přednášející: Ondřej Haničák (SZM)

KRÁLOVSKÉ SVATBY MODERNÍ DOBY

Termín konání: 19. 10. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Kamil Rodan (SZM)

OSTRAVSKÁ OPERACE A ODBOJ. HISTORIE PAMÁTNÍKU V HRABYNI.

Termín konání: 8. 11. 2016

Místo konání: Liptovský Mikuláš

Přednášející: Kamila Poláková (SZM)

KAREL ČERNOHORSKÝ A ČESKÉ SLEZSKO

Termín konání: 9. 11. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Pavel Šopák (SZM)

HISTORIE A SOUČASNOST NÁRODNÍHO PAMÁTNÍKU II. SVĚTOVÉ VÁLKY

Termín konání: 21. 11. 2016

Místo konání: Klub důchodců-Opava

Přednášející: Kamila Poláková (SZM)

LIDOVÉ KROJE VE SBÍRKÁCH SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA

Termín konání: 23. 11. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Miroslava Suchánková (SZM)

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY Z MÜLLEROVA DOMU V OPAVĚ

Termín konání: 7. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Soňa Králová (SZM)

KRÁLOVSKÉ ROZVODY JAKO SYMPTOM MODERNÍ DOBY

Termín konání: 14. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Přednášející: Kamil Rodan (SZM)

DOPROVODNÉ PROGRAMY

Edukační a doprovodné programy pro návštěvníky z řad široké veřejnosti mají v SZM již dlouhodobou tradici. V roce 2016 tomu nebylo jinak a naši muzejní pedagogové a odborní pracovníci připravili celkem 43 programů. Oproti roku 2015, kdy bylo připraveno 23 programů, tak došlo ke 100% nárůstu.

PROGRAMY A WORKSHOPY K VÝSTAVÁM

CO TO SLYŠÍM, CO TO JE? TO JSOU PŘECE HUDEBNÍ NÁSTROJE ANEB HUDEBNÍ NÁSTROJE A JEJICH ZVUKY.

Výstava: Neklidné století

Termín konání: 2. 9. 2015 – 31. 1. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Tento doprovodný program k výstavě Neklidné století byl určen pro děti z mateřských školek a 1. a 2. třídy základních škol. Děti se seznámily s celou řadou hudebních nástrojů, poznaly přístroje, které sloužily k přehrávání hudby jejich rodičům a prarodičům, vyzkoušely si zapisování not a také si mohly založit svou vlastní kapelu.

HRAČKY MÝCH RODIČŮ A PRARODIČŮ

Výstava: Neklidné století

Termín konání: 2. 9. 2015 – 31. 1. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Během převážně herního programu poznávaly děti typické hračky svých rodičů a prarodičů. Na děti v tomto interaktivním programu čekala celá řada dobových her volnočasových aktivit typických pro 2. polovinu 20. století. Program byl určen pro děti z mateřských školek a nižšího stupně základních škol.

LETEM SVĚTEM SLEZSKOU LITERATUROU 20. STOLETÍ

Výstava: Abeceda literatury

Termín konání: 16. 9. 2015 – 29. 2. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Edukační program k výstavě Abeceda literatury seznámil žáky s literaturou českého Slezska v období 20. století. Součástí programu byl také pracovní list a odborný výklad. Program byl vhodný pro žáky ZŠ, studenty SŠ a skupiny návštěvníků z řad široké veřejnosti

ZVÍŘECÍ ŠKOLKA

Výstava: Čas dětství a her

Termín konání: 1. 4. – 16. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V programu k výstavě Čas dětství a her jsme si s dětmi povídali o tom, jak zvířecí mláďata přicházejí na svět, kolik starostí nadělají rodičům a co všechno se musí naučit, než vyrostou. Program byl vhodný pro děti z mateřských škol a nižšího stupně ZŠ a pokračoval i po skončení výstavy jako samostatný přírodovědný program.

KDYŽ PŘILETĚL ČÁP A POHÁDKOVÉ PUTOVÁNÍ

Výstava: Čas dětství a her

Termín konání: 1. 3. – 31. 8. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Program zavedl malé návštěvníky do dětství v období od 19. století do 70. let 20. století. Děti se podívaly na svět očima hraček. V části Pohádkové putování se setkaly s loutkami a mohly se inspirovat k jejich vlastní výrobě. Programem je provázely literární postavy, které děti znají z ilustrovaných knih a pohádek.

KRÁSA A TAJEMSTVÍ STARÉHO NIZOZEMÍ

Výstava: Krása a tajemství starého Nizozemí

Termín konání: 16. 3. – 20. 9. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

V rámci tohoto edukačního programu se žáci a studenti seznámili se starými tisky nizozemské provenience ze sbírek SZM. Zájemcům jsme představili knihy s působivými ilustracemi, ale také umělecká díla – obrazy, grafiky a předměty z muzejních sbírek, které prezentovaly region i dobu a její aktéry. Součástí programu byla také alchymistická dílna či ukázka z filmu Robinson Crusoe. Program byl určen pro žáky vyššího stupně ZŠ a studenty SŠ.

ODCHODY A NÁVRATY

Výstava: Odchody a návraty

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Edukační program ke stejnojmenné výstavě seznámil účastníky se zajímavými osudy mužů, kteří se rozhodli utéct složitou cestou do zahraničí a bojovat proti nepříteli na východní či západní frontě. Mezi ně patřili např. Mikuláš Končický, Jan Kubiš či Ludvík Svoboda. Z těch

méně známých například Vilém Dvořák či Boleslav Ivánek. Součástí programu byla práce s dobovým materiálem, textem či převlékání do vojenských uniforem. Program byl určen pro žáky vyšších ročníků ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

OSTROSTŘELCI, SOKOLOVÉ, RECESISTÉ A JINÝ SPOLKOVÝ ŽIVOT VE SLEZSKU

Výstava: Spolkový život ve Slezsku

Termín konání: 15. 10. 2016 – 24. 2. 2017

Místo konání: Historická výstavní budova

Program byl věnován životu v 19. století, který byl spjat s formováním občanské společnosti a vznikem spolků a spolkových aktivit. Hlavní pozornost byla věnována kontinuitě vybraných spolkových aktivit do současnosti. Stranou však nezůstala ani recesistická společnost Schlaraffia se svými cíli – přátelstvím, humorem a uměním. Program byl určen pro žáky vyšších ročníků ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

VÁCLAV KÁLIK JUBILUJÍCÍ

Výstava: Jubilant Václav Kálik

Termín konání: 19. 10. 2016 – 20. 1. 2017

Místo konání: Památník Petra Bezruče

V rámci edukačního programu se žáci a studenti seznámili se životem a dílem hudebního skladatele Václava Kálíka. Součástí programu byly pracovní listy či netradiční poslech vybraných hudebních ukázek z autorovy tvorby. Program byl určen pro žáky vyšších ročníků ZŠ a studenty SŠ.

VŮNĚ PURPURY, PACH VÁLKY

Výstava: Vůně purpury, pach války

Termín konání: 9. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Program zavedl účastníky přímo do vánočního období válečných let, kdy se dozvěděli o historii Vánoc, o tom, jak se slavily pod nadvládou hákového kříže, mohli nahlédnout do vánoční kuchyně či pod vánoční stromeček. V závěru si mohli vyrobit jednoduchou vánoční ozdobu.

EDUKAČNÍ PROGRAMY A WORKSHOPY K EXPOZICÍM

ZNÁTE JE Z POHÁDEK

Expozice: Expozice Slezsko – Příroda Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova

Program, který byl určen pro děti z mateřských škol a žáky 1. a 2. ročníku ZŠ. Průvodci programem byly známé zvířecí postavičky z pohádek, prostřednictvím kterých se děti seznámily s říší zvířat.

VZÁCNÍ SAVCI SLEZSKA

Expozice: Expozice Slezsko – Příroda Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova

Cílem tohoto programu bylo seznámit návštěvníky zábavnou a interaktivní formou se životem vzácných savců žijících ve Slezsku. Program byl určen pro žáky 3.–9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

MALÝ VELKÝ SVĚT

Expozice: Expozice Slezsko – Příroda Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova

V tomto edukačním programu hrál hlavní roli hmyz. Zájemci se mohli seznámit s touto nejpočetnější skupinou živočichů na naší planetě a její nepostradatelnou úlohou v přírodě. Program byl určen pro žáky 3.–9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

Z PTAČÍ PERSPEKTIVY

Expozice: Expozice Slezsko – Příroda Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova

V rámci tohoto programu jsme nahlédli do světa ptáků. Povídali jsme si o jejich zvláštnostech a dovednostech, představili jsme si jednotlivé zástupce a jejich strategie. Program byl určen pro žáky 3.–9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

REKORDMANI ŘÍŠE ZVÍŘAT

Expozice: Expozice Slezsko – Příroda Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 1. 9. 2016)

Program představil dětem zvířecí rekordmany a jejich neuvěřitelné schopnosti. Byl určen pro děti z MŠ a žáky nižších ročníků ZŠ.

CO NÁM ŘÍKÁ EKOLOGIE

Expozice: Expozice Slezsko – Příroda Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 1. 9. 2016)

V novém edukačním programu se zájemci dozvěděli, že ekologie neznamena jen ochranu životního prostředí. Nahlédli do praxe ekologů a na konkrétních příkladech jsme jim vysvětlili důležité pojmy a poznatky, které mohou ovlivnit náš každodenní život. Program byl určen pro žáky vyššího stupně ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

ARCHEOLOGIE PRO NEJMENŠÍ ANEB ŠTĚTEČKEM A MOTYČKOU PROKOPEM SE ULIČKOU

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (do 31. 3. 2016)

Malí účastníci se seznámili s pojmem archeologie a s prací archeologa. V rámci programu si mohli vyzkoušet tuto práci během hledání předmětů v písku nebo skládáním keramických střepů. Program byl určen pro děti z MŠ a žáky nižších ročníků ZŠ.

O ŘEMESLECH A CEŠÍCH VE SLEZSKU

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (do 31. 3. 2016)

Během edukačního programu byly účastníkům objasňovány pojmy jako řemesla a cechy, seznámili se s jejich vznikem i se škálou řemesel provozovaných přímo v Opavě. Program byl určen především pro žáky vyššího stupně ZŠ a studenty SŠ.

STRAVA NAŠICH PŘEDKŮ

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 29. 2. do 31. 3. 2016)

V průběhu programu jsme si s návštěvníky povídali o jídle našich předků, seznámili jsme je také s různými surovinami a způsoby přípravy pokrmů. Součástí byla také drobná ochutnávka některých dobových potravin. Program byl určen především pro žáky vyššího stupně ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

VANITAS – TEDY O POMÍJIVOSTI V ŽIVOTĚ

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 1. 3. 2016)

Cílem programu bylo setkat se s originálem uměleckého díla, seznámit se s námětem zátiší Vanitas a srovnat přístup ke smrti v baroku a dnes. Program využíval metod kritického myšlení a kooperativních metod práce. Byl vhodný pro žáky vyšších ročníků ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

ALEGORIE, SYMBOL, PERSONIFIKACE. CO NÁM CHTĚJÍ OBRAZY A SOCHY ŘÍCT

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 1. 4. 2016)

Program o významech zobrazeného. Symbolika v barokním malířství a sochařství dosáhla svého vrcholu, ale až do současnosti naši společnost znaky, jinotaje a podobenství ovlivňují. Byl vhodný pro žáky vyšších ročníků ZŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

KOLONIÁL ANEB O FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 1. 4. 2016)

V rámci programu se děti podívaly do koloniálu z 20. let 20. století, seznámily se s mírami i ochrannými prvky na současných bankovkách a zkusily si sestavit vlastní rozpočet. Původně byl program vhodný především pro děti nižších ročníků ZŠ, od listopadu 2016 byl inovován také pro skupiny dětí vyšších tříd ZŠ.

OD NITĚ KE KOŠILI

Expozice: Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezska

Místo konání: Historická výstavní budova (od 20. 10. 2016)

Program byl připraven pro dvě věkové skupiny. První varianta byla určena dětem z MŠ a žákům nižších ročníků ZŠ, s nimiž jsme se zaměřili na původ rostlinných i živočišných vláken, proces jejich zpracování a využití v textilním průmyslu. Skupiny návštěvníků od 13 let se navíc dozvěděli informace o situaci různých lidí, kteří jsou ovlivněni přesunem textilní výroby do jiné země.

ZVÍŘATA VE VÁLKÁCH

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Zvířata provázela člověka nejen v době míru, ale i ve válečných vřavách. Některá sloužila jako maskoti, jiná se zapojila do ostrých bojů. Koně, psi, sloni, holubi, krysy nebo delfíni, ti všichni nasazovali a často i pokládali své životy po boku lidí. Mnohá zvířata byla za svou hrdinnou službu také vyznamenána Dickinovou medailí. Program seznámil účastníky interaktivní formou na konkrétních příkladech zvířat s jejich úlohou ve válkách. Byl vhodný pro žáky ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

OTROCKÁ PRÁCE ZA II. SVĚTOVÉ VÁLKY A DNES

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

V období nacistické okupace bylo do nacistického Německa a na okupovaná území převezeno milión mužů, žen a dětí z celé Evropy, kteří tam vykonávali jako civilní dělníci, váleční zajatci či vězni koncentračních táborů otrockou práci. Podmínky byly těžké až nelidské, lidé pracovali dlouhou dobu, bydleli v táborech se špatnými hygienickými podmínkami a nedostatečnou stravou a za prohřešky byli krutě trestáni. Téma přesáhlo až do současnosti, kdy nastínilo otrockou práci v dnešním světě. Byl vhodný pro žáky 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

NĚKTERÉ STRÁNKY ŽIVOTA V PROTEKTORÁTU ČECHY A MORAVA

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Program osvětlil návštěvníkům okolnosti vzniku tohoto státního útvaru, dobu trvání a významné události v jeho historii. K objasnění některých událostí využíval program výpovědi pamětníků a dobových dokumentů. Nechyběla ani mapa, která ukázala hranice protektorátu se všemi jeho specifiky. Byl vhodný pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

HOLOCAUST A TRANSPORTY ŽIDOVSKÉHO OBYVATELSTVA

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Cílem tohoto programu bylo seznámit návštěvníky se stručnou historií židovského národa. Objasněny byly pojmy antisemitismus, šoa, sionismus či holocaust. S využitím dobových dokumentů a nahrávek pamětníků objasnil muzejní pedagog okolnosti, které vedly k masovým transportům evropských Židů do ghatt a koncentračních táborů v období II. světové války. Byl vhodný pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

DOMÁCÍ ODBOJ ZA II. SVĚTOVÉ VÁLKY

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Program seznámil návštěvníky se vznikem odbojového hnutí po podpisu mnichovské dohody a okupaci Československa v roce 1939. Seznámil je s formami odboje u nás a zaměřil se také na region severní Moravy a Slezska, kde působilo několik odbojových skupin. Program obohatily krátké videonahrávky pamětníků a součástí byl také pracovní list. Byl vhodný pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

1. SVĚTOVÁ VÁLKA A ČESKÉ ZEMĚ

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Jaké byly důsledky vypuknutí Velké války, její zásadní okamžiky a vliv válečných událostí na obyvatelstvo v českých zemích přiblížil návštěvníkům tento doprovodný program. Neopomenul osudy vojáků v rakousko-uherské armádě i v legiích. Návštěvníci si mohli prohlédnout také dobové dokumenty a své vědomosti zúročit v pracovním listě. Program byl určen pro dvě věkové kategorie – žáky 5. – 8. tříd ZŠ a žáky 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

ZNEUŽITÍ SVATOVÁCLAVSKÉ TRADICE V PROTEKTORÁTU ČECHY A MORAVA

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 31. 10. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Program přiblížil vývoj svatováclavské tradice za existence protektorátu v letech 1939-45 a její chápání od středověku až po současnost. Součástí programu byla práce s dobovým materiálem, s vizuálními a grafickými médii.

MNICHOV 1938 A TZV. DRUHÁ REPUBLIKA

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 31. 10. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Cílem programu bylo vymezit a poukázat na strategické, politické, hospodářské a morální důsledky mnichovské dohody, proměny českého nacionalismu a na slovenskou otázku v období druhé republiky.

PŘÍBĚHY SYNAGOG V OSTRAVĚ A OPAVĚ

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 14. 4. – 31. 10. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Program seznámil návštěvníky s kořeny evropského myšlení vycházejícími z židovských a křesťanských základů. Prostřednictvím prezentace a pracovních listů návštěvníci putovali

po ostravských čtvrtích a místech v Opavě spjatých se židovskými synagogami, ke kterým se váží pozoruhodné příběhy zanechávající odkaz až dodnes. Byl určen pro žáky 6. až 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

TVORBA ČESKOSLOVENSKÝCH SPISOVATELŮ V DOBĚ NACISTICKÉ OKUPACE

Expozice: Doba zmaru a naděje

Termín konání: 15. 4. – 31. 10. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

Program představil poezii a prózu vybraných československých spisovatelů v letech 1939-45. Žáci a studenti mohli nahlédnout do doby, kdy došlo k narušení demokratického vývoje literatury, perzekuci spisovatelů, tvrdé cenzuře a k omezování tematiky děl. Byl určen pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ, studenty SŠ a zájemce z řad široké veřejnosti.

ŽIVOT A DÍLO PETRA BEZRUČE

Expozice: Život a dílo Petra Bezruče

Místo konání: Památník Petra Bezruče

V rámci edukačního programu se žáci seznámili s nejdůležitějšími okamžiky Bezručova života a s jeho literární tvorbou. Součástí programu byl také poslech nahrávky rozhovoru Petra Bezruče s jeho sekretářkou Zdenkou Tomáškovou. Program byl připraven ve dvou verzích – pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ a VŠ.

WORKSHOP PRO ČEŠTINÁŘE

Expozice: Život a dílo Petra Bezruče

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Každé první pondělí v měsíci mohli učitelé českého jazyka navštívit workshop, na kterém se seznámili především s edukačními programy v PPB.

POJĎTE S NÁMI DO MUZEA

Expozice: Život a dílo Petra Bezruče

Místo konání: Památník Petra Bezruče (od 1. 4. 2016)

Cílem programu bylo seznámit děti s pojmem „muzeum“, jeho významem pro jednotlivce i společnost. Dětem byly přiblíženy různé muzejní profese či pojmy jako výstava, expozice, kurátor apod. Program byl určen pro děti MŠ a žáky nižších ročníků ZŠ.

SPECIÁLNÍ DOPROVODNÉ PROGRAMY

VELIKONOCE VE SLEZSKÉM ZEMSKÉM MUZEU

Termín konání: 7. 3. – 24. 3. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

S dětmi jsme si během programu povídali o svátcích jara a seznámili je se symboly Velikonoc. Součástí bylo také zdobení kraslic. Program byl určen pro všechny věkové kategorie.

KNIHA SPATŘILA SVĚTLO SVĚTA

Termín konání: 2. 4.; 16. 4.; 7. 5.; 4. 6.; 10. 9. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Účastníci workshopu si v doprovodu lektora prohlédli výstavu o starých tiscích a poté si mohli vyrobit originální deníček podle vlastní fantazie. Vhodné pro všechny věkové skupiny.

FILOZOFIE PRO DĚTI

Termín konání: od září 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

Cyklus deseti lekcí s názvem Filozofie pro děti v muzeu. Byl určen pro stálou skupinu dětí ve věku 9-12 let.

VÁCLAV KÁLIK A JEHO MÍSTO V ČESKÉ HUDEBNÍ KULTUŘE

Termín konání: 22. 10.; 12. 11.; 10. 12. 2016

Místo konání: Památník Petra Bezruče

Workshop k výstavě „Jubilant Václav Kálik“ byl určen pro širokou veřejnost. Jeho účastníci si v doprovodu lektora prohlédli výstavu, vyrobili si hudební pexeso a připravena byla i výtvarná dílna.

VŮŇ PURPURY, PACH VÁLKY

Termín konání: 9. – 30. 11. 2016

Místo konání: Národní památník II. světové války

V rámci edukačního programu se návštěvníci dozvěděli například to, jaká byla historie Vánoc a jak se slavily pod nadvládou hákového kříže. Nahlédli do protektorátní kuchyně a zjistili, jak a čím se zdobil stromeček. Program byl určen pro zájemce z řad široké veřejnosti.

VÁNOCE V MUZEU

Termín konání: 5. 12. – 23. 12. 2016

Místo konání: Historická výstavní budova

V krátkém povídání jsme si dětmi prošli obdobím od začátku adventu do Tří králů. Součástí programu byla i tvořivá dílna, kde si děti mohly vyrobit jednoduché ozdoby. Určeno pro děti z MŠ a žáky nižších tříd ZŠ.

JAK TRÁVÍ ZIMU?

Termín konání: od 5. 12. 2016

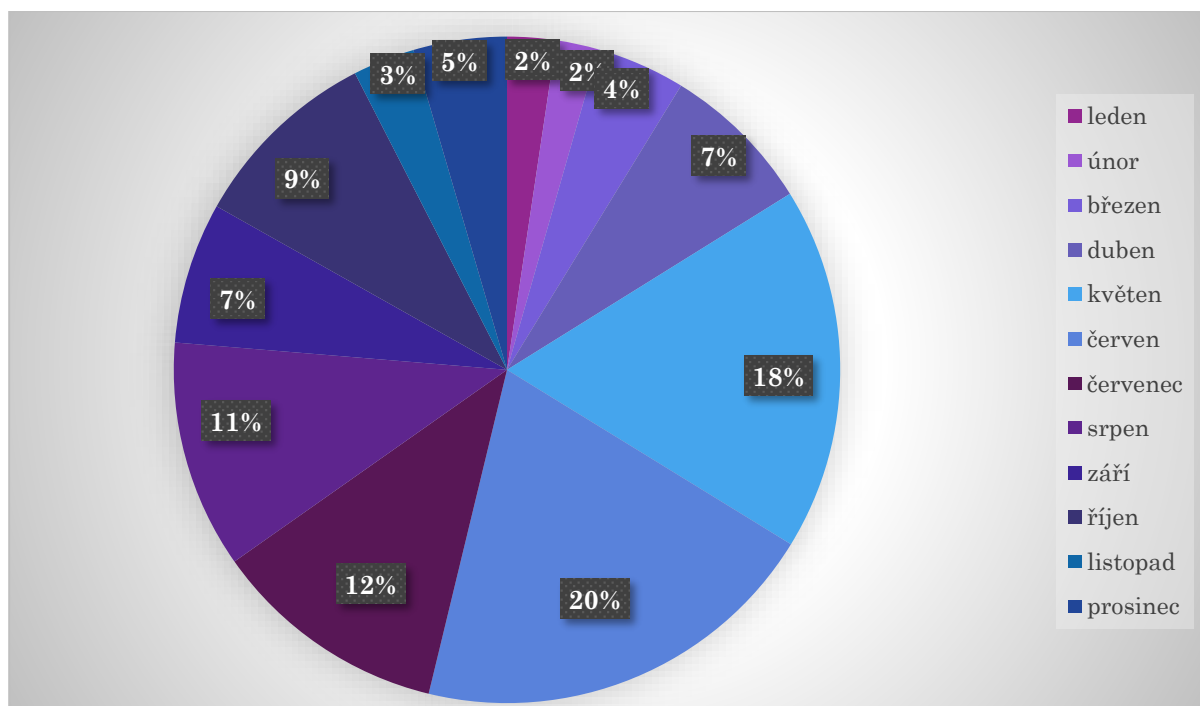
Místo konání: Historická výstavní budova

Program vysvětlil malým i velkým návštěvníkům různé způsoby, jak zvířata přežívají v zimě a jak člověk může živočichům při zimování pomáhat. Program byl určen pro všechny věkové kategorie.

NÁVŠTĚVNOST

Celková návštěvnost Slezského zemského muzea činila v roce 2016 84 061 návštěvníků. Tradičně největší zájem o návštěvu muzea byl v měsících květen a červen, což souvisí nejenom se skutečností, že v tomto období je muzeum navštěvováno školami, ale také s faktem, že v Arboretu Nový Dvůr kvetou nejrůznější druhy rostlin a koná se tam výstava živých motýlů.

NÁVŠTĚVNOST SZM V JEDNOTLIVÝCH MĚSÍCÍCH

NÁVŠTĚVNOST

Podle expozičních areálů	Počet návštěvníků
Historická výstavní budova	26 147
Národní památník II. světové války	18 739
Arboretum Nový Dvůr	29 154
Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky	7 381* (* není započítán kvalifikovaný odhad 15 000 návštěvníků na vzpomínkové akci Hlučín-Darkovičky)
Památník Petra Bezruče	1 788
Srub Petra Bezruče	852
Podle druhu vstupného	Počet návštěvníků
Celé	15 344
Snížené	28 026
Rodinné	6 205
Neplatící	31 303
Speciální služby	3 183

NÁVŠTĚVNOST V JEDNOTLIVÝCH AREÁLECH PODLE TYPU AKCE:

Historická výstavní budova, Komenského 10, Opava

VÝSTAVY			
Název	Termín konání	Počet návštěvníků	Komentář
Franz Josef Museum - 120 let od otevření výstavní budovy	27. 10. 2015 - 4. 1. 2016	16	celková návštěvnost: 2 724
Neklidné století	2. 9. 2015 - 31. 1. 2016	1 695	celková návštěvnost: 8 315
Můj svět	22. 2. - 9. 3. 2016	1 066	
Čas dětství a her	1. 3. - 30. 8. 2016	13 811	
Surrealistické novoročenky entomologa SZM	18. 3. - 10. 10. 2016	12 153	
Archivní knihvazačská soutěžní přehlídka 2015	23. 5. - 24. 6. 2016	4 489	
Prosím, vyberte si...	24. 8. - 27. 11. 2016	3 289	
Spolkový život ve Slezsku	21. 9. 2016 - 24. 2. 2017	3 080	návštěvnost do 31. 12. 2016
Pocta Karlu Černoorskému	21. 9. 2016 - 24. 2. 2017	3 055	návštěvnost do 31. 12. 2016
25 let Slezské univerzity v Opavě	20. 10. - 20. 11. 2016	1 479	
Matice opavská	6. 12. 2016 - 24. 2. 2017	1 770	návštěvnost do 31. 12. 2016
CELKEM		45903	

AKCE		
Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Workshop k 70. výročí Slezského ústavu	11. 1. 2016	32
Víkend ve znamení retra	30. - 31. 1. 2016	713
Křest knihy - Renesanční domy moravsko-slezského pomezí	3. 2. 2016	49
Renesanční domy moravsko-slezského pomezí (přednáška)	17. 2. 2016	18
Středověké hračky a součásti her v archeologické sbírce SZM (přednáška)	9. 3. 2016	12
Konzervace osobní zbraně gen. Heliodora Píky (přednáška)	23. 3. 2016	16
Opava - Moravská Ostrava (přednáška)	12. 4. 2016	35
Historie loutkového divadla v Opavě (přednáška)	20. 4. 2016	19
Den Země	22. 4. 2016	46
Koncert Prima Primavera	25. 4. 2016	106
Míšeňský porcelán ve sbírce výtvarného umění SZM (přednáška)	27. 4. 2016	15
Opava v roce 1945 (přednáška)	18. 5. 2016	57
Mezinárodní den muzeí	21. 5. - 22. 5. 2016	337
Monitorování škodlivých látek v muzejních depozitářích (přednáška)	25. 5. 2016	9
Koncert sboru Lidové školy umění v Opavě	26. 5. 2016	120

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

Den dětí	5. 6. 2016	98
Populární hudba v krizových letech 1968/69 v Československu (přednáška)	8. 6. 2016	20
Slezská muzejní noc	10. 6. 2016	1325
Slavnostní vyhlášení výsledků krajského kola umělecké soutěže s hasičskou a požární tematikou - Požární ochrana očima dětí	16. 6. 2016	120
Kriminalita a kriminalistika na Opavsku v letech 1938 - 1945 (přednáška)	13. 7. 2016	25
Jarní expedice do Řecka (přednáška)	3. 8. 2016	56
Mezinárodní noc pro netopýry	24. 8. 2016	145
Muzejní seminář pro pedagogy	26. 8. 2016	9
Dny evropského dědictví	10. 9. 2016	70
Zneužití svatováclavské tradice v protektorátě Čechy a Morava (přednáška)	21. 9. 2016	13
Den seniorů	30. 9. 2016	12
Narození a křest v životě královských panovnických rodin 19. a 20. století (přednáška)	5. 10. 2016	18
Svaz bojovníků za svobodu (přednáška pro pedagogy)	10. 10. 2016	21
Strach jako nemoc dnešní doby (přednáška)	13. 10. 2016	63
Královské svatby moderní doby (přednáška)	19. 10. 2016	26
Tisková konference - Příprava dermoplastického preparátu slona indického	25. 10. 2016	20
Karel Černohorský a české Slezsko (přednáška)	09. 11. 2016	13
Lidové kroje ve sbírkách SZM (přednáška)	23. 11. 2016	36
Morava a Slezsko v letech velké války 1914-1918 (konference)	24. 11. 2016	13
Malování baněk	1. 12. - 22. 12. 2016	720
Adventní koncert ZUŠ Václava Kálíka	05. 12. 2016	133
Archeologické nálezy z Müllerova domu v Opavě (přednáška)	07. 12. 2016	51
Adventní koncert Církevní konzervatoře v Opavě	12. 12. 2016	84
Slavnostní odhalení exponátu slona indického (pro uzavřenou společnost)	12. 12. 2016	58
Slavnostní odhalení exponátu slona indického (pro veřejnost)	13. 12. 2016	70
Královské rozvody jako symptom moderní doby (přednáška)	14. 12. 2016	16
Koncert Lásky brány otevírá	17. 12. 2016	157
CELKEM		4976

Národní památník II. světové války, Hrabyně 192, Hrabyně

VÝSTAVY		
Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Odchody a návraty	14. 4. - 30. 11. 2016	14 623
Hrabyně včera a dnes	14. 4. - 30. 11. 2016	14 623
Vůně purpury, pach války	8. 11. - 30. 11. 2016	464
CELKEM		29 710

AKCE

Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Hvězdicový pochod	16. 4. 2016	199
Rekonstrukce Slezska 1945-1948 (konference)	22. 4. 2016	16
Pietní akt "Osvobození Hrabyně"	27. 4. 2016	21
Pietní akt "Setkání veteránů - Osvobození Ostravy"	29. 4. 2016	103
Běh osvobození	8. 5. 2016	95
Pietní akt "Den osvobození"	8. 5. 2016	69
Den dětí	4. 6. 2016	159
Slezská muzejní noc	10. 6. 2016	946
Sousoší lidických dětí	10. 6. 2016	68
Pietní akt "Výročí úmrtí K. Engliše"	13. 6. 2016	25
Sraz automobilových veteránů	5. 7. 2016	120
Tábor po stopách války	4. a 5. 8. 2016	11
Den čisté mobility	17. 9. 2016	400
Den seniorů	30. 9. 2016	52
Oslava výročí vzniku republiky	28. 10. 2016	75
Návštěva prezidenta republiky Miloše Zemana	3. 11. 2016	274
Den válečných veteránů	11. 11. 2016	0
Mezinárodní den studentstva	17. 11. 2016	0
CELKEM		2633

Arboretum Nový Dvůr, Stěbořice, Nový Dvůr

VÝSTAVY

Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Krajinou Slezska	2. 4. 2015 - 17. 5. 2016	7 185 (od 1. 1. do 17. 5. 2016)
Rhododendrony	1. 5. - 31. 5. 2016	7 819
Kouzlo živých motýlů	1. 6. - 30. 6. 2016	7 300
Balkónové rostliny	13. 6. - 31. 8. 2016	9 339
Cesta kolem světa	1. 8. 2016 - 31. 3. 2017	5 208
Celkem		36 851

AKCE

Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Jaro v Arboretu	30. 4. - 1. 5. 2016	1461
Mezinárodní den muzeí	21. - 22. 5. 2016	2043
Slezská muzejní noc	10. 06. 2016	423
Víkend otevřených zahrad	11.-12. 6. 2016	1414
Indiánské léto	27. - 28. 8. 2016	860
Vyřež/š si svou dýni	1. - 2. 10. 2016	1859
CELKEM		8060

Památník Petra Bezruče, Ostrožná 35, Opava

VÝSTAVY		
Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Abeceda literatury	16. 9. 2015 - 29. 2. 2016	24 (od 1. 1. do 29. 2. 2016)
Krása a tajemství starého Nizozemí	15. 3. - 20. 9. 2016	458
Jubilant Václav Kálík	18. 10. 2016 - 20. 1. 2017	145
CELKEM		627

AKCE		
Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Kniha spatřila světlo světa (workshop)	2. 4. 2016	5
Století nizozemských královen (přednáška)	6. 4. 2016	30
Kniha spatřila světlo světa (workshop)	16. 4. 2016	2
Kniha spatřila světlo světa (workshop)	7. 5. 2016	2
Mezinárodní den muzeí	21. 5. 2016	25
Kniha spatřila světlo světa (workshop)	4. 6. 2016	0
Muzejní noc	10. 6. 2016	130
Muzejní seminář pro pedagogy	26. 8. 2016	5
Kniha spatřila světlo světa (workshop)	10. 9. 2016	4
Václav Kálík a jeho místo v české hudební kultuře (workshop)	22. 10. 2016	0
Václav Kálík a jeho místo v české hudební kultuře (workshop)	12. 11. 2016	0
Václav Kálík a jeho místo v české hudební kultuře (workshop)	10. 12. 2016	6
CELKEM		209

Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

AKCE		
Název	Termín konání	Počet návštěvníků
Vzpomínková akce Hlučín-Darkovičky	28. 5. 2016	15 000*
Fajne léto	27. 8. 2016	318
Celkem		15 318

*kvalifikovaný odhad

OHLASY V MÉDIÍCH

PŘEDNÁŠKA O KONZERVACI ZBRANĚ HELIODORA PÍKY

Muzeum ukáže zbraň Heliadora Píky. Nepřišla na ni při štáře ani STB.

Darek Štalmach, iDNES.cz, 23. 3. 2016

„Jednu z mála dochovaných osobních věcí generála Heliadora Píky, který se stal obětí komunistického justičního vraždění, představí návštěvníkům Slezské zemské muzeum

v Opavě. „Na přednášce popíšeme průběh konzervace osobní zbraně generála Píky, zakopané v padesátých letech a nalezené v roce 2009,“ řekla mluvčí Slezského zemského muzea Romana Cieslarová. „Přednáška se koná ve středu 23. března v 17 hodin v Historické výstavní budově.“ Pistole Walther PPK, která patřila do osobního majetku zavražděného generála je zajímavá hlavně tím, že patří k nemnoha osobním věcem, které po Heliodoru Píkovi zbyly.“

REKONSTRUKCE MÜLLEROVA DOMU V OPAVĚ

Archeologové v Opavě poprvé zkoumají zed' gotického hradu

Josef Gabzdyl, iDNES.cz, 21. 5. 2016

Ještě nikdy nemohli současníci pohlédnout na zbytky původního přemyslovského hradu v Opavě. To už neplatí. Archeologům se při rekonstrukci Müllerova domu v Komenského ulici v centru města podařil mimořádný objev. Narazili na mohutnou kamennou, zjevně hodně starou hradební zed'. „Po odtěžení zeminy u staré kanalizace Müllerova domu mělo zdívo délku přes čtyři metry a dosahovalo výšky téměř tři metry. Šířku se zjistit nepodařilo,“ popsala Soňa Králová, archeoložka Slezského zemského muzea. Po přeměření vzdálenosti mezi Müllerovým domem a sondou, společně se srovnáním nálezů se starými mapami, došli odborníci k jednoznačnému verdiktu, že se bezpochyby jedná o čelní stranu zdi gotického hradu, který tvořil jádro pozdějšího zámku. Hrad byl vystavěn vévodou Přemkem I. Opavským přibližně v letech 1383/85 až 1404. Podle mluvčí muzea Romany Cieslarové tkví význam objevu především v tom, že doposud nebyla zkoumána ani sebemenší část opavského hradu, tedy stavba zhruba do 15. století, ale ani pozdějšího opavského zámku, který stál na stejném místě jako hrad a v roce 1892 byl zbourán.

VZPOMÍNKOVÁ AKCE HLUČÍN-DARKOVIČKY

Vzpomínka na válečné dny

Jitka Hrušková, Opavský a hlučínský deník, 27. 5. 2016

„Slezské zemské muzeum ve spolupráci s Krajským vojenským velitelstvím, městem Hlučín a kluby vojenské historie zajistilo pro širokou veřejnost vojenskou ukázkou bojových akcí. Proběhne v sobotu 28. května od deseti hodin v areálu čs. opevnění v Darkovičkách. Sobotní program zahájí přelet gripenů a následovat bude ukázkou taktického manévru či průjezd vojenské techniky. Dále nastoupí psovodi i aktivní zálohy a k vidění bude rovněž kavalérie na koních. Hlavní historická ukázkou bojů pak začne od dvanácti hodin a ukončí ji defilé historické techniky, komentované ukázky vojenské výzbroje i výstroje v táboře. Velkým lákadlem pro návštěvníky budou v historické ukázce určitě také tři tanky T-34 a dále i letadla JAK-3 a FW-190.“

KOUZLO ŽIVÝCH MOTÝLŮ

Arboretum Nový Dvůr vystavuje stovky živých motýlů

Tyden.cz, 1. 6. 2016

Stěbořice (Opavsko) - Stovky exotických motýlů především z tropických oblastí se zabydly ve skleníku Arboreta Nový Dvůr ve Stěbořicích na Opavsku. Výstava s názvem Kouzlo živých motýlů bude k vidění do konce června. ČTK to řekla vedoucí arboreta Šárka Zemková. „Během výstavy budou nad hlavami návštěvníků kroužit krásní tropičtí motýli, kteří v přítomnosti banánovníků, fíkusů, bambusů a dalších tropických a subtropických rostlin vytvoří neopakovatelné prostředí,“ řekla Zemková. K vidění budou mimo jiné perleťovci, danajdy,

atlasové, batolci nebo bělásci. "Ti, co budou mít štěstí, uvidí i to, jak se z kukel líhnou motýli, a mohou obdivovat jejich tvary a jedinečné mimikry, které jim v přírodě pomáhají přežít," dodala.

KRIMINALITA A KRIMINALISTIKA NA OPAVSKU V LETECH 1938-1945

Hříšní i slušní lidé válečných let na Opavsku

Jitka Hrušková, Opavský a krnovský deník, 11. 7. 2016

Které zločiny patřily v dobách okupace mezi nejčastější a jaká byla úspěšnost jejich vyřešení? Jaké metody kriminalisté tehdy používali? Tyto i další informace o kriminalitě a kriminalistice na Opavsku v letech 1938 až 1945 poskytne zájemcům přednáška historika a vedoucího Oddělení historického výzkumu Slezského zemského muzea Ondřeje Koláře. Muzeum ji připravilo na středu 13. července od 17.30 hodin ve své Historické výstavní budově a vstup je zdarma. Lektor se v ní zaměří na málo známý aspekt období nacistické okupace. Posluchače seznámí s obecným vývojem kriminalistiky v první polovině 20. století a s organizační a personální strukturou německého policejního aparátu na Opavsku.

SPOLUPRÁCE S RATIBOŘÍ

Slezské zemské muzeum navázalo spolupráci s polskou Ratiboří

Veronika Bernardová, Opavský a krnovský deník, 28. 9. 2016

Cílem je zejména podpora cestovního ruchu, dojde především k propojení dvou arboret. Vzájemná přeshraniční spolupráce se bude týkat zejména Arboreta moravské brány v Ratiboří a Arboreta Nový Dvůr, které je jedním ze šesti expozičních areálů Slezského zemského muzea (SZM). Kromě podpory cestovního ruchu si dohoda klade za cíl zejména snahu o dlouhodobé a efektivní využití přírodních zdrojů obou institucí. V následujících letech by tak mělo dojít nejen ke zatraktivnění arboret, ale také ke zvýšení počtu turistů. Kromě vzájemné informovanosti návštěvníků a společných prezentací se obě instituce dohodly třeba také na tom, že budou společně organizovat výstavy, konference a rovněž i podnikat jednání v oblasti zkvalitnění infrastruktury.

PREPARÁT SLONA INDICKÉHO V SZM

Unikátní preparát slona ve Slezském zemském muzeu

TV POLAR, 2. 11. 2016

Slezské zemské muzeum v Opavě bude mít unikátní preparát slona indického. Odborníci nyní pracují na přípravě modelu, který bude následně potažen kůží sloního samce Calvina z ostravské ZOO. Ten musel být vloni utracen, protože trpěl špatně léčitelným abscesem přední nohy. Polyuretanový model slona zaujal čestné místo hned ve vstupní hale Slezského zemského muzea. Návštěvníci muzea budou teď moci sledovat práci odborníků během prohlídky zdejších expozic, protože dokončovací práce musí kvůli velikosti preparátu probíhat už přímo na místě, kde bude vystavený.

Český unikát. Preparovaný slon indický v Opavě.

Tyden.cz, 12. 12. 2016

V Opavě je k vidění jedinečný preparát samce slona indického. Jde o jediný preparát tohoto druhu slona v Česku. Ve Slezském zemském muzeu poslouží jako základ nové velké sbírky

představující zvířata čtyř kontinentů. Sbírka by měla v příštích letech nahradit dosavadní expozici, která se věnuje historii Slezska. Novinářům to řekla ředitelka muzea Jana Horáková. Slon bude v nové expozici hlavním lákadlem, řekla ředitelka. Dodala, že sbírkový fond muzea obsahuje tisíce preparátů zvířat. Právě z této zásoby budou kurátoři připravované expozice čerpat.

Sloního samce Calvina obdivují i po jeho smrti jako preparát v muzeu

Josef Gabzdyl, iDNES.cz, 13. 12. 2016

„Šest let byl jedním ze symbolů Zoologické zahrady Ostrava. A také po smrti se sloní samec Calvin stane symbolem - tentokrát jako preparát Slezského zemského muzea v Opavě. Preparát slona má konkurenci jen v pražském Národním muzeu, tam ale mají slona afrického. „Viděl jsem v zahraničí hodně preparátů zvířat, včetně slonů. Ale nikde nebyl tak kvalitní jako ten opavský,“ poznamenal ředitel zoo Petr Čolas, který doufá, že Calvin, byť z něj zůstaly jen kůže a kly, bude k vidění ještě desítky let... Opavské muzeum má mnoho preparátů - zvláště afrických a asijských zvířat. Mnohé jsou v depozitáři. Ale už ne na dlouho. „Přírodovědné oddělení rozšíříme, bude dvakrát tak velké. Lidem ukážeme všechny skvosty,“ řekla ředitelka muzea Jana Horáková. Sbírku by jednou chtěla rozšířit i o hrocha.

JUBILANT VÁCLAV KÁLIK

Václav Kálik: Skladatel, který nebyl ve správný čas na správném místě

Česká televize, 1. 12. 2016

Složil klavírní skladbu Praděd a Opavě chtěl věnovat i operu. Hudební skladatel, dirigent a sbormistr Václav Kálik patřil k nejdůležitějším kulturním osobnostem tohoto města. Opava na něj nezapomíná a tamní Slezské zemské muzeum k výročí 125 let od jeho narození připravilo výstavu. Václav Kálik studoval u Josefa Suka a díky stipendiu i v Itálii a Drážďanech. Přesto nebyl ve správný čas na správném místě. „V podstatě živořil, nebyl doceněný, přestože kontakty měl. Po sobě zanechal symfonie, opery a především se vyzdvihuje jeho sborová tvorba,“ připomněla kurátorka výstavy Markéta Haničáková. V muzeu se návštěvníci dozvědí nejen fakta o skladatelově životě, ale prohlédnout si mohou také jeho osobní věci, fotografie nebo dopisy, které mu psali jeho umělčtí přátelé. „Máme tu například členský kupon Klubu moravských skladatelů v Brně osobně podepsaný Leošem Janáčkem,“ poukázala na jeden z exponátů kurátorka. ...Na svého rodáka Opavané přesto nezapomněli. V domě, ve kterém se před 125 lety narodil, je dnes základní umělecká škola, která nese jeho jméno. Výstava ve Slezském zemském muzeu (v Památníku Petra Bezruče) jej připomíná až do 20. ledna.

5. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

CHARAKTERISTIKA SBÍRKY SZM

Sbírka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy ČR (dále jen CES) pod číslem ZMO/002-05-07-150002. Informace o ní jsou k dispozici na webových stránkách CES (www.ces.mkcr.cz/) a SZM (www.szm.cz/). Sbírku SZM od roku 2013 tvoří 21 oborových částí. Následující tabulka uvádí jejich přehled, stav sbírky a údaje o inventarizaci.

Stav sbírky SZM k 31. 12. 2016	Stav sbírky podle CES	Stav sbírky podle evidence SZM	Inventarizace za rok 2016
Název oborové části sbírky	Počet evidenčních čísel	Počet sbírkových předmětů (jednotek)	Počet sbírkových předmětů
Archeologická	39 980	480 060	33 739
Botanická	189 320	189 320	5 461
Dendrologická	18 725	18 868	0
Divadelní	9 351	42 839	15
Entomologická	3 660	845 003	29 249
Etnografická	22 546	54 145	1 499
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	19 389	48 125	4 551
Geologická	10 925	11 654	0 (Inventarizace dokončena)
Historická	28 530	55 249	4 811
Knihy	22 958	36 783	2 775
Muzeologická	3 666	8 096	0
Muzikologická	22 266	55 855	3 818
Novodobé dějiny	37 750	95 353	7 586
Numismatická	42 276	104 430	7 033
Paleontologická	17 384	58 952	0
Památník II. světové války	3 424	12 574	560
Písemnosti a tisky	34 044	202 593	18 689
Slezský ústav	2 274	22 073	0
Výtvarné umění	28 621	46 095	5 920
Zoologická	16 074	222 635	23 068
Živé dřeviny	58	58	0
CELKEM	573 221	2 610 760	148 774

AKVIZICE

Akviziční činnost muzea vyjadřuje nabývání sbírkových předmětů do sbírky. Sbírkové předměty jsou v této fázi zapsány do tzv. Přírůstkových knih a zpracovány v evidenci I. stupně, v tzv. chronologické evidenci. Do tří let od zápisu sbírkových předmětů musí být předměty odborně zpracovány a převedeny do evidence II. stupně. Následující tabulka dokládá počet zapsaných přírůstkových čísel v roce 2016 a počet sbírkových předmětů. Nejvýznamnější akvizice roku 2016 shrnuje další část výroční zprávy.

Název oborové části sbírky	Počet přírůstkových čísel	Počet sbírkových předmětů (jednotek)
Archeologická	1	4 200
Botanická	1	143
Dendrologická	1	143
Divadelní	65	374
Entomologická	10	3 922
Etnografická	123	286
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	5	2 641
Geologická	5	150
Historická	39	1 125
Knihy	0	0
Muzeologická	115	1 087
Muzikologická	29	361
Novodobé dějiny	11	18
Numismatická	5	89
Paleontologická	0	0
Památník II. světové války	6	16
Písemnosti a tisky	75	528
Slezský ústav	3	227
Výtvarné umění	46	535
Zoologická	8	8
Živé dřeviny	0	0
CELKEM	548	15 853

Nejvýznamnější akvizice:

Pozůstalost malíře Jindřicha Bajgara (1913–1991)

Získáno darem od umělcova syna
Oborová část sbírky – výtvarné umění

Jindřich Bajgar, Podzim, pastel na lepence, 1968. Foto: Archiv SZM.

Mimořádný dar pozůstalosti umělce, který po druhé světové válce působil v Krnově, Ostravě a Bruntále, spočívá především v jeho šíři. Zahrnuje totiž jak památky na osobní život (osobní dokumenty, korespondenci, fotografie), tak uměleckou tvorbu Jindřicha Bajgara i její dokumentaci v podobě katalogů výstav, pozvánek a plakátů. Jindřich Bajgar se narodil v Klimkovicích, vystudoval Vysokou školu architektury a pozemního stavitelství při ČVUT

v Praze – obor profesura kreslení a současně absolvoval Přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity, obor zeměpis. Působil jako malíř a grafik,

výtvarný pedagog, autor dřevěných objektů a realizací uměleckých děl v architektuře, knižních obálek a ilustrací, užitě a propagační grafiky. Byl členem Sdružení umělců slezských a od roku 1949 členem Svazu československých (později českých) výtvarných umělců.

Soubor uměleckých děl a architektonických plánů z majetku České provincie Kongregace Dcer Božské Lásky, provinční dům Marianum

Získáno koupí od České provincie Kongregace Dcer Božské Lásky
Oborová část sbírky – výtvarné umění

Vincenc Havel, busta Marie Havlové, 1952, patinovaná sádra. Foto: Archiv SZM.

Největší část zakoupeného souboru tvoří rozsáhlá a detailní plánová dokumentace obsahující jak nerealizované, tak prováděcí plány budovy opavského Mariana. Pocházejí z architektonické kanceláře Julia Lundwalla a vznikly na konci 19. století. Jedná se mimo jiné o návrhy fasád, řezy, půdorysy i technické výkresy detailů. Akvizice zásadně rozšířila současnou sbírku plánů uchovávanou na umělecko-historickém pracovišti.

Zakoupený soubor dále obsahoval umělecká díla zahrnující i práce předních slezských umělců 20. století. Od Valentina Držkovice např. akvarel představující část vilové čtvrti na Kylešovském kopci v Opavě s výhledem na věže chrámů Panny Marie a sv. Ducha z roku 1949, od Otty Schweigela olejomalbu Zátíší s podzimním ovocem a od sochaře Vincence Havla např. bystu ženy představující snad jeho ženu Marii. Vyjmenovaná díla významně obohatila tvorbu slezských autorů již ve sbírce zastoupenou.

Hudební sbírka kostela sv. Kateřiny ve Slezských Rudolticích

19. století a počátek 20. století

Papír, rukopis, tisk

Získáno darem od p. Oldřicha Mášy, faráře ve Slezských Rudolticích

Muzikologická oborová část sbírky

Sopranový part z Offertoria k blahoslavené Panně Marii od Jana Křtitele Vaňhala, opsaný rudoltickým skladatelem Josephem Glatzelem.
Foto: Archiv SZM.

Slezské Rudoltice patřily ve 2. polovině 18. století k nejvýznamnějším zámeckým hudebním rezidencím ve Slezsku. Zaslouhou hraběte Alberta Josefa z Hodic se zámku říkalo „slezské Versailles“. Rudoltická kapela patřila k nejstarším na slezských zámcích, její počátky bývají kladeny do přelomu 17. a 18. století. Hrabě Hodic byl velkým milovníkem divadla, které si nechal zřídit v prostorách svého zámku. K hudbě i dramatickému umění soustavně školil své poddané, řada z nich zůstala i po Hodicově smrti v Rudolticích. Jelikož měli vytrýbený hudební vkus, pokračovali na kůru tamního kostela v hudební tradici započaté Hodicem. Sbírka hudebnin kostela sv. Kateřiny čítá celkem 70 položek, z nichž se kromě tištěných liturgických knih a kostelních písní jedná především o vzácná rukopisná a do pěveckých i nástrojových partů rozepsaná Offertoria, Requiem, Salve Regina, Pange Lingua a řadu sólových árií převážně německých autorů, např. C. Ditterse z Dittersdorfu, J. Haydna, J. K. Vaňhala, z regionálních autorů L. Gepperta, J. Glatzela či J. Skally, pocházející z počátku 19. století. Z nich k nejdůležitějším osobnostem rudoltického hudebního života

patřil Joseph Glatzel, skladatel a opisovač téměř poloviny rukopisných hudebnin kůru sv. Kateřiny. Hudební repertoár rudoltické kostelní sbírky poukazuje na hojné využití figurální hudby při bohoslužbě, která již v běžné kostelní liturgii neměla své místo.

Měděná sekerka

Měď

Získáno darem

Archeologická oborová část sbírky

Darovaná měděná sekerka nalezena v Razové (okr. Bruntál). Foto: Archiv SZM.

Měděná sekerka byla předána v roce 2016 náhodným nálezcem jako ojedinělý nález z Razové (okr. Bruntál). Jedná se o 12 cm dlouhou plochou sekerku s mírně rozšířeným ostřím, která je odlita z mědi (potvrzeno spektrometrální analýzou SZM). Rámcově jde o časně eneolitickou sekyru jordanovského horizontu (cca 2000 let př. n. l.), typově jde zhruba o typ Stollhof. Nález významně obohacuje archeologickou podsbíрку, neboť je to významný doklad dálkových tras na našem území v období eneolitu.

Bronzová sekerka se schůdkem

Bronz

Získáno darem

Archeologická oborová část sbírky

Bronzová sekerka se schůdkem. Foto: Archiv SZM.

Jedná se o nález, který byl předán do archeologické podsbírky darem v roce 2016. Předmět byl objeven náhodným nálezcem v lokalitě Komárovské Chaloupky v květnu 2016 a následně předán do Slezského zemského muzea. Sekerka je vysoká 16 cm, je odlita z bronzu a má srdcovitý schůdek, rámcově spadá na přelom střední a mladší doby bronzové (stupeň B C/D, cca 1400/1300 př. n. l.). V rámci českého Slezska se jedná teprve o druhý známý nález sekerky tohoto typu.

Bronzový srp s řapem

Bronz

Získáno darem

Archeologická oborová část sbírky

Darovaný bronzový srp s řapem. Foto: Archiv SZM.

V roce 2016 byl předán náhodným nálezcem do muzejních sbírek bronzový srp s řapem. Jako místo nálezu je uvedena trať Okruhy na katastru Opavy-Jaktaře. Srp má aversní stranu plastickou a řap je opatřen postranním výčnělkem a vnějším, středovým a vnitřním žebrem, která se u přechodu na čepel zblíhají a vytvářejí jedno čepelové vnější žebro, které plynule přechází k hrotu. Báze řapu je opatřena nýtovým výkrojem. Pouze vnější žebro je od postranního výběžku směrem k bázi řapu opatřeno oválnými důlky. Čepel je esovitě prohnutá, s hrotem směřujícím vzhůru. Srp byl nalezen

deformovaný, v místě báze čepel byl ohnutý směrem k řapu. Deformace působí „původně“, s největší pravděpodobností k ní nedošlo v rámci postdepozičních procesů. Srp je datován do počátku lužické kultury, resp. do stupňů RBD - HA, což v absolutních datech představuje období mezi lety 1300 až 1100 př. n. l.

Nálezy ze záchranného archeologického výzkumu Müllerova domu v Opavě

Keramika, kosti, kov, sklo, kámen, cihly, malta

Výzkum SZM

Archeologická oborová část sbírky

Zed' západního průčelí opavského přemyslovského hradu. Foto: Archiv SZM.

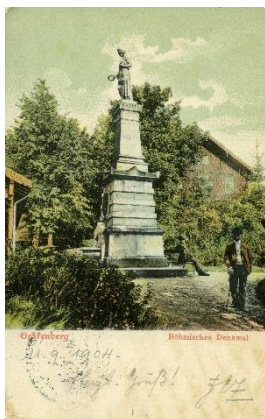
V roce 2016 bylo během záchranného archeologického výzkumu Müllerova domu v Opavě objeveno množství sídlištních horizontů a archeologických nálezů v řádech tisíců kusů, a to v prostoru suterénu objektu a zahrady. K nejzásadnějším nemovitým nálezům se řadí objev zdi západního průčelí opavského přemyslovského hradu, na kterou kolmo navazovala mladší zeď související s přestavbou hradu na zámek, dále nález hlavní hradební zdi ze 13. století, parkánové zdi z přelomu 14. a 15. století, příkop z přelomu 15. a 16. století oddělující prostor hradního areálu od města

Opavy a pozůstatky dřívější středověké zástavby v místech dnes stojícího Müllerova domu. Během výzkumu byly zachyceny doklady osídlení daného místa od poloviny 13. století až po novověké období.

Historické pohlednice z let 1910–1970

Získáno převodem

Oborová část sbírky fotografie, filmy a jiná média

Pohlednice Českého pomníku v Lázních Jeseník z r. 1904. Foto: Archiv SZM.

Sbírka pohlednic zachycuje region severní a jižní Moravy, Rakouska, Polska, Německa a Slovenska s místopisnou tematikou. Soubor zachycuje také pohlednice výtvarných děl či vojenské pohlednice.

Holotyp *Acartophthalmites clusioides*

Získáno koupí

Entomologická oborová část sbírky

Holotyp (a dosud jediný známý exemplář) nedávno objeveného vymřelého druhu dvoukřídlého hmyzu v baltském jantaru (stáří asi 40 mil. let) byl zakoupen do entomologické kolekce sbírky Slezského zemského muzea. Je to významný přírůstek, neboť jde o skvěle zachovanou fosílii teprve druhého druhu rodu *Acartophthalmites*, jehož systematické zařazení (do čeledi) je prozatím nejisté a bude předmětem dalšího výzkumu.

Preparát jantarové inkluze holotypu adjustované v umělé pryskyřici. Velikost asi 13x10x5 mm. Foto: Jindřich Roháček.

Soubor dvoukřídlého hmyzu ze Sicílie

Výzkum SZM

Entomologická oborová část sbírky

Soubor 1 423 kusů dvoukřídlých (Diptera) byl získán selekcí ze vzorků nasbíraných při terénním výzkumu v rámci expedice na Sicílii. Zahrnuje celou řadu druhů nových pro faunu Sicílie, některé z nich z nejjihněji položených lokalit, a potenciálně i druhy nové pro vědu. Nejzajímavější druhy jsou z čeledi Sphaeroceridae, Anthomyzidae, Diastatidae a Clusiidae, které budou odborně zhodnoceny v rámci výzkumných projektů v následujících letech. Při jejich zpracování v terénu se podařilo pořídit řadu makrosnímků živých exemplářů, včetně prvních fotografií několika vzácných druhů.

Štíhlonožky rodu *Micropeza* ze Sicílie při páření. Délka těla 5-6 mm. Foto: Jindřich Roháček.

ODBORNÉ ZPRACOVÁNÍ SBÍRKY

Evidence II. stupně, tzv. systematická evidence, odráží intenzitu odborného zpracování jednotlivých oborových částí sbírky SZM. Ta se liší v závislosti na charakteru a struktuře oborových částí sbírky a na typech sbírkových předmětů.

Název oborové části sbírky	Počet inventárních čísel	Počet sbírkových předmětů (jednotek)
Archeologická	3 200	3 200
Botanická	143	143
Dendrologická	18 725	18 725

Divadelní	800	1 094
Entomologická	228	3 092
Etnografická	160	335
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná médiá	0	0
Geologická	150	150
Historická	128	374
Knihy	0	0
Muzeologická	63	206
Muzikologická	263	496
Novodobé dějiny	7	41
Numismatická	396	424
Paleontologická	0	0
Památník II. světové války	14	27
Písemnosti a tisky	182	432
Slezský ústav	4	4
Výtvarné umění	537	537
Zoologická	40	40
Živé dřeviny	0	0
CELKEM	25 040	29 320

DIGITALIZACE

Digitalizace probíhá ve Slezském zemském muzeu na dvou základních úrovních. V první řadě se jedná o přepis původních evidenčních karet do digitální databáze. Následně jsou pořizovány digitální fotografie ke sbírkovým předmětům, které jsou poté připojeny k záznamu v příslušné databázi. Fotografie určené pouze k evidenčním účelům pořizuje kurátor spolu s dokumentátorem, výstupy pro prezentační nebo publikační účely zajišťuje fotografické pracoviště Oddělení společenských věd. Níže uvedená tabulka zachycuje oba základní druhy digitalizace. Sloupec katalogizace uvádí počet sbírkových předmětů, ke kterým byl pořízen záznam v digitální databázi. Sloupec fotodokumentace zaznamenává počet sbírkových předmětů, ke kterým byly zhotoveny digitální fotografie.

STAV DIGITALIZACE v roce 2016

		ČÁSTEČNÁ DIGITALIZACE - databázové zpracování (záznam v Bachu)							
Název oborové části sbírky	Úplná digitalizace (fotografie/scan je připojen k záznamu v Bachu)		Evidence II. stupně retrokatalogizace (přepisování původních karet do Bachu), záznamy bez fotek/scanu		Evidence II. stupně digitalizace starých sb. předmětů, které mají dosud záznam pouze v přírůstkové knize		Evidence I. stupně digitalizace nových přírůstků v daném roce		Obraz. digit. jen fotka/scan
	počet ev. č.	počet jednotek	počet ev. č.	počet jednot.	počet ev. č.	počet jednot.	počet ev. č.	počet jednot	počet ev. č.
Archeologická	1 024	1 924	0	0	67	98	0	0	0
Botanická	1 037	1 037	5 460	5 460	0	0	0	0	0
Památník II. světové války	384	384	1	1	14	27	5	30	0
Dendrologická	1844	1844	114	114	0	0	0	0	464
Divadelní	350	354 (996 snímků)	695	1 128	800	1 094	65	374	646
Entomologická	0	0	0	0	228	3 092	10	3 922	0
Etnografická	2 044	2 494 (2 564 snímků)	0	0	160	335	123	286	0
Fotografie, filmy	2 512	8 660	447	763	0	0	0	0	485
Geologická	509	509	920	920	0	0	0	0	500
Historická	1 021	1 021	3 858	5 855	128	374	39	1 125	0
Muzeologická	320	1 649 (3 273 scanů)	0	0	63	206	115	1 087	0
Muzikologická	534	537 (2 827 fotek)	1 359	7 128	263	496	14	131	0
Novodobé dějiny	625	789	5 714	11 096	7	41	11	18	312
Numismatická	3 868	3 889	4 909	4 910	396	424	5	89	415
Paleontologická	0	0	4 810	4 810	0	0	0	0	0
Písemnosti a tisky	58	63	572	738	87	89	75	410	1410
Sbírka Slezského ústavu	98	795	0	0	4	4	3	227	0
Výtvarné umění	1 006	1 006	5 144	5 144	537	537	46	535	979
Zoologie	198	198	344	344	0	0	0	0	0
Živé dřeviny	0	0	0	0	58	58	0	0	0
CELKEM	16 101	25 822	33 563	47 627	2 909	6 973	511	8 234	4 247

OCHRANA A OŠETŘENÍ SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

V roce 2016 bylo v rámci Oddělení ochrany sbírkových předmětů konzervováno, restaurováno nebo preparováno celkem 361 sbírkových předmětů (tj. 339 evidenčních čísel). Preparační zásah byl proveden na 45 sbírkových předmětech (nové akvizice – 25 předmětů, repreparační zásah – 20 předmětů). Dotace Ministerstva kultury z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví umožnila financování externí konzervace a restaurování 5 sbírkových předmětů – čtyři oleje na plátně a jeden olej na dřevě z oborové části Sbírkový SZZM výtvarné umění).

PŘEHLED O ZPŮSOBU A MNOŽSTVÍ OŠETŘENÝCH PŘEDMĚTŮ:

Preparace	Počet předmětů
Savci	7
Ptáci	18
Hmyz	3 922
Rostlinný materiál	80

Repreparace	Počet předmětů
Savci	2
Ptáci	8
Obojživelníci a plazi	10

Konzervace, restaurování podle oborové části sbírky SZM	Počet předmětů
Archeologická (OSV)	1
Divadelní (OSV)	5
Etnografická (OSV)	21
Historická (OSV)	52
Knihy (Knihovna SZM)	6
Muzikologická (OSV)	32
Numismatická (OSV)	6
Písemnosti a tisky (PPB)	18
Výtvarné umění (OSV)	175

Konzervátorsko-restaurátorský zásah na kříži z hrobu manželů Czeike*Datace: 1818**Rozměr: 160 x 80 cm**Materiál: slitina železa, barevné povrchové úpravy**Zásah provedl: Mgr. Oldřich Schejbal*

Jedná se o kříž z hrobu opavského soukenického mistra Antona Czeike a jeho manželky Magdaleny, datovaný do roku 1818. Hrob byl situován na hřbitově pro jaktařské předměstí. Kříž byl součástí sbírky bývalého městského muzea v Opavě, odkud v roce 1945 přešel do sbírky Slezského zemského muzea a dnes je součástí oborové části Sbírkový výtvarné umění. Konzervátorsko-restaurátorský zásah, který by stabilizoval fyzický stav předmětu, musel být proveden z důvodu jeho dlouhodobého zapůjčení do expozice „Cesta města“ Opavské kulturní organizace. Zásah byl realizován Oddělením ochrany sbírkových předmětů Slezského zemského muzea. Železný latinský kříž stojící na třech nohách je ukotven v dřevěném kruhovém podstavci. Břevna jsou ozdobně prolamovaná a doplněná perlovcem, na koncích liliemi. Přes vodorovné břevno je zavěšen feston z akantových listů. V průsečíku břevna je kruhová plechová schránka, z lícové strany opatřená písmeny A: W., M: W. a letopočtem 1818. Rubová strana, která zároveň slouží jako víko schránky je opatřená plastickými motivy, které znázorňují dvě spojená planoucí srdce a hada požírajícího vlastní ocas. Ozdobné prvky kříže jsou opatřeny nátěrem zlaté barvy, ostatní plochy nátěrem černé barvy. Z vnitřní strany schránky se nachází barevná olejová malba zpodobňující motiv ukřižování a téměř nečitelný text sestávající z cca třiceti slov. Před zásahem byl povrch předmětu pokryt jemným prachovým depozitem a dalšími usazenými nečistotami (především v záhybech a špatně přístupných místech). Na několika místech byl nátěr narušen korozními procesy podkladového materiálu, jehož korozní produkty vystupovaly na povrch. Jako nejpoškozenější se jevila barevná olejová malba a nápis uvnitř schránky, neboť vlivem různé tepelné roztažnosti a změn mikroklimatu došlo k její celoplošné krakelaci, díky které hrozilo její postupné odpadávání. Několik akantových listů na festonu bylo uvolněno, pět jich chybí úplně. Po průzkumu a pořízení podrobné fotodokumentace nejprve proběhlo důkladné osátí celého předmětu od volných nečistot. Ulpívající nečistoty byly odstraněny příslušnými organickými rozpouštědly (benzin, ethanol, aceton, xylen) a demineralizovanou vodou s přídavkem detergentu (Syntapon L). V další fázi zásahu bylo provedeno částečné lokální očištění a pasivace korozních produktů prostupujících povrchovou barevnou vrstvou. Čištění probíhalo mechanicky (pomocí skalpelu, tužky se skelným vláknem a jemné ocelové vaty), pasivace pomocí tanátovacího roztoku (tanin, demineralizovaná voda, ethanol) opakovaně aplikovaného štětečkem. Krakelovaná malba byla zafixována akrylátovou pryskyřicí Paraloid B72 (10% v xylenu, dvě vrstvy). Uvolněné akantové listy na festonu byly narovnané a některé zafixovány epoxidovým lepidlem s následnou retuší zlatou akrylovou barvou. Z důvodu ochrany před mechanickým poškozením a vzdušnou vlhkostí byly na závěr (po předchozím vysušení horkovzdušnou pistolí) aplikovány dvě vrstvy akrylátové pryskyřice Paraloid B44 na celý povrch předmětu s výjimkou olejové malby. Výsledkem zásahu je stabilizovaný, pro prezentační účely připravený sbírkový předmět, který umožní návštěvníkovi plně vnímat jeho muzeální hodnotu.

Celkový pohled na lícovou stranu kříže: stav před zásahem. Foto: Archiv SZM.

Celkový pohled na lícovou stranu kříže: stav po zásahu. Foto: Archiv SZM.

Sv. Petr

Andreas Haller, 16. století

Olej na dřevě, 103 x 44 cm

Zásah provedla: Romana Balcarová, akad. mal. (externí zakázka SZM)

Postava světce je zobrazena ze tří čtvrtin v temně zeleném šatě a fialovém plášti s lineárními záhyby. Světec drží klíč a rozevřenou knihu. Pozadí tvoří z jedné třetiny tmavý rozvilinový ornament, v horní třetině rytý ornament na zlatém pozadí. Světec stojí bos na světlém dláždění, tvář má realistické prvky. Autor projevil cit pro perspektivu v raně renesančním duchu, i když pozadí a traktace šatu nese ještě pozdně gotické citění. Součástí díla je nepolychromovaný dřevěný rám se štítkem s údaji o autorovi (Marie Schenková, evidenční karta sbírkového předmětu, SZM, 1982). Stav před zásahem: barevná vrstva uvolněna od křídového podkladu zejména v dolní části kolem středního spoje desky a podél okrajů, zlacené pozadí osleplé a v pravé části setřené až na červený poliment, nevhodné drobné opravy realizované v rámci dřívějších zásahů, ztenčena rovněž subtilní malba dlaždic na podlaze, v tmavém šatu patrný starší světlejší retuše, zakalený zvětralý lak zastíral i původní, živější kolorit malby. Lišty nepolychromovaného dřevěného rámu byly protkány výletovými otvory po dřevokazném hmyzu. Po provedení standardní písemné i fotografické dokumentace původního stavu sbírkového předmětu byl proveden průzkum díla - determinovány barevné vrstvy (mikroskopická a mikrochemická analýza, zkoušky rozpustnosti, identifikace dřeva, prvková analýza elektronovým mikroskopem ve spojení s mikrosondou, zhotovení barevných mikrofotografií). Dezinfekce a dezinfekce byla zajištěna na ozařovacím pracovišti ve Veverské Bítýšce. Po zkoušce stability barevných vrstev a podkladu byly uvolněné barevné vrstvy fixovány, proběhla také petrifikace dřevěné podložky s přihlédnutím k prevenci proti napadení dřevokazným hmyzem a mikroorganismy. Na základě výsledků laboratorního průzkumu byly sejmuty retuše a nanoseny tmely. Finálně byly tmeleny četné drobné defekty, nanoseny scelující retuše (scelující retuš reverzibilními akvarelovými barvami, korektury Maimeri restauro, mušlové zlato, iriodin) a provedena závěrečná konzervace povrchu. Poté, co byl rám obrazu zbaven povrchových nečistot, byla rovněž realizována nezbytná desinsekce a desinfekce, povrchová úprava, retuš poškozených míst a finální přešetření.

Sv. Petr, stav před zásahem. Foto: Archiv SZM.

Sv. Petr, stav po zásahu. Foto: Romana Balcarová.

Loutnista

Adam Mányoki, poč. 18. století

Olej na plátně, 88 x 62 cm

Zásah provedla: Romana Balcarová, akad. mal. (externí zakázka SZM)

Polopostava muže středního věku, oděného do modrého kabátu s červeným lemem a kožešinového baretu, držícího loutnu (komponováno do oválu). Jadrná, plasticky cítěná malba, budovaná na tmavém pozadí. Hloubky je docilováno světlými odlesky, teplá barevnost. Jde o velmi kvalitní dílo středoevropské provenience. Součástí díla je nepůvodní obdélný zlacený rám s oválnou výplní (Marie Schenková, evidenční karta sbírkového předmětu, SZM, 1984). Stav před zásahem: výrazně zkrakelovaná barevná vrstva uvolněna od zkrhlé plátěné podložky, která byla povolena a po obvodu se jí prorýsoval neprofilovaný napínací rám, malba překryta zažloutlým lakem a nečistotami, které zkreslovaly původní barevnost obrazu. Nevhodné přemalby z dřívějších zásahů. Po provedení standardní písemné i fotografické dokumentace původního stavu sbírkového předmětu byl proveden průzkum díla v přirozeném, razantním a UV světle. Průzkumem díla byly determinovány barevné vrstvy, následovalo vyrovnání původního plátna, revitalizace a konsolidace na nízkotlakém vakuovém stole, strip lining (Beva 371). Po zkoušce stability barevných vrstev a podkladu byly sejmuty povrchové nečistoty, zeslabeny ztmavlé laky a sejmuty přemalby na loutnistově pravé ruce. Následně bylo plátno přepnuto na nově zhotovený rám doplněný o profilaci a možnost klínového dopnutí. Poté byly tmeleny drobné defekty, zajištěna fixace a konsolidace. Finálně byly nanесeny scelující retuše akvarelovými barvami, korektury Maimeri Restauro a závěrečný konzervační lak. Posledním krokem bylo ošetření zlaceného rámu, adjustace obrazu do rámu

bez nepůvodního deštění. Díky realizovaným zásahům byly tyto pozoruhodné památky komplexně stabilizovány a lze je tak využívat v rámci vědeckých, edukačních a prezentačních aktivit Slezského zemského muzea.

Loutnista - stav před zásahem. Foto: Archiv SZM.

Loutnista - stav po zásahu. Foto: Romana Balcarová.

DISLOKACE SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Dislokace sbírkových předmětů ve Slezském zemském muzeu probíhá v rámci vlastní instituce (záznam o přemístění sbírkových předmětů) formou přenechání sbírkových předmětů k dočasnému užívání, mimo objekty SZM (smlouva o výpůjčce, smlouva innominátní) nebo prezenční výpůjčkou badatele (záznam o vydání a vrácení sbírkových předmětů). Přesun předmětů v rámci instituce byl z převážné části zapříčiněn jejich přípravou pro výstavní cyklus Neklidné století. Sbírkové předměty zapůjčené ostatním organizacím na základě smlouvy o výpůjčce byly určeny zejména k prezentaci v těchto organizacích. Innominátní smlouva je užívána při dislokaci sbírkových předmětů mimo instituci z důvodu badatelské činnosti, konzervace, restaurování a preparování.

Název oborové části sbírky	Dle záznamu o přemístění sbírkových předmětů	Dle smlouvy o výpůjčce	Dle smlouvy innominátní
Archeologická	20	3	0
Botanická	0	0	156
Dendrologická	0	0	0
Divadelní	163	0	0
Entomologická	379	171	0
Etnografická	1 449	323	1
Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	10	0	0
Geologická	53	9	0

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

Historická	692	253	0
Knihy	186	41	0
Muzeologická	15	14	0
Muzikologická	173	8	0
Novodobé dějiny	0	0	0
Numismatická	24	2	0
Paleontologická	0	0	0
Památník II. světové války	0	6	0
Písemnosti a tisky	39	0	0
Slezský ústav	1	0	0
Výtvarné umění	681	543	6
Zoologická	143	266	0
Živé dřeviny	0	0	0
CELKEM	4 028	1 639	163

6. PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

Knihovna SZM sídlí od roku 2012 v rekonstruované budově Janottovy vily jako samostatné pracoviště SZM v Opavě. Knihovna SZM spravuje knihovní fond, jehož součástí je také správa sbírkového fondu silesiak a starých tisků.

Kompletně v rozsahu všech stran u daného svazku bylo v roce 2016 digitalizováno 69 svazků. Knihovna SZM spolupracuje na digitalizaci fondu s Moravskoslezskou vědeckou knihovnou. Takto zdigitalizované dokumenty jsou přístupné na webových stránkách digitální knihovny Kramerius, která slouží pro zpřístupnění kulturního dědictví v digitální podobě.

Stav knihovního fondu	Knihovní jednotka (svazek, kniha)
Nové přírůstky	1 000
Počet knihovních jednotek celkem	296 905
Katalogizace	
Zpracování přírůstků	1 000
Retrokatalogizace	12 774
Celkový počet záznamů	145 573
Celkový počet záznamů periodik	4 521
Počet záznamů odeslaných do Souborného katalogu ČR	13 545
Výpůjčky	
Prezenčně	1 971
Absenčně	2 274
Meziknihovní výpůjční služba	
Poskytnuté jiným	314
Vyžádané od jiných	60
Mezinárodní výměna	
Příjem	467
Výdej	705
Revize	
Silesiaka, staré tisky, rukopisy	2 775

7. VĚDA A VÝZKUM

Jako vědecko-výzkumná organizace se Slezské zemské muzeum podílí na základním a aplikovaném výzkumu v oblasti přírodních i společenských věd. Výzkum je realizován s podporou interních a externích grantů.

INTERNÍ GRANTOVÝ SYSTÉM (IGS)

Spolkový život ve Slezsku

Grantový projekt: IGS201606/06

Řešitel: Mgr. Ilona Matejko-Peterka, Ph.D.

Spoluřešitel: Mgr. Ondřej Haničák

Cílem projektu s názvem *Spolkový život ve Slezsku* bylo soustředění a následné zpracování předmětů spojených se spolky, které existovaly v mnoha slezských městech (mj. v Opavě, Krnově, Jeseníku, Těšíně, Bruntále atd.) v 19. a v 1. polovině 20. století. Jako předmět analýzy byly zamýšleny předměty ke spolkové tematice, které se nacházejí ve sbírkách Slezského zemského muzea a také v jiných paměťových institucích na území České republiky (mj. Zemský archiv v Opavě, Státní okresní archiv Opava, Státní okresní archiv Jeseník, Muzeum v Bruntále, Muzeum v Krnově) a Polska (mj. Muzeum Śląska Cieszyńskiego). V rámci výzkumu se podařilo dohledat a zpracovat 110 předmětů, které je možno považovat za „materiální svědectví“ existence jednotlivých spolků ve Slezsku a jimi realizovaných aktivit. Předmětem analýzy se staly mj. předměty prezentující společnosti doby předbřeznové, spolky hospodářské a chovatelské, spolky tělocvičné a sportovní, spolky střelecké, spolky dobrovolných hasičů, spolky veteránů, spolky národně obranné, politické a vzdělávací, spolky zájmové a vědecké, spolky umělecké a zábavní a spolky náboženské.

Archeologické nálezy z areálu opavského hradu

Grantový projekt: IGS201605/2016

Řešitel: Mgr. Soňa Králová

Cílem projektu bylo podrobně zpracovat a analyzovat nálezové soubory ze dvou záchranných archeologických výzkumů v areálu bývalého přemyslovského hradu v Opavě. Vyhodnotit všechny nálezové okolnosti s využitím přírodovědných metod, upřesnit podobu objeveného příkopu vymezenému vůči městu a také zhodnotit doklady osídlení dané lokality před výstavbou hradu s komparací dosud publikovaných písemných a ikonografických pramenů. Vhodným doplněním se stalo zahrnutí do hodnocení i starších ojedinělých nálezů ze sledované oblasti, které jsou uloženy ve sbírkách SZM.

Bezruč a umění

Grantový projekt: IGS201609/2016

Řešitel: Mgr. Lenka Rychtářová

V rámci projektu byla zpracována problematika vlivu života a díla básníka Petra Bezruče na výtvarné umění. Předmětem analýzy se staly sbírky Slezského zemského muzea, Památníku národního písemnictví v Praze, Muzea a galerie v Prostějově, Muzea umění v Olomouci,

Galerie výtvarného umění v Ostravě a dalších. V rámci projektu byl proveden rozsáhlý terénní výzkum, při kterém byly zmapovány a fotograficky zdokumentovány exteriérové realizace na území Moravy a Slezska, motivicky se vážící k Petru Bezručovi a jeho dílu. Výstupem projektu je monografie Bezruč a umění (220 stran, 300 obrazových příloh), která ve 4 kapitolách přináší přehled ilustrovaných vydání Bezručových básní, výtvarných děl inspirovaných Slezskými písněmi z oblasti malířství, sochařství a užitě grafiky, ale i přehled uměleckých památek vážících se k osobnosti Petra Bezruče – jeho portréty a exteriérové realizace – památníky, pomníky či busty. Kniha je vůbec prvním shrnutím bezručovských výtvarných památek v takovém rozsahu.

Monitorování vybraných plynných polutantů a jejich vliv na sbírkové předměty v Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky a depozitářích SZM

Grantový projekt: IGS201611/2016

Řešitel: Mgr. Oldřich Schejbal

Spoluřešitel: Bc. Martin Polášek

Během projektu bylo zjištěno, že koncentrace oxidů dusíku a prachových částic uvnitř sledovaných prostor SZM jsou ovlivněny především venkovními koncentracemi. V případě ozonu je denní chod vnitřní koncentrace stabilní, na rozdíl od denního chodu koncentrace ozonu venku, který je charakterizován výrazným nárůstem koncentrace v dopoledních hodinách a maximem kolem 15. hodiny. Z hlediska preventivní konzervace je patrné, že sbírkové předměty uložené v těchto prostorách mohou být v dlouhodobém horizontu negativně ovlivněny měřenými polutanty. Situaci lze v některých případech zlepšit výměnou zastaralých a netěsnících výplní okenních a dveřních otvorů, použitím pórovitých povrchových úprav vnitřního zdiva, případně vhodně zvoleným systémem filtrace vzduchu. Z hlediska reaktivity plynných polutantů se jeví jako zásadní udržování vhodné teploty a relativní vlhkosti.

Retribuční soudnictví a Hlučínsko 1945–1948

Grantový projekt: IGS201604/2016

Řešitel: Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.

Cílem projektu bylo statisticky podchytit případy obyvatel Hlučínska souzených po druhé světové válce v rámci tzv. velké retribuční a analyzovat je z hlediska věkové a sociální skladby souzených, typů provinění a výše udělených trestů. Vybrané případy byly zkoumány formou sondy. Výsledky byly shrnuty formou odborné studie.

Neklidné století aneb Žít se ctí

Grantový projekt: IGS201608/2016

Řešitel: Mgr. Kamil Rodan, Ph.D.

Projekt postavený na archivním a orálně-historickém výzkumu se soustředil na zmapování osudů maturantů prostějovského gymnázia ročníku 1942 a jejich rodin v kontextu politických a společenských zvrátů 20. století.

Muzea a jejich role v rozvoji vědecké a umělecké kultury regionu – příprava a realizace monografií o muzeích na Moravě a ve Slezsku

Grantový projekt: IGS201612/2016

Řešitel: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.

Projekt se zaměřil na analýzu hlavních vývojových tendencí muzejnictví 19. a 20. století v prostředí Moravy a rakouského Slezska. Výstupem projektu se staly dvě monografie zaměřené na vývoj opavských muzeí do roku 1989 a na stěžejní trendy moravského a slezského muzejnictví před první světovou válkou.

Taxonomie, fylogeneze, bionomie a faunistika dvoukřídlého hmyzu (Diptera) se zaměřením na vybrané čeledi skupin Tipulomorpha, Bibionomorpha a Acalyptata

Grantový projekt: IGS201607/2016

Řešitel: RNDr. Jindřich Roháček, CSc.

Spoluřešitelé: doc. RNDr. Jan Ševčík, Ph.D., doc. RNDr. Jaroslav Starý, Ph.D.

Horské biotopy v pohoří Nebrodi (v pozadí Etna) na Sicílii. Foto: Jindřich Roháček.

Výzkum zaměřený na vybrané čeledi dvoukřídlých (Diptera) přinesl množství nových objevů taxonomických, fylogenetických, faunistických, biogeografických i bionomických. Nejvýznamnější výsledky (často prioritní objevy) projektu jsou (nebo budou) shrnuty v celkem 12 (9 již publikovaných) studiích včetně rozsáhlé monografie, které obsahují popisy dosud neznámých taxonů (1 nový rod a 21

nových druhů pro vědu) a další nomenklatorické změny, nové fylogenetické hypotézy (na druhové, rodové i nadrodové úrovni), nové informace z morfologie imág, četné prvonálezy z různých částí Evropy a severní

Ameriky, i originální poznatky bionomické a biogeografické. Dlouhodobý výzkum diverzity dipterofaun v Jizerských horách a v NP Muránska planina přinesl také cenné poznatky využitelné pro ochranu přírody (zhodnocení ohroženosti druhů) a významně obohatil fond Diptera v sbírce SZM o hodnotný sbírkový (dokumentační i typový) materiál, stejně tak jako terénní výzkum v málo prozkoumaných oblastech Středomoří (Sicílie, Peloponés). V rámci projektu se uskutečnily také expedice, které byly věnovány výzkumu středomořské fauny dvoukřídlého hmyzu. Terénní průzkum probíhal v severní části Sicílie (zejména v přírodním parku Nebrodi) a v centrální oblasti poloostrova Peloponés. Byl získán velmi cenný materiál, který obsahuje několik druhů dvoukřídlých nových pro vědu z čeledí Limoniidae (ze Sicílie) a Mycetophilidae (z Peloponésu).

Modelování distribuce vybraných kriticky ohrožených druhů jätrovek (Marchantiophyta) na území České republiky pomocí GIS

Grantový projekt: IGS201601/2016

Řešitel: Mgr. Lukáš Číhal

Jednalo se o vytvoření predikčních modelů pomocí 35 prezenčních údajů a 5 nekorelovaných bioklimatických proměnných pro 4 druhy kriticky ohrožené druhy jätrovek (*Cephaloziella elegans*, *Leiocolea heterocolpos*, *Lophozia wenzelii* a *Riccia papillosa*). Tyto modely mohou

sloužit jako určité návody pro budoucí expedice směřující za poznáním těchto kriticky ohrožených druhů či k lepšímu poznání jejich ekologických nároků.

Zalednění Slezska: provenience nordických hornin – pokračování II

Grantový projekt: IGS201602/2016

Řešitel: Mgr. Lenka Jarošová, Ph.D.

Geologická lokalita Kullaberg, Švédsko. Foto: Lenka Jarošová.

Terénní výzkum navázal na práci se sbírkou i terénní výzkumy minulých let a proběhl dle harmonogramu v ČR i v zahraničí. V oblasti, která byla v rámci ČR zasažena kontinentálním zaledněním nejvíce, byly tentokrát přednostně zkoumány lokality s poměrně bohatými nálezy, které umožnily sběr co nejpestřejšího spektra nordických hornin se zaměřením na typový materiál. Jedním z cílů pracovní cesty do Finska (v rámci tohoto

projektu) bylo získat vzorky místních hornin, které na území Slezska přivlekl kontinentální ledovec. Celkem bylo přivezeno 120 vzorků hornin; jejich předběžná

determinace byla provedena makroskopicky a detailní determinace bude možná po zhotovení mikroskopických výbrusů hornin. Hlavním cílem této cesty bylo studium dokladů působení ledovce v krajině. Ve Švédsku se terénní průzkum soustředil na oblasti Skåne a Blekinge s cílem získat zde co nejvíce srovnávacího typového materiálu. Celkem bylo přivezeno 250 vzorků hornin. Studovány a dokumentovány byly také jevy, dokládající působení kontinentálního ledovce a využívání různých druhů hornin ke stavbě historických i současných objektů. V obou skandinávských zemích byla navštívena přírodovědná muzea a konzultovány způsoby prezentace a popularizace geologie a dalších oborů, týkajících se kvartéru (zoologie, paleontologie).

Výzkum systémových onemocnění ryb III

Grantový projekt: IGS201610/2016

Řešitel: doc. Ing. Jiří Řehulka, DrSc.

Těžká nekróza žaber u kapra obecného s nálezem koi herpesvirózy. Foto: Jiří Řehulka.

Předmětem výzkumného záměru IGS 201610/2016 byl monitoring infekčních nemocí pstruha duhového v intenzivní akvakultuře, kaprů v rybníčních soustavách severomoravského regionu a okrasných ryb u zájmových chovatelů. Byl popsán nový původce a patogenita vláknité houby *Exophiala pisciphila* u červené neónky a do sbírky připraveno 8 hub izolovaných z kaprů a pstruhů duhových a 3 druhy z raka říčního. Z virových onemocnění byla poprvé v našem regionu a podruhé na území ČR popsána „spavá nemoc kaprů“ a koi herpesviróza a u pstruhů duhových pak zachycena

dosud nepopsaná myokarditida. Z původců bakteriálních chorob byly u pstruhů duhových z klinických případů izolovány *Staphylococcus warneri*, *Staphylococcus haemolyticus* a *Flavobacterium oncorhynchi* a z mořské akvaristiky dva druhy vibrií (*Vibrio harveyi* a *V. ponticus*). Nedílnou součástí ichtyologické laboratoře je poradenská činnost pro

profesionální chovatele ryb, rybářské spolky Českého rybářského svazu a akvaristy. Jako příklad lze uvést řešení hromadného hynutí raků v řece Ostravici způsobené račím morem pro odbor životního prostředí, 5 konzultací pro akvaristy a 18 pro chovatele užitkových ryb.

Srub Petra Bezruče – příprava a zpracování návrhu nové expozice

Grantový projekt: IGS201603/2016

Řešitel: Mgr. Martina Klézlová

Projekt si dával za cíl vznik architektonických studií expozice a zahrady SPB a scénáře nové expozice SPB. Práce navazovala na projekt *Srub Petra Bezruče v proměnách času – historický vývoj zahrady a objektu SPB*, která se stala stěžejním podkladem pro zpracování návrhu zahradně-architektonického řešení prostoru zahrady a jejího plnohodnotného zapojení do nové expozice ve SPB. V rámci projektu bylo dále navázáno na výsledky historického průzkumu interiéru a exteriéru SPB, který probíhal v předchozích letech. Při řešení projektu byla pořízena kompletní fotografická dokumentace vybavení Srubu Petra Bezruče a veškeré předměty zapsány do 2. stupně muzejní evidence. Zároveň byla provedena kompletní inventarizace sbírkových předmětů. Hlavním výsledkem projektu bylo vytvoření scénáře nové expozice ve Srubu Petra Bezruče. Ten byl vytvořen na základě analýz sbírkových materiálů, které se ve většině případů nacházely v pozůstalosti Petra Bezruče a ve fondu Bezručovský archiv. Scénář expozice je doplněn několika architektonickými studii s návrhy nové expozice SPB. Dále byl vytvořen dendrologický průzkum zahrady SPB, na jehož základě byla zpracována architektonická studie renovace zahrady SPB.

8. PROJEKTY

Působení SZM v oblasti získávání projektů a jejich realizace je motivováno zejména snahou zajistit financování základních cílů dlouhodobé koncepce instituce, jejichž plnohodnotné naplnění není možné jen z prostředků určených na provoz.

KULTURNÍ AKTIVITY

Slezská muzejní noc 2016

Slezskou muzejní noc 2016 zahájil v Historické výstavní budově dětský dechový orchestr BOU-BAND. Foto: Archiv SZM.

Slezská muzejní noc se konala v rámci Festivalu muzejních nocí, který každoročně pořádá Asociace muzeí a galerií společně s Ministerstvem kultury ČR. Kromě vybraných expozičních budov a areálů Slezského zemského muzea se do akce zapojila také Opavská kulturní organizace. Celková návštěvnost činila 4 716 osob.

Brány muzeí a kulturních institucí se i v roce 2016 otevřely ve večerních hodinách, aby svým návštěvníkům představily poklady, které ukrývají. V pátek 10. června 2016 byl pro návštěvníky připraven bohatý kulturní program plný poučení i zábavy. Velkým lákadlem tohoto ročníku bylo sousoší lidických dětí, které bylo zrestaurováno a umístěno do expozice v Národním památníku II. světové války, kde jej v rámci této akce mohli návštěvníci poprvé spatřit na vlastní oči.

Strážci paměti: 200 let muzejnictví v České republice

Seminář pro pedagogy byl zaměřen především na praktickou ukázkou edukačních programů. Foto: Archiv SZM.

Výše uvedený projekt měl v roce 2016 podtitul – Muzea vzdělávající. Slezské zemské muzeum se rozhodlo uspořádat seminář pro pedagogy a zakoupit potřebné edukační pomůcky. Cíl projektu, kterým bylo jednak zvýšit kvalitu spolupráce se školami v Moravskoslezském kraji a jednak zvýšení vybavenosti edukačních prostor v několika areálech SZM, v nichž se tradičně odehrává nejvíce vzdělávacích aktivit – konkrétně v Historické výstavní budově, Národním památníku II. světové války

a Památníku Petra Bezruče, byl splněn. Ze zakoupených edukačních pomůcek můžeme zmínit například interaktivní tabule, LCD mikroskop, notebooky, ale také sedací

podložky, dřevěnou loutku, koberce a mnoho dalšího. V pátek 26. srpna 2016 se v prostorách Historické výstavní budovy uskutečnil první ročník semináře pro pedagogické pracovníky. Muzejní pedagogové ze Slezského zemského muzea na něm představili učitelům různých typů škol z Moravskoslezského kraje aktuální edukační programy.

Vánoce v muzeu

Adventní koncert v podání dětí ze ZUŠ Václava Kálíka. Foto: Archiv SZM.

války. Tento program byl připraven na základě přání návštěvníků, u nichž měly úspěch výstavy a programy s tematikou Vánoc v období protektorátu, které byly v památníku připraveny v minulých letech. Ze zakoupených edukačních pomůcek můžeme zmínit například vozík pro edukační potřeby, řezáky, výsekové strojky, textilní stuhy apod. Slezské zemské muzeum uspořádalo v rámci tohoto projektu také 3 adventní koncerty. V pondělí 28. 12. 2016 předvedl své umění kytarový virtuos Štěpán Rak, kterého slovem doprovázel Alfred Strejček. Děti ze ZUŠ Václava Kálíka potěšily svým vystoupením širokou veřejnost v pondělí 5. 12. 2016. Závěrečný koncert 12. 12. 2016 byl v podání žáků a pedagogů Církevní konzervatoře Opava.

Cílem projektu bylo pořídit potřeby pro edukační programy, které se tematicky vztahovaly k období adventu a Vánoc. Vánoce v muzeu probíhaly v průběhu měsíce prosince v Historické výstavní budově a během nich si děti i dospělí v kreativních dílnách pod vedením lektorů namalovali baňky a vyrobili vánoční ozdoby. Vánoční ozdoby si mohly děti vyrobit i v rámci edukačních programů, a to nejen v Historické výstavní budově v Opavě, ale

také v Národním památníku II. světové války v edukačním programu Vůně purpury, pach

Sousoší lidický dětí

Zrestaurované sádrové sousoší lidických dětí se stalo trvalou součástí expozice v Národním památníku II. světové války v Hrabyni. Fotoarchiv SZM.

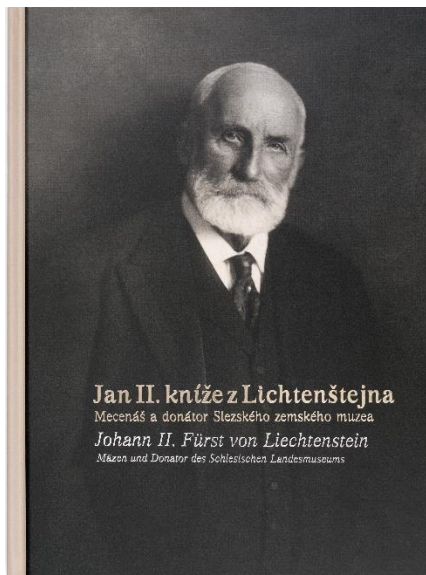
následovalo tmelení a doplňování chybějících částí figur, úprava podstavců a příprava části expozice, ve které mělo být sousoší umístěno. Po cvičném sestavení sousoší následovalo přemístění do jednoho ze dvou klínů památníku, do místa, kde sousoší nalezlo svůj domov na dalších několik let. Celá kompozice byla doplněna čtenými nahrávkami posledních korespondenčních lístků, které děti směly napsat svými příbuzným pravděpodobně den před

Cílem projektu byl převoz, konzervace a instalace sádrových předloh sousoší lidických dětí od akademické sochařky Marie Uchytlové. V první etapě (konec roku 2015) proběhla nejprve důkladná příprava převozu sousoší, což zahrnovalo výrobu speciálních beden a zabalení jednotlivých figur sousoší. Poté byl uskutečněn převoz speciální dopravní firmou z Mariánské Týnice do Hrabyně. Zde v hale památníku

následovala 1. fáze konzervace – důkladné odstranění prachových částic z jednotlivých figur. Ve druhé fázi (na začátku roku 2016)

smrtí. Před klínem se nachází také textové a fotografické panely, objasňující smutný osud lidických obyvatel i obce samotné. Sousoší bylo slavnostně odhaleno dne 10. června 2016, přesně v den, kdy byly Lidice vymazány z mapy protektorátu Čechy a Morava.

Jan II. kníže z Lichtenštejna. Mecenáš a donátor Slezského zemského muzea

Titulní strana publikace o knížeti Janu II. z Lichtenštejna. Foto: Archiv SZM.

Cílem projektu s názvem Jan II. kníže z Lichtenštejna. Mecenáš a donátor Slezského zemského muzea bylo vydání knihy, která byla zároveň zamýšlena jako katalog stejnojmenného výstavního projektu realizovaného Slezským zemským muzeem v roce 2016. Publikace připomíná osobu knížete Jana II. v kontextu opavského muzejnictví a také prezentuje jím darované předměty, které jsou či v předválečném období byly součástí opavských muzejních sbírek. Publikace je díky svému dvojjazyčnému provedení (čeština/němčina) adresována nejen českému čtenáři, ale širšímu kruhu odběratelů. Skládá se ze tří částí označených písmeny A, B, C, v nichž jsou německojazyčné úseky barevně odlišeny. Část A nesoucí titul *Lichtenštejnové v českém Slezsku* si klade za cíl představit vybrané památky dochované na území bývalého knížectví opavského a krnovského jakožto hmotné připomínky lichtenštejnské vlády. Sekce B nazvaná *Jan II. z Lichtenštejna a Slezské zemské muzeum* je věnována, jak již název napovídá, problematice vztahu lichtenštejnského knížete k opavskému muzeu. Poslední sekce knihy, označená písmenem C, nese název *Donace Jana II. ve světle sbírek Slezského zemského muzea* a je rozdělena do čtyř tematických bloků podle kategorií výtvarného umění (malířství, sochařství, grafika, umělecké řemeslo). V podobě katalogu jsou zde představeny a popsány dary, které kníže z Lichtenštejna věnoval do opavských muzejních sbírek a které dodnes tvoří podstatnou a hodnotnou součást kolekce Slezského zemského muzea. Knihu uzavírá rejstřík míst a osob, resumé, seznam zkratk a soupis použité literatury.

Vzpomínková akce Hlučín-Darkovičky 2016

Aktivní ukázka klubů vojenské historie. Foto: Archiv SZM.

Vzpomínkovou akce Hlučín-Darkovičky 2016, která se uskutečnila v sobotu 28. května v Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky, připravilo Slezské zemské muzeum ve spolupráci s Krajským vojenským velitelstvím, městem Hlučín a kluby vojenské historie. Návštěvníci mohli vidět statické i dynamické ukázky Armády ČR a klubů vojenské historie. K vidění bylo množství současné a dobové techniky. V dopoledním bloku, zahájeném přeletem dvou letounů JAS 39 Grippen, se představila jednak technika Armády ČR, zejména 7. mechanizované brigády z Hranic, jednak proběhla tradiční oblíbená ukázka výcviku vojenských psů a nově se představila

jednotka aktivních záloh při Krajském vojenském velitelství Ostrava. Odpolední blok patřil bojové historické ukázce, kterou připravily kluby vojenské historie pod velením KVH Maxim, který již účinkoval v několika historických filmech. Největší úspěch měla jednoznačně historická vojenská letadla. Po celý den měli diváci možnost seznámit se s vojenskou technikou na statických ukázkách v areálu opevnění, odpoledne pak také navštívit historické tábory klubů vojenské historie a historickou polní nemocnici.

INTEGROVANÝ SYSTÉM OCHRANY MOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

ISO-A

Zabezpečení movitého kulturního dědictví

Za účelem zlepšení zabezpečení movitého kulturního dědictví byl v rámci tohoto programu pořízen systém EPS pro objekt Muzeologického centra na adrese Nádražní okruh 33B, 746 01 Opava. Dotace byla využita konkrétně pro realizaci elektronického požárního systému. V rámci realizace byla provedena dodávka, montáž, zprovoznění celého systému, včetně zkoušek a zaškolení zodpovědných osob. V objektu jsou tak chráněny všechny sbírkové předměty, konzervátorské, restaurátorské a preparátorské ateliéry včetně vybavení a celého zázemí objektu.

ISO-B

Dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví

Za účelem dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví byla v rámci tohoto programu poskytnuta dotace na realizaci projektu „Digitalizace sbírky Slezského zemského muzea“. Z finančních prostředků byla zakoupena zařízení pro rozšíření diskového pole. Rozšíření datového uložení je tak praktickým řešením k vytvoření kvalitního serveru – centrálního uložení, kde se ukládají všechna digitální data vytvořená v rámci profesionální dokumentace Oddělení fotodokumentace a digitalizace společně s daty z evidenční dokumentace.

ISO-D

Investiční prostředky určené na preventivní ochranu před nepříznivými vlivy prostředí byly vynaloženy na pořízení:

ED-XRF spektrometr

Spektrometr byl pořízen za účelem zdokonalení metod průzkumu a s ním související ochrany sbírkových předmětů (determinace prvkového složení ošetřovaných materiálů kulturní hodnoty). Jedná se o přístroj pracující na principu rentgenové fluorescence s energodisperzním analyzátozem, který umožňuje kdykoli během konzervátorsko-restaurátorského zásahu provést časově nenáročnou nedestruktivní kvantitativní analýzu materiálu bez nutnosti odběru vzorku. Tato instrumentace je přínosem nejen pro správné stanovení postupu zásahu, ale také zásadním způsobem prohlubuje poznání ošetřovaných sbírkových předmětů.

Neinvestiční prostředky určené na preventivní ochranu před nepříznivými vlivy prostředí byly vynaloženy na služby a pořízení dlouhodobého majetku:

1. Externí restaurování

Sv. Petr

Andreas Haller, 16. století

Olej na dřevě, 103*44 cm

Zásah realizovala: Romana Balcarová, akad. mal.

Loutnista

Adam Mányoki, poč. 18. století

Olej na plátně, 88*62 cm

Zásah realizovala: Romana Balcarová, akad. mal.

2. restaurátorská lampa na multifunkčním pohyblivém stojanu – 2 ks

Jedná se o kovové elektrické světelné lampy s hliníkovým reflektorem usazeným na multifunkčním pohyblivém stojanu s pojezdovými kolečky (nastavitelná výška 1,2 m–2,2 m, možnost blokace lampy ve dvou osách a povysunutí o 30–60 cm). Lampa pracuje se čtyřmi zářivkami 18/20W typu DAY LIGHT. Pracoviště byla vybavena praktickou pomůckou, nezbytnou zvláště při konzervaci a restaurování sbírkových předmětů větších rozměrů.

3. Sada airbrush

Zařízení slouží k šetrnému barvení (tónování) v rámci preparace a repreparace dermoelastických preparátů obratlovců. Základem sady airbrush je kompresor s tlakovou nádobou a stříkácí pistole s hadicí. S pomocí tohoto přístroje bylo docíleno co nejšetrnější a zároveň praktické aplikace všech druhů barev.

RETROKATALOGIZACE PŘÍRŮSTKŮ Z LET 1948-1952

Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR – VISK 5 - RETROKON, který podporuje Ministerstvo kultury ČR, odbor umění, literatury a knihoven. Pokračující retrokatalogizace knihovního fondu KSZM z minulých let navázala zpracováním přírůstků z let 1948-1952.

Cílem Programu VISK 5 je on-line zpřístupnění katalogů fondů největších českých knihoven prostřednictvím sítě internetu. Knihovna SZM se programu účastní od roku 2007. Za rok 2016 se z finanční podpory MK ČR - programu VISK5 – RETROKON podařilo v knihovně zpracovat 12 774 elektronických katalogizačních záznamů.

9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

PERIODICKÉ PUBLIKACE

Slezský sborník

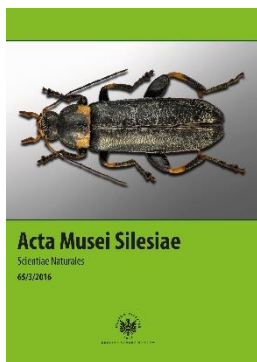
Roč. 114, 2016, č. 1, č. 2

Slezský sborník je tradičním recenzovaným odborným časopisem. Je rovněž evidován v rámci mezinárodně respektované databáze European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH Plus). Jeho odborná profilace je odvozena jednak z aktuálních potřeb soudobé historické vědy, jednak z více než stoleté tradice.

Acta Musei Silesiae – vědy přírodní

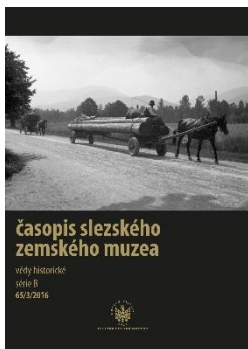
Roč. 65, 2016, č. 1, č. 2, č. 3

Časopis uveřejňuje původní (dosud jinde nepublikované) studie a nálezové zprávy z oborů přírodních věd (geologie, paleontologie, botaniky, zoologie) v maximálním rozsahu 30 stran rukopisu psané česky, anglicky nebo německy. Všechny práce podléhají recenznímu řízení a o jejich uveřejnění a pořadí otištění rozhoduje redakční rada. ČSZM(A) také přijímá zprávy o odborných akcích, personálie a recenze literatury.

Časopis Slezského zemského muzea – série B

Roč. 65, 2016, č. 1, č. 2, č. 3

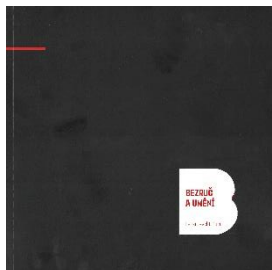

Odborná a vědecká náplň vychází především ze společenskovedních disciplín zastoupených v organizaci, tedy archeologie, historie, umělecké historie, numismatiky, etnografie, muzikologie, dějin divadla, dějin literatury a muzeologie. Na stránkách časopisu se prezentuje také archivní tematika.

MONOGRAFIE

RYCHTÁŘOVÁ, Lenka. *Bezruč a umění. Opava: Slezské zemské muzeum, 2016*

ISBN: 978-80-87789-36-0

Básně Petra Bezruče od svého prvního uveřejnění budily velký zájem veřejnosti a silně pronikaly v průběhu celého 20. století do tvorby řady výtvarníků – malířů, grafiků, ilustrátorů i sochařů. Publikace *Bezruč a umění* je tak vůbec prvním shrnutím těchto bezručovských výtvarných památek dochovaných v paměťových institucích ČR a v exteriérech českých měst. Monografie (220 stran, 300 obrazových příloh) ve 4 kapitolách přináší přehled ilustrovaných vydání Bezručových básní, výtvarných děl inspirovaných Slezskými písněmi z oblasti malířství, sochařství a užité grafiky, ale i přehled uměleckých památek vážících se k osobnosti Petra Bezruče – jeho portréty a exteriérové realizace – památníky, pomníky či busty.

MATEJKO-PETERKA, Ilona a kol. *Jan II. kníže z Lichtenštejna. Mecenáš a donátor Slezského zemského muzea. Opava: Slezské zemské muzeum, 2016.*

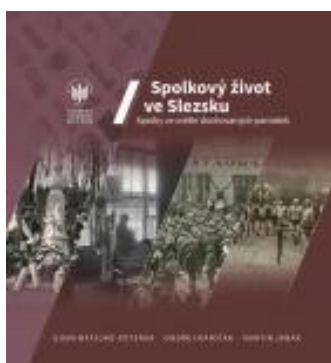
ISBN: 978-80-87789-39-1

Cílem knihy *Jan II. kníže z Lichtenštejna. Mecenáš a donátor Slezského zemského muzea*, která byla zároveň zamýšlena jako katalog stejnojmenného výstavního projektu realizovaného Slezským zemským muzeem, je připomenout osobu knížete Jana II. v kontextu opavského muzejnictví a také prezentovat jím darované předměty, které jsou, či v předválečném období byly, součástí opavských muzejních sbírek. Část těchto artefaktů byla již uveřejněna v odborné literatuře, ale zatím nikdy komplexně v rámci jedné publikace. Publikace je díky svému dvojjazyčnému provedení (čeština/němčina) adresována nejen českému čtenáři, ale širšímu okruhu zájemců.

MATEJKO-PETERKA, Ilona – HANIČÁK, Ondřej – JANÁK, Martin. *Spolkový život ve Slezsku. Spolky ve světle dochovaných památek. Opava: Slezské zemské muzeum, 2016.*

ISBN: 978-80-87789-35-3

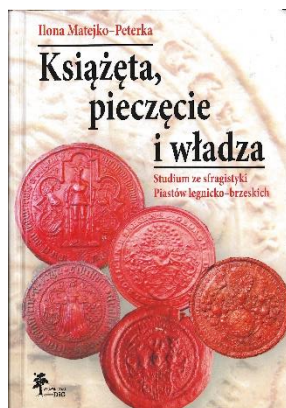

Kniha *Spolkový život ve Slezsku. Spolky ve světle dochovaných památek* klade si za cíl přiblížit široké veřejnosti fenomén spolkového života na území historického rakouského Slezska (s drobnými přesahy) od 19. století do roku 1938. Práce se skládá ze dvou částí, které jsou označeny písmeny „A“ a „B“. Část „A“ nazvaná *Z historie slezského spolkového života* čtenáři nastiňuje politicko-historické aspekty zakládání a následného vývoje spolků, počínaje od doby předbřeznové (do r. 1848) do roku 1938. Část „B“ pojmenovaná *Katalog spolkových památek ve Slezsku* má, jak již samotný název napovídá, charakter katalogu hmotných pramenů. Předmětem analýzy se staly mj. předměty prezentující společnosti doby předbřeznové, spolky hospodářské a chovatelské, spolky tělocvičné a sportovní, spolky

střelecké, spolky dobrovolných hasičů, spolky veteránů, spolky národně obranné, politické a vzdělávací, spolky zájmové a vědecké, spolky umělecké a zábavní a spolky náboženské.

MATEJKO-PETERKA, Ilona. *Książęta, pieczęcie i władza. Studium ze sfragistyki Piastów legnicko-brzeskich*. Warszawa: DiG, 2016.

ISBN: 9788371819070

Předkládaná práce je příspěvkem ke studiu sfragistických systémů světských a církevních vládců na území dnešního Polska, tedy k problematice v polské historiografii mimořádně deficitní - na rozdíl od výsledků dosažených v mnoha jiných evropských zemích, zejména v Německu a České republice. Velký počet analyzovaných pramenů nejen sfragistické, ale také archivní, muzejní a knihovní povahy umožnil provedení hluboké všestranné analýzy a formulování nových tezí. Chronologický rámec práce tvoří z jedné strany nejstarší dochovaná pečeť ze 13. století, vydaná protoplastem lehnicko-břežských Piastovců - Boleslavem Rogatkou (pěší pečeť z let 1242-1245). Nejmladší časový milník tvoří pečeti posledního vládce

této větve, knížete Jiřího Viléma (†1675). Publikace získala cenu Adama Heymowského, kterou autorce udělila Polská heraldická společnost ve Varšavě (Polskie Towarzystwo Heraldyczne) za nejlepší práci v oboru pomocných věd historických.

ŠOPÁK, Pavel. *Město muzeí. Opava 1814–1989*. Opava: Slezské zemské muzeum, 2016.

ISBN: 978-80-87789-37-7

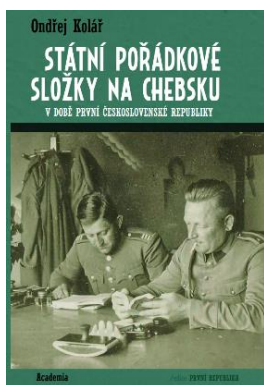
Opava je městem muzeí. To je výchozí teze esejistických textů soustředěných do nové knihy pracovníka oddělení historického výzkumu SZM Pavla Šopáka, který jí završil své poznání historie Slezského zemského muzea a jeho historických předchůdců – těch domnělých i těch skutečných. Na řadě situací, počínaje rokem 1814 a obdobím tzv. normalizace konče, se kriticky vyrovnává ne tak se samotnými dějinami muzeí, ale s jejich dezinterpretacemi. *Město muzeí* se tak stává prvním syntetickým obrazem opavských muzejních institucí, napsaným z pozice dnešního, zejména mladého čtenáře, který se na dobu před třiceti či padesáti lety dívá jako na minulost stejně, jako když posuzuje události před dvěma staletími. Ale i tato dějinná svědectví mohou dnešnímu čtenáři leccos napovědět.

ŠOPÁK, Pavel. *Prostor pro umění. Výtvarné umění na Moravě a ve Slezsku do roku 1914 jako téma historické muzeologie*. Opava: Slezské zemské muzeum, 2016. ISBN: 978-80-87789-38-4

Autor monografie se na více než třech stovkách stran pokusil postihnout složitou situaci veřejné prezentace uměleckých děl na Moravě a v rakouském Slezsku, pořádání výstav a fungování muzeí, stejně jako reakce na výtvarné umění na stránkách odborných časopisů i denních listů. Velký prostor je věnován osobnostem, které se výtvarným uměním a jeho veřejnou prezentací zabývaly. Nedílnou součástí je řada dobových fotografií a dalších obrazových dokumentů, z velké části publikovaných vůbec poprvé.

KOLÁŘ, Ondřej. *Státní pořádkové složky na Chebsku v době první Československé republiky*. Praha: Academia, 2016. ISBN: 978-80-200-2617-0

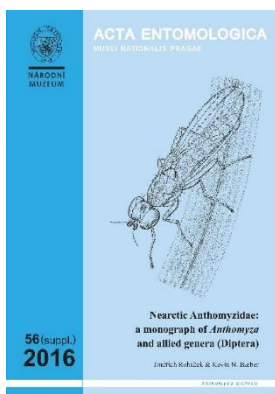

Kniha přibližuje strukturu a působení československého četnictva, policie a finanční stráž na Chebsku v letech 1918–1938. První část přibližuje fungování pořádkového aparátu (ubytování, kázeňské záležitosti atd.). Druhá část publikace je věnována snahám o potírání kriminality a bezpečnostně-politických hrozeb, tedy německého iredentismu, komunismu a především silícího nacistického hnutí. Pozornost je věnována také osudům příslušníků bezpečnostních složek z Chebska v době nacistické okupace.

ROHÁČEK, Jindřich – BARBER, Kevin, N. *Nearctic Anthomyzidae: a monograph of Anthomyza and allied genera (Diptera)*. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* 56 (suppl.): 1–412, 2016.

ISSN 0374-1036 (Print)

ISSN 1804-6487 (Online)

Monografie byla připravena ve spoluautorství s kanadským specialistou na dvoukřídly hmyz K. N. Barberem. Je v ní zpracováno 27 druhů 4 rodů čeledi Anthomyzidae Severní Ameriky, z toho 15 druhů rodu *Anthomyza* je popsáno jako nové pro vědu, navrženo 1 nové synonymum, 2 nové rodové kombinace a prezentován první moderní klíč rodů čeledi Anthomyzidae Nearktické oblasti a klíče k určení druhů rodu *Fungomyza*, *Ischnomyia*, *Arganthomyza* a *Anthomyza* nebo jejich druhových skupin. U každého druhu je podrobně pojednána taxonomie, nomenklatura, bionomie a rozšíření (faunistika) s bohatým ilustračním doprovodem (celkem 605 ilustrací). Protože jde o jedno z mála

monografických zpracování severoamerické fauny od neamerického autora, je publikace považována za významný úspěch evropské dipterologie.

STUDIE

- RYCHTÁŘOVÁ, L. *Knižní svět Heleny Salichové*, ČSZM-B, 65/2016, s. 23–34.
- KARTOUSOVÁ, H. *Středověké a raně novověké hračky a součásti her v archeologické podsbírce Slezského zemského muzea*, ČSZM-B 65/2016, 1–12.
- HANIČÁK, O. *Stylové variace štukové výzdoby kleneb těšínských měšťanských domů 16. a 17. století v kontextu soudobé architektonické produkce moravsko-slezského pomezí*. In: Památky Těšínského knížectví (ed. Klára MEZIHORÁKOVÁ). Praha: Artefaktum 2016, s. 83–97. ISBN 978–80–86890–93–7.
- JANÁK, M. *Práce domácích malířů porcelánu ve sbírce Slezského zemského muzea – Malby z dílen Daniela a Ignáce Preisslera, Ignáce Bottengruber a F. Mayera*, ČSZM-B 65/2016, s. 233–242.
- OBOŇA J., STARÝ, J., MANKO, P., HRIVNIAK, L., PAPYAN, L. 2016: Records of Limoniidae and Pediciidae (Diptera) from Armenia, with the first Armenian checklist of these families. *ZooKeys* **585**: 125–142. doi: 10.3897/zookeys.585.8330.
- ROHÁČEK, J. 2016: The second species of Acartophthalmites from Baltic amber (Eocene), with notes on the relationships of the genus (Diptera: Acalyptrata). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **56**(1): 409–422.
- ROHÁČEK, J. 2016: *Herniosina Roháček*: revised concept, two new species, new key and atlas of male and female terminalia (Diptera, Sphaeroceridae). *ZooKeys* **609**: 69–106. doi: 10.3897/zookeys.609.9459.
- ŠEVČÍK, J., KASPŘÁK, D. & RULIK, B. 2016: A new species of *Docosia* Winnertz from Central Europe, with DNA barcoding based on four gene markers (Diptera, Mycetophilidae). *ZooKeys* **549**: 127–143. doi: 10.3897/zookeys.549.6925.
- ROHÁČEK, J. 2016: Strongylophthalmyiidae, Tanypezidae and Megamerinidae (Diptera) in the Czech Republic and Slovakia: current state of knowledge. *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales* **65** (1): 1–13, doi: 10.1515/cszma-2016-0001.
- ROHÁČEK, J. 2016: Acalyptrate flies (Diptera) on glacial sand deposits in the Hlučínsko region (NE Czech Republic): most interesting records. *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales* **65**(1): 33–46. doi: 10.1515/cszma-2016-0003.
- ROHÁČEK, J., BARTÁK, M. & PREISLER, J. 2016: New records of Psilidae, Piophilidae, Lauxaniidae, Cremifaniidae and Sphaeroceridae (Diptera) from the Czech Republic and Slovakia. *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales* **65**(1): 51–62, doi: 10.1515/cszma-2016-0005.
- ROHÁČEK, J., ANDRADE, R., GONCALVE, A. R. & ALMEIDA, J. M. 2016: New records of Micropezidae, Clusiidae and Periscelididae (Diptera: Acalyptrata) from Portugal. *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales* **65**(2): 153–166, doi: 10.1515/cszma-2016-0020.
- ROHÁČEK, J. & PRZHIBORO, A. 2016: Anthomyzidae (Diptera) of Iturup Island (Russia: Kuril Islands). *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales* **65**(3): 203–213, doi: 10.1515/cszma-2016-0024.
- ŘEHULKA, J., MINAŘÍK, B. (2016): Values of three branched plasma amino acids of farmed rainbow trout, *Oncorhynchus mykiss*. *Biologia* **71**, 10: 1184 – 1193, DOI: 10.1515/biolog-2016-0140.
- ŘEHULKA, J., KUBÁTOVÁ, A., HUBKA, V. (2016): *Cephalotheca sulfurea* (Ascomycota, Sordariomycetes), a new fungal pathogen of the farmed rainbow trout *Oncorhynchus mykiss*. *Journal of Fish Diseases* **39**: 1413 – 1419, DOI: 10.1111/jfd.12477.

- ŘEHULKA, J., MINAŘÍK, B., MACHALA, M. (2016): *Effects of exposure to three environmental chemicals on the selected biochemical parameters of the blood plasma of rainbow trout, *Oncorhynchus mykiss* (Walbaum)*. *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales* 65:15 – 32, DOI: 10.1515/cszma-2016-0002.
- ČÍHAL, L. *Botanická sbírka Slezského zemského muzea*. Vlastivědné listy, 2016.
- PETRŽIK, K., KOLONIUK, I., SARKISOVÁ, T., & ČÍHAL, L. (2016). Detection of herbaceous-plant pararetrovirus in lichen herbarium samples. *Acta virologica*, 60(2), 196-200.
- HRAZDIL, V., HOUZAR, S., SEJKORA, J., KONÍČKOVÁ, Š. & JAROŠOVÁ, L (2016): *Linarite from the Ag-Pb ore deposit at Kletné near Suchdol nad Odrou (Jeseníky Culm, Vítkov Highlands)*. – *Acta Mus. Siles. Sci. Natur.*, 65: 88-96.
- JAROŠOVÁ, L. *Devadesáté výročí nálezu opavských železných meteoritů*. Vlastivědné listy, 2016.
- ŠÍL, J. *Digitalizace a zpřístupnění obrazových materiálů z fondů průmyslových podniků Zemského archivu v Opavě*. In: *Hospodářské dějiny Moravy a Slezska vybrané kapitoly z 20. století*, Brno: Technické muzeum, 2016, s. 204–213. ISBN 978-80-87896-34-1.
- POLÁKOVÁ, K. *Budujeme Slezsko - příklad lidské solidarity*. Národní osvobození: čtrnáctideník Českého svazu bojovníků za svobodu. Praha: Sdružení MAC. ISSN 0862-9250. Č. 23/2016, s. 8.
- BORÁK, M.: *Osudy slezských policistů ze Zaolzí (1938–1940)*. *Śladami Polaków na Czeskim/Austriackim Śląsku/Stopami Polaków v českém/rakouském Slezsku*, s. 338–359, 9, Fundacja "Silva Rerum Polonarium", Częstochowa.
- RODAN, K.: *Kterak se novoveským sokolům zachtělo pivo pít*, Ostrava – Archiv města Ostravy, s. 88-97. Statutární město Ostrava - Archiv města Ostravy, Ostrava.
- RODAN, K., KOUDELOVÁ, J.: *Slezské zemské muzeum - historie, sbírka a výzkum.*, Śląska republika uczonych, Schlesische Glehrtenrepublik, Slezská vědecká obec, sv. 7, s. 460-475, 16.
- RODAN, K.: *Česko-polské kontakty na poli populární hudby v období druhé poloviny 20. století*. *Śladami Polaków na Czeskim/Austriackim Śląsku/Stopami Polaków v českém/rakouském Slezsku*, s. 142–150, 9, Fundacja "Silva Rerum Polonarium", Częstochowa.
- RODAN, K.: *Leo Roth a jeho cesta z nesvobody za svobodou*. *Židé a Morava XXII*, s. 193-199, 7, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž.
- ŠOPÁK, P.: *České Slezsko a Ostravsko po válce: svědectví obrazů*. *Slezsko znovuzrozené. K 70. výročí návštěvy prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneše v Hrabyni*, s. 75-83, 9, Obec Hrabyně – Slezské zemské muzeum, Hrabyně.
- ŠOPÁK, P. – KRAVAR, K.: *Landwirthschafts-Kalender (1833) jako obraz intelektuálních a privátních zájmů: příklad z českého Slezska*, *Historica Olomucensia* 5, 2016, s. 87-97.
- KOLÁŘ, O.: *Jan Wiedermann a Policejní ředitelství v Opavě ve 20. letech 20. století*. *Acta Historica Universitatis Silesianae Opaviensis* 9, 2016, s. 197-212.
- KOLÁŘ, O.: *Opavská služebna gestapa*. Troppau 1945. Opava v roce nula, s. 29-37, 9, Opavská kulturní organizace, Opava.
- KOLÁŘ, O.: *Dva roky osvobozeného Slezska*. *Slezsko znovuzrozené. K 70. výročí návštěvy prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneše v Hrabyni*, s. 6-14, 9, Obec Hrabyně – Slezské zemské muzeum, Hrabyně.
- KOLÁŘ, O.: *Reflexe obnovy Hrabyně v královéhradeckém tisku*. *Slezsko znovuzrozené. K 70. výročí návštěvy prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneše v Hrabyni*, s. 84-88, 5, Obec Hrabyně – Slezské zemské muzeum, Hrabyně.

- KOLÁŘ, O.: *Počátek války v egodokumentech příslušníků pěšího pluku č. 54*. ISBN 978-80-87789-34-6, Slezsko znovuzrozené. K 70. výročí návštěvy prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneše v Hrabyni, s. 103-109, 7, Obec Hrabyně – Slezské zemské muzeum, Hrabyně.
- JIRÁSEK, Z.: *Obyvatelstvo obce Hrabyně po druhé světové válce*. ISBN 978-80-87789-34-6, Slezsko znovuzrozené. K 70. výročí návštěvy prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneše v Hrabyni, s. 103-109, 7, Obec Hrabyně – Slezské zemské muzeum, Hrabyně.

KATALOGY

Mücková, Kamila (edd.). *Index Seminum Novodvorensis 54 2015/2016*. Opava: Slezské zemské muzeum, 2016.

PROPAGAČNÍ MATERIÁLY

- GAJDOŠÍK, M. – PRACNÁ, S. – RYCHTÁŘOVÁ, L. – SUCHÁNKOVÁ, M.: *Čas dětství a her*. Tisk u příležitosti stejnojmenné výstavy ve Slezském zemském muzeu. Opava: Slezské zemské muzeum 2016.
- HANIČÁK, O. – JANÁK, M.: *Spolkový život ve Slezsku*, Příležitostný tisk (trojlist) výstavy. Opava: Slezské zemské muzeum 2016.
- HANIČÁK, O.: *Spolkový život ve Slezsku a Matice Opavská*. Příležitostný tisk (trojlist) výstavy. Opava: Slezské zemské muzeum 2016.
- HANIČÁKOVÁ, M.: *Jubilant Václav Kálik*. Tisk u příležitosti stejnojmenné výstavy ve Slezském zemském muzeu. Opava: Slezské zemské muzeum 2016.
- KOLÁŘ, O. – POLÁKOVÁ, K.: *Odchody a návraty*. Tisk ke stejnojmenné výstavě. Opava: Slezské zemské muzeum 2016.

10. KONFERENCE A SEMINÁŘE

Městský dům

Místo konání: Pardubice

Datum konání: 7. 6. – 10. 6. 2016

Ondřej Haničák: *Měšťanské domy moravkoslezského pomezí v období renesance. Několik poznámek k typologii a problematice stylových filiací užitých architektonických motivů.*

Polonika ve sbírkách slezských a moravských muzeí

Místo konání: Vranov nad Dyjí

Datum konání: 20. – 21. 10. 2016

Ilona Matejko-Peterka, Lenka Rychtářová: *Polonika ve sbírkách Slezského zemského muzea.*

Hudba v zemích Koruny české v raném novověku – ad honorem Georgii Sehnal

Místo konání: Slezské Rudoltice

Datum konání: 27. – 28. 5. 2016

Markéta Haničáková: *Zámecká hudební centra ve Slezsku.*

Svět rostlin

Místo konání: Ostrava

Datum konání: 26. 5. 2016

Lukáš Číhal: *Přehlížený svět mechorostů*

Seminár geológov múzeí ČR a SR

Místo konání: Východoslovenské muzeum v Košicích

Datum konání: 23. – 27. 5. 2017

Lenka Jarošová: *Po stopách kamenných poutníků.*

Rekonstrukce Slezska 1945–1948

Místo konání: Hrabyně

Datum konání: 22. 4. 2016

Ondřej Kolář: *K činnosti Sboru národní bezpečnosti ve Slezsku 1945–1948*

Kamil Rodan: *Národní správa versus živnostník*

Pavel Šopák: *Josef Bilan Šinovský mezi českým Slezskem a komunistickou stranou.*

Slezsko znovuzrozené

Místo konání: Hrabyně

Datum konání: 6. 9. 2016

Ondřej Kolář: *Dva roky osvobozeného Slezska*

Pavel Šopák: *České Slezsko a Ostravsko po válce: svědectví obrazů.*

Střední školství v českých zemích v 18. až 20. století. Kontexty, bilance, perspektivy výzkumu

Místo konání: Olomouc

Datum konání: 28. – 29. 4. 2016

Ondřej Kolář: *Počátky dívčího lycea v Polské Ostravě v kontextu národně-emancipačních snah na Ostravsku.*

Konferencia policajných historikov

Místo konání: Bratislava

Datum konání: 19. – 20. 5. 2016

Ondřej Kolář: *Evakuace četnictva ze Slovenska a Podkarpatské Rusi pohledem jejích účastníků.*
(spoluautorka Ivana Kolářová, FVP SLU)

Muzea a kulturní krajina: Muzea a policie

Místo konání: Praha

Datum konání: 5. – 6. 5. 2016

Ondřej Kolář, Kamila Poláková: *Bezpečnostní rizika v Národním památníku II. světové války v Hrabyni.*

Válka 1866

Místo konání: Hradec Králové

Datum konání: 29. 6. – 1. 7. 2016

Ondřej Kolář: *Rakousko-uherský pěší pluk č. 54 ve válce 1866.*

Dissenting Voices and the Everyday ind the First World War

Místo konání: Londýn

Datum konání: 8. – 10. 9. 2016

Ondřej Kolář: *The industrial workhouse of the Austro-Hungarian Empire – Ostrava a Těšín regions during the Great War.*
(spoluautor Tomáš Rusek, FPF SLU)

XI. konference policejních historiků

Místo konání: Praha

Datum konání: 20. – 22. 10. 2016

Ondřej Kolář: *Příslušníci předmnichovského bezpečnostního aparátu před Mimořádným lidovým soudem v Opavě.*

Židé a Morava

Místo konání: Kroměříž

Datum konání: 9. 11. 2016

Kamil Rodan: *Jak hostinský Balla díky svému mamonu na buben přišel*

Habsburská monarchie, císař František Josef I. a křesťansko-muslimské vztahy

Místo konání: Praha

Datum konání: 23. 11. 2016

Ondřej Kolář: *Hanáci v Bosně. Vojenská služba v Bosně a Hercegovině pohledem vojáků pěšího pluku č. 54.*

Morava a Slezsko v letech Velké války

Místo konání: Opava

Datum konání: 24. 11. 2016

Ondřej Kolář: *Kontrašpionážní role ostravského policejního komisařství v počáteční fázi první světové války.*

Pavel Šopák: *Muzea a Velká válka. Situace v českém Slezsku.*

11. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT

Přehled rozepsaných ukazatelů

Název položky	Účet	Upravený rozpočet	Skutečnost k 31.12.
Spotřeba materiálu	501	2 016 590,00	1 938 015,56
Spotřeba energie	502	5 460 375,00	4 179 060,88
Prodané zboží	504	290 000,00	228 646,74
Aktivace dlouhodobého majetku	506		
Aktivace oběžného majetku	507		-25 330,00
Opravy a udržování	511	9 038 000,00	4 233 893,52
Cestovné	512	728 000,00	529 397,99
Náklady na reprezentaci	513	150 000,00	164 653,96
Ostatní služby	518	6 414 910,00	7 239 704,72
Platy	521	27 174 769,00	26 909 763,00
Ostatní osobní náklady	521	1 015 000,00	1 155 861,00
Zákonné sociální pojištění	524	9 343 271,00	9 233 032,00
Jiné sociální pojištění	525	80 000,00	53 995,00
Zákonné sociální náklady	527	1 594 601,00	1 733 287,72
Daň z nemovitostí	532	6 500,00	3 428,00
Jiné daně a poplatky	538	20 000,00	8 184,20
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541		1 150,00
Jiné pokuty a penále	542		4 853,00
Manka a škody	547	600 000,00	20 110,00
Tvorba fondů	548		
Odpisy dlouhodobého majetku	551	12 101 125,00	11 561 771,18
Prodaný dlouhodobý majetek	553		
Tvorba a zúčtování opravných položek	556	8 000,00	2 208,12
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	1 451 500,00	1 152 877,85
Ostatní náklady z činnosti	549	904 000,00	570 146,24
Úroky	562		
Kurzové ztráty	563	20 000,00	6 391,33
Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564		
Daň z příjmů	591	30 000,00	3 420,00
Dodatečné odvody daně z příjmů	595		-10 000,00
NÁKLADY CELKEM		78 446 641,00	70 898 522,01
Výnosy z prodeje služeb	602	2 500 000,00	1 931 135,00
Výnosy z pronájmů	603	700 000,00	535 324,00
Výnosy z prodaného zboží	604	380 000,00	355 655,59
Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	100 000,00	22 900,00

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641		
Jiné pokuty a penále	642		
Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	646		
Čerpání fondů	648	2 090 000,00	283 186,51
Ostatní výnosy z činnosti	649	100 000,00	597 215,03
Výnosy z činnosti			
Úroky	662		
Kurzové zisky	663		2 529,21
Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664		
Ostatní finanční výnosy	669		
Finanční výnosy			
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	72 576 641,00	67 170 576,67
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky rozpočtu ÚSC	672		
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státních fondů	673		
Výnosy z ostatních nároků	674		
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR, ÚSC, SF			
VÝNOSY CELKEM		78 446 641,00	70 898 522,01
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM			
		0	0
Závazky vůči státnímu rozpočtu z titulu odvodu z odpisů celkem			3 904 000,00
Ukazatel podmiňující čerpání příspěvku na provoz - nákup knih. fondu			220 000,00

Zdůvodnění rozpočtových opatření provedených u rozepsaných závazných ukazatelů v průběhu roku

V pravomoci správce kapitoly bylo realizováno celkem 19 úprav schváleného rozpočtu na rok 2016 v celkové výši 107 956 671,38 Kč, z toho:

a) pro čerpání dotací na dlouhodobý majetek ve výši 37 880 030,38 Kč na financování následujících akcí:

Investiční účelové dotace	Upravený rozpočet	Skutečné čerpání
SZM - Müllerův dům - Rekonstrukce objektu a zahrady	28 242 117,38	11 555 952,55
SZM - revitalizace Arboreta Nový Dvůr I. etapa - revitalizace historického alpina	2 099 447,00	1 602 176,45

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

Výstavba centrálního depozitáře	6 315 466,00	0,00
ISO/A - zabezpečení objektů bezpečnostními systémy a zábranami	700 000,00	700 000,00
ISO/B - evidence a dokumentace movitého kulturního dědictví	200 000,00	200 000,00
ISO/D - Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí	323 000,00	323 000,00
DOTACE OD ZŘIZOVATELE CELKEM	37 880 030,38	14 381 129,00

b) pro čerpání provozní dotace ve výši 70 076 641,00 Kč na financování následujících akcí:

Specifikace dotace	Upravený rozpočet
Příspěvky a dotace na provoz	58 235 641,00
z toho: podmiňující ukazatele čerpání příspěvku na provoz	220 000,00
Výdaje na výzkum a vývoj - institucionální podpora DKRVO	3 481 000,00
SZM - Müllerův dům - rekonstrukce objektu a zahrady	7 000 000,00
Veřejné informační služby knihoven	200 000,00
Kulturní aktivity	931 000,00
ISO/D - preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí	229 000,00
PŘÍSPĚVKY A DOTACE NA PROVOZ OD ZŘIZOVATELE CELKEM	70 076 641,00
Mimorozpočtové zdroje: Statutární město Opava - Smlouva o poskytnutí účelové dotace z rozpočtu statutárního města Opavy na úhradu náklad souvisejících se zhotovením dermoplastického preparátu slona indického	50 000,00
Mimorozpočtové zdroje: Statutární město Opava – Smlouva o spolupráci – příspěvek na propagaci činnosti Slezského zemského muzea	20 000,00
PŘÍSPĚVKY A DOTACE NA PROVOZ CELKEM	70 146 641,00

NEPOTŘEBNÉ ÚČELOVÉ PROSTŘEDKY K VRÁCENÍ DO 15. 2. 2016:

Institucionální podpora DKRVO	546,50
CELKEM	546,50

Vyčíslení a zhodnocení finančních prostředků ze zahraničí

Slezské zemské muzeum v roce 2016 nepřijalo prostředky ze zahraničí. Slezské zemské muzeum je členem Mezinárodní rady muzeí ICOM. Roční příspěvek za rok 2016 byl uhrazen ve výši 15 231,00 Kč.

Srovnání výše prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a vlastních výnosů organizace v časové řadě v tis. Kč

Rok	Náklady celkem	Vlastní výnosy celkem	Dotace poskytnuté MK	Ostatní dotace a příspěvky od jiných subjektů	Podíl SR na financování v %	Zisk(+) Ztráta (-)
2011	83 980	6 459	55 864	21 657	67	0
2012	72 795	5 950	66 845	0	92	0
2013	71 214	4 915	66 299	0	93	0
2014	68 874	6 070	62 804	0	91	0
2015	70 431	5 942	64 489	0	92	0
2016	70 899	3 728	67 101	70	94	0

ÚDAJE O MAJETKU A ZÁVAZCÍCH

Celková hodnota závazků a pohledávek evidovaných k 31. 12.

Ukazatel	Hodnota v tis. Kč
Krátkodobé závazky celkem:	8 458
z toho	
dodavatelé, přijaté zálohy a ostatní závazky	2 960
krátkodobé přijaté zálohy	117
zaměstnanci	2 182
zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	1 277
jiné přímé daně	332
závazky k vybraným ústředním vládním institucím	1
Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	50
výdaje příštích období	761
výnosy příštích období	46
dohadné účty pasivní	275
ostatní krátkodobé závazky	457
Krátkodobé pohledávky celkem:	1 066
z toho	
odběratelé	410
krátkodobé poskytnuté zálohy	154
pohledávky za zaměstnanci	7
náklady příštích období	282
příjmy příštích období	102
dohadné účty aktivní	88
ostatní krátkodobé pohledávky	23

ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věková skupina	Muži		Ženy		Celkem	
	Počet	tj. % z celk. počtu mužů	Počet	tj. % z celk. počtu žen	Počet	tj. %
21 - 30 let	6	12,2	8	10,8	14	11,4
31 - 40 let	15	30,6	17	23	32	26
41 - 50 let	7	14,3	24	32,4	31	25,2
51 - 60 let	9	18,4	20	27	29	23,6
61 let a více	12	24,5	5	6,8	17	13,8
CELKEM	49	100,0	74	100,0	123	100,0

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Nejvyšší dosažené vzdělání	Muži		Ženy		Celkem	
	Počet	tj. % z celk. počtu mužů	Počet	tj. % z celk. počtu žen	Počet	tj. %
základní	0	0,0	1	1,4	1	0,8
vyučení	9	18,4	14	18,9	23	18,7
střední odborné	0	0,0	2	2,7	2	1,6
úplné střední	2	4,1	5	6,8	7	5,7
úplné střední odborné	7	14,3	11	14,9	18	14,6
vyšší odborné	0	0,0	2	2,7	2	1,6
vysokoškolské	31	63,3	39	52,7	70	56,9
CELKEM	49	100,0	74	100,0	123	100,0

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

Doba trvání	Počet	tj. %
do 5 let	62	50,4
do 10 let	20	16,3
do 15 let	6	4,9
do 20 let	12	9,8
nad 20 let	23	18,7
CELKEM	123	100,00

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů zaměstnanců

Ukazatel	Počet
Nástupy	27
Výstupy	18

Přehled o celkových mzdových nákladech v Kč

Název položky		Rozpočet	Skutečnost k 31.12.
PLATY	Provoz	25 887 769	25 622 763
	Věda a výzkum - institucionální podpora -	1 237 000	1 237 000
	IGS		
	Kulturní aktivity	50 000	50 000
	Celkem	27 174 769	26 909 763
OON	Provoz	554 000	694 861
	Věda a výzkum - institucionální podpora -	270 000	270 000
	IGS		
	VISK	191 000	191 000
	Celkem	1 015 000	1 155 861
Mzdové prostředky celkem		28 189 769	28 065 624

PŘÍLOHY

1. Rozvaha

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 16.02.2017 čas: 10.01

Rozvaha

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU
 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, SVAZKY OBCÍ, REGIONÁLNÍ RADY REGIONŮ SOUDRŽNOSTI
 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
 STÁTNÍ FONDY, POZEMKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY

IČO : 00100595	Název organizace : Slezské zemské muzeum
Právní forma : příspěvková organizace	Sídlo : Nádražní okruh 31, 746 01 Opava

sestavená k 31.12.2016
 v Kč, s přesností na dvě desetinná místa
 okamžik sestavení: 16.02.2017 10:01

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
	AKTIVA CELKEM		635 538 208.49	177 836 995.31	457 701 213.18	448 044 984.09
A.	Stálá aktiva		604 494 922.88	177 596 789.09	426 898 133.79	422 014 735.28
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		3 403 068.76	2 848 381.61	554 687.15	731 913.15
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
2.	Software	013	1 121 293.00	820 755.65	300 537.35	348 487.35
3.	Ocenitelná práva	014				
4.	Povolenny na emise a preferenční limity	015				
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	807 361.11	807 361.11		
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	1 474 414.65	1 220 264.85	254 149.80	383 425.80
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný	041				
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	051				
9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k	035				
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		601 075 854.12	174 748 407.48	426 327 446.64	421 266 822.13
1.	Pozemky	031	28 962 959.67		28 962 959.67	28 937 369.67
2.	Kulturní předměty	032	804 744.70		804 744.70	804 744.70
3.	Stavby	021	449 383 866.35	104 921 612.82	344 462 253.53	347 222 217.34
4.	Samostatné hmotné movité věci a	022	77 720 179.18	45 934 411.71	31 785 767.47	35 739 856.20
5.	Pěstítkelské celky trvalých porostů	025				
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	23 892 382.95	23 892 382.95		
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný	042	20 249 621.27		20 249 621.27	7 326 107.22
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	052	62 100.00		62 100.00	1 236 527.00
10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k	036				
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Majetkové účasti v osobách s	051				
2.	Majetkové účasti v osobách s	062				
3.	Dluhové cenné papíry držené do	063				
4.	Dlouhodobé půjčky	067				
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068				
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
7.	Požizovaný dlouhodobý finanční majetek	043				
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	053				

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

pol.č.	Název položky	účet	OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
IV.	Dlouhodobé pohledávky		16 000.00	0.00	16 000.00	16 000.00
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci	462				
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených	464				
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	16 000.00		16 000.00	16 000.00
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466				
5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na	471				
7.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475				
B.	Oběžná aktiva		31 043 285.61	240 206.22	30 803 079.39	26 030 248.81
I.	Zásoby		4 455 032.44	0.00	4 455 032.44	4 483 577.27
1.	Pořízení materiálu	111				
2.	Materiál na skladě	112	285 987.65		285 987.65	309 989.42
3.	Materiál na cestě	119				
4.	Nedokončená výroba	121				
5.	Polotovary vlastní výroby	122				
6.	Výrobky	123				
7.	Pořízení zboží	131				
8.	Zboží na skladě	132	4 169 044.79		4 169 044.79	4 173 587.85
9.	Zboží na cestě	138				
10.	Ostatní zásoby	139				
II.	Krátkodobé pohledávky		1 065 743.06	240 206.22	825 536.84	435 756.09
1.	Odebíratelé	311	409 894.53	221 152.22	188 742.31	69 553.00
2.	Směnky k inkasu	312				
3.	Pohledávky za eskontované cenné	313				
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	153 795.66		153 795.66	28 538.75
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315				
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci	316				
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených	317				
8.	Pohledávky z přerozdělování daní	319				
9.	Pohledávky za zaměstnance	335	6 820.00		6 820.00	24 163.00
10.	Sociální zabezpečení	336				
11.	Zdravotní pojištění	337				
12.	Důchodové spoření	338				
13.	Daň z příjmů	341				
14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná	342				
15.	Daň z přidané hodnoty	343				
16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané	344				
17.	Pohledávky za vybranými ústředními	346				
18.	Pohledávky za vybranými místními	348				
19.	Pohledávky ze správy daní	352				
20.	Zúčtování z přerozdělování daní	355				
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního	356				
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358				
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361				
24.	Pevné termínové operace a opce	363				
25.	Pohledávky z neukončených finančních	369				
26.	Pohledávky z finančního zajištění	365				
27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367				
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na	373				
29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375				
30.	Náklady příštích období	381	282 074.75		282 074.75	257 290.50
31.	Příjmy příštích období	385	102 056.51		102 056.51	11 009.00
32.	Dohadné účty aktivní	388	87 960.04		87 960.04	44 814.04
33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	23 141.57	19 054.00	4 087.57	387.80

IČO 00100595

strana 2

Datum tisku: 16.02.2017 čas: 10.01

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
III.	Krátkodobý finanční majetek		25 522 510.11	0.00	25 522 510.11	21 110 915.45
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251				
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253				
3.	Jiné cenné papíry	256				
4.	Termínované vklady krátkodobé	244				
5.	Jiné běžné účty	245				
6.	Účty státních finančních aktív	247				
7.	Účty řízení likvidity státní pokladny a	248				
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou	249				
9.	Běžný účet	241	25 430 218.47		25 430 218.47	21 026 398.06
10.	Běžný účet FKSP	243	56 842.01		56 842.01	39 814.89
11.	Základní běžný účet územních	231				
12.	Běžné účty fondů územních	236				
13.	Běžné účty státních fondů	224				
14.	Běžné účty fondů organizačních složek	225				
15.	Ceniny	263				646.13
16.	Peníze na cestě	262				
17.	Pokladna	261	35 449.63		35 449.63	44 056.37

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
	PASIVA CELKEM		457 701 213.18	448 044 984.09
C.	Vlastní kapitál		449 242 992.00	441 119 990.40
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		426 340 995.49	422 828 526.98
1.	Jmění účetní jednotky	401	374 304 882.66	368 494 967.15
2.	Fond privatizace	402		
3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	52 237 290.73	54 550 715.73
4.	Kurzové rozdíly	405		
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	- 201 177.90	- 201 177.90
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407		-15 978.00
7.	Opravy minulých období	408		
II.	Fondy účetní jednotky		22 901 996.51	18 291 463.42
1.	Fond odměn	411		
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	102 837.46	52 842.04
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	400 000.00	400 000.00
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414		
5.	Fond reprodukce majetku, fond investic	416	22 399 159.05	17 838 621.38
6.	Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		0.00	0.00
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období			
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432		
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočt.hospodaření		0.00	0.00
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222		
2.	Zvláštní výdajový účet	223		
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227		
4.	Agregované příjmy a výdaje minulých období	404		

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

pol.č.	Název položky	účet	OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
			1	2
D.	Cizí zdroje		8 458 221.18	6 924 993.69
I.	Rezervy		0.00	0.00
1.	Rezervy	441		
II.	Dlouhodobé závazky		0.00	0.00
1.	Dlouhodobé úvěry	451		
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453		
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455		
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456		
6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457		
7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459		
8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472		
9.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475		
III.	Krátkodobé závazky		8 458 221.18	6 924 993.69
1.	Krátkodobé úvěry	281		
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282		
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283		
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289		
5.	Dodavatelé	321	2 959 711.04	526 382.46
6.	Směnky k úhradě	322		
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	116 500.00	29 454.00
8.	Závazky z dělené správy	325		
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		
10.	Zaměstnanci	331	2 181 561.00	2 349 549.00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	982.00	550.00
12.	Sociální zabezpečení	336	894 015.00	830 142.00
13.	Zdravotní pojištění	337	383 419.00	356 144.00
14.	Důchodové spoření	338		
15.	Daň z příjmů	341	3 420.00	10 000.00
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	328 494.00	394 464.00
17.	Daň z přidané hodnoty	343		4 877.90
18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345		
19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	546.50	1 269 151.92
20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349		
21.	Přijaté zálohy daní	351		
22.	Přeplatky na daních	353		
23.	Závazky z vratek nepřímých daní	354		
24.	Zúčtování z přerozdělování daní	355		
25.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357		
26.	Ostatní závazky ze správy daní	359		
27.	Krátkodobé závazky z ručení	362		
28.	Pevné termínové operace a opce	363		
29.	Závazky z neukončených finančních operací	364		
30.	Závazky z finančního zajištění	366		
31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368		
32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	50 000.00	
33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375		
34.	Závazky z řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248		
35.	Výdaje příštích období	383	761 355.06	685 084.01
36.	Výnosy příštích období	384	46 000.00	39 000.00
37.	Dohadné účty pasivní	389	274 654.28	218 879.70
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	457 563.30	211 314.70

HC. HODSTAN:
 ved. ec. úřadu:
 IČO 00100595

Hoj. JANA HORAŘKOVÁ
 ŘEČNÍK

2. Výkaz zisku a ztráty

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 17.02.2017 čas: 13.08

Výkaz zisku a ztráty

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU
 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, SVAZKY OBCÍ, REGIONÁLNÍ RADY REGIONŮ SOUDRŽNOSTI
 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
 STÁTNÍ FONDY, POZEMKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY

IČO : 00100595	Název organizace : Slezské zemské muzeum
Právní forma : příspěvková organizace	Sídlo : Nádražní okruh 31, 746 01 Opava

sestavený k 31.12.2016

v Kč, s přesností na dvě desetinná místa

okamžik sestavení: 17.02.2017 13:08

pol.č.	Název položky	účet	BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
			A.	NÁKLADY CELKEM		70 898 522.01
I.	Náklady z činnosti		70 898 710.68	0.00	68 428 928.76	0.00
1.	Spotřeba materiálu	501	1 938 015.56		2 218 565.82	
2.	Spotřeba energie	502	4 179 060.88		4 392 192.15	
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných	503				
4.	Prodané zboží	504	228 646.74		271 871.33	
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506			-14 831.00	
6.	Aktivace oběžného majetku	507	-25 330.00		-5 600.00	
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508				
8.	Opravy a udržování	511	4 233 893.52		2 577 560.35	
9.	Cestovné	512	529 397.99		653 858.76	
10.	Náklady na reprezentaci	513	164 653.96		148 664.85	
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516				
12.	Ostatní služby	518	7 239 704.72		6 831 192.40	
13.	Mzdové náklady	521	28 065 624.00		26 784 230.00	
14.	Zákonné sociální pojištění	524	9 233 032.00		8 463 507.00	
15.	Jiné sociální pojištění	525	53 995.00		69 666.00	
16.	Zákonné sociální náklady	527	1 733 287.72		1 363 613.32	
17.	Jiné sociální náklady	528				
18.	Daň silniční	531				
19.	Daň z nemovitostí	532	3 428.00		10 276.00	
20.	Jiné daně a poplatky	538	8 184.20		36 655.37	
21.	Vratky nepřímých daní	539				
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	1 150.00			
23.	Jiné pokuty a penále	542	4 853.00		162 391.00	
24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543				
25.	Prodaný materiál	544				
26.	Manka a škody	547	20 110.00		610 094.80	
27.	Tvorba fondů	548			-22 519.00	
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	11 561 771.18		12 158 051.30	
29.	Zůstatková cena prodaného	552				
30.	Zůstatková cena prodaného	553			64 560.00	
31.	Prodané pozemky	554				
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555				
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	2 208.12		6 581.70	
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557				
35.	Náklady z drobného dlouhodobého	558	1 152 877.85		786 492.20	
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	570 146.24		861 854.41	

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM – VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
II.	Finanční náklady		6 391.33	0.00	1 984 554.14	0.00
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561				
2.	Úroky	562				
3.	Kurzové ztráty	563	6 391.33		10 197.14	
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564			1 974 357.00	
5.	Ostatní finanční náklady	569				
III.	Náklady na transfery		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Náklady vybraných ústředních vládních	571				
2.	Náklady vybraných místních vládních	572				
3.	Náklady vybraných ústředních vládních	575				
IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů	581				
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů	582				
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané	584				
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585				
5.	Náklady z ostatních sdílených daní a	586				
V.	Daň z příjmů		-6 580.00	0.00	17 730.00	0.00
1.	Daň z příjmů	591	3 420.00		17 730.00	
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595	-10 000.00			

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
B.	VÝNOSY CELKEM		70 898 522.01	0.00	70 431 212.90	0.00
I.	Výnosy z činnosti		3 725 416.13	0.00	3 984 809.73	0.00
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601				
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	1 931 135.00		1 994 271.00	
3.	Výnosy z pronájmu	603	535 324.00		635 111.00	
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	355 655.59		421 073.00	
5.	Výnosy ze správních poplatků	605				
6.	Výnosy z místních poplatků	606				
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607				
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	22 900.00		33 145.00	
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641				
10.	Jiné pokuty a penále	642			622.00	
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643				
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644				
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého	645				
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého	646			64 660.00	
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647				
16.	Čerpání fondů	648	283 186.51		283 598.61	
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	597 215.03		552 329.12	

pol.č.	Název položky		1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
II.	Finanční výnosy		2 529.21	0.00	1 957 168.81	0.00
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661				
2.	Úroky	662				
3.	Kurzové zisky	663	2 529.21		1 910.81	
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664			1 951 838.00	
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního	665				
6.	Ostatní finanční výnosy	669			3 420.00	
III.	Výnosy z daní a poplatků		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631				
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632				
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633				
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634				
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635				
6.	Výnosy z majetkových daní	636				
7.	Výnosy z energetických daní	637				
8.	Výnosy z daně silniční	638				
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639				
IV.	Výnosy z transferů		67 170 576.67	0.00	64 489 234.36	0.00
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních	671	67 170 576.67		64 489 234.36	
2.	Výnosy vybraných místních vládních	672				
3.	Výnosy vybraných ústředních vládních	675				
V.	Výnosy ze sdílených daní		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických	681				
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů	682				
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané	684				
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685				
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686				
6.	Výnosy ze sdílené silniční daně	688				
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		-6 580.00	0.00	17 730.00	0.00
2.	Výsledek hospodaření účetního období		0.00	0.00	0.00	0.00

Hl. účetník: *V. Z. Němec*
 Ved. ek. dílny: *Kolář*

Mgr. JANA HORÁKOVÁ
 ŘEDITELKA
M. S. Kolář